

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POKRZYWNICA NA LATA 2024-2030
(Z PERSPEKTYWĄ DO 2035)

Marzec 2025

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Pokrzywnica.....	4
Analiza strategiczna SWOT Gminy Pokrzywnica.....	16
Misja i wizja rozwoju Gminy Pokrzywnica w perspektywie 2035	29
Schemat celów i plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 (z perspektywą do 2035).....	31
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pokrzywnica oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	63
Obszary strategicznej interwencji.....	69
Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu	78
System realizacji, monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 (z perspektywą do 2035).....	82
Ramy finansowe i źródła finansowania.....	96

WPROWADZENIE

Strategię rozwoju gminy należy rozumieć jako perspektywiczny plan, który określa strategiczne cele rozwoju jednostki, wytycza kierunki działania w postaci celów i zadań operacyjnych oraz wskazuje środki finansowe (i ich źródła) niezbędne do realizacji przyjętych celów i zadań. Innymi słowy, strategia zawiera zasady i sposoby zarządzania rozwojem Gminy w dłuższym horyzoncie czasowym (10-15 lat) określając działania, jakie należy podjąć, aby gmina mogła funkcjonować i rozwijać się. Zbudowanie strategii rozwoju poprzedzone jest zawsze wnikliwą analizą stanu gospodarki, posiadanych zasobów, ogólnych tendencji rozwojowych itd¹.

Strategia Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 (z perspektywą do 2035) jest podstawowym dokumentem, charakteryzującym sytuację społeczną i ekonomiczną gminy, wskazującym jej mocne i słabe strony, tworzącym wizję, określającym misję, cele i kierunki polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni Gminy, w perspektywie 10+ najbliższych lat. Jest jednocześnie ważnym instrumentem koordynującym oraz wspierającym pozyskiwanie i wykorzystanie funduszy zewnętrznych na rozwój. Strategia określa ponadto zasady jej wdrażania i monitorowania jej efektów, ze szczególnym uwzględnieniem procesów współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi i instytucjonalnymi.

Dokument jest odpowiedzią na zmiany i wyzwania jakie zachodzą zarówno wewnątrz jak i w otoczeniu Gminy: prawnych, administracyjnych, gospodarczych, społecznych jak i technologicznych. Zmiany te obejmują także następstwa pandemii koronawirusa, wojny na Ukrainie, jak i reformy Nowego Polskiego Ładu, a także kwestie wyzwań klimatycznych, bezpieczeństwa energetycznego i zielonej transformacji. Ponadto, Strategia stanowi wyraz przygotowań podjętych przez Gminę Pokrzywnica do wdrożenia planów rozwoju w oparciu o nowe możliwości finansowania inwestycji, przewidziane na lata 2021-2027, które tworzą kolejną, bezprecedensową szansę modernizacji społecznej i gospodarczej gminy oraz całego regionu.

Strategia Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 (z perspektywą do 2035) powstała w oparciu o znowelizowane przepisy dotyczące polityki rozwoju, wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Zmiany realizują postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii na poziomie ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym. Stanowią pierwszy etap reformy, której celem jest integracja wymiaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego w dokumentach strategicznych, przygotowywanych na różnych poziomach administracji, w tym na poziomie samorządu gminnego. Poprzez te zmiany strategia rozwoju gminy, po raz pierwszy w polskim ustawodawstwie, zyskała podstawę prawną oraz wytyczne realizacyjne w ramach ustawy – zmiany dotyczyły także ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym: dokument został opracowany zgodnie z przepisami art. 10 e ust. 2-4 ww. ustawy. Procedura dotycząca opracowania Strategii Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 (z perspektywą do 2035) uwzględniała wszystkie inne akty prawne mające wpływ na jej przebieg, w tym ustawę z dnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Dokument jest spójny zarówno z celami określonymi w obecnie obowiązującej średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 r.), jak i z założeniami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, określającej nowe ramy i zasady prowadzenia polityki rozwoju. Na szczeblu regionalnym dokument jest spójny ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”.

¹ Znaczenie i potrzeba tworzenia Strategii Rozwoju Gminy, Marek Kłodziński, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY POKRZYWNICA

Kompleksowa i pogłębiona diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej stanowiła niezbędny punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju Gminy Pokrzywnica. Zgodnie z obowiązującym prawem, diagnoza nie jest tylko dobrą praktyką czy standardem realizacyjnym ale obowiązkiem ustawowym, wynikającym z artykułu 10a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zadaniem diagnozy, przeprowadzonej między lipcem a listopadem 2024 r., poza oceną stanu oraz dotychczasowych tendencji rozwojowych, było przede wszystkim wskazanie głównych trendów i potencjalnych kierunków rozwoju Gminy w przyszłości. Analiza ta umożliwia podejmowanie właściwych decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju Gminy, ustalenie celów, ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych, zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, wskazanie obszarów strategicznej interwencji.

Diagnoza przeprowadzona została w ujęciu dynamicznym i porównawczym, w kluczowych dla jej rozwoju obszarach, z wykorzystaniem:

1. danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii,
2. danych Głównego Urzędu Statystycznego,
3. danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r.,
4. danych BIP,
5. dokumentów strategicznych:
 - Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Pokrzywnica za rok 2021, Pokrzywnica 2022 r.,
 - Program Ograniczania Niskiej emisji dla Gminy Pokrzywnica, 2018 r.,
 - Strategia Rozwoju Powiatu Pułtuskiego 2016-2030 r.,
 - Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, MBPR, Warszawa 2018 r.,
 - Program możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla Województwa Mazowieckiego, 2006 r.,
 - Program ochrony środowiska dla Gminy Pokrzywnica na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, styczeń 2017 r.,
 - Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Pokrzywnica na lata 2018-2023,
 - Strategia Rozwoju Turystyki w województwie mazowieckim na lata 2023-2027,
 - Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.
6. Raportu o stanie Gminy Pokrzywnica za 2023 r., Pokrzywnica 2024 r.,
7. Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim, Raport wojewódzki za rok 2021, Warszawa 2022 r., GIOŚ,
8. Dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1 - 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.), tj.:
 - plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy;
 - plany zarządzania ryzykiem powodziowym;
 - plan przeciwdziałania skutkom suszy.
9. Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pokrzywnica na lata 2025-2040,
10. Publikacji dostępnych na stronach internetowych:
 - <https://bip.pokrzywnica.pl>
 - <https://crfop.gdos.gov.pl>
 - <http://geoserwis.gdos.gov.pl>
 - <http://www.gminy.pl>
 - <https://mazovia.pl>
 - <https://ongeo.pl/geoportal>
 - <https://pokrzywnica.pl>
 - <https://www.polskawliczbach.pl>

- <https://waszaedukacja.pl>
- <https://pl.wikipedia.org>
- <https://wybory2023.pkw.gov.pl>
- Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody,
- 11. „Prognozy ludności na lata 2017 - 2030”, opracowanej i udostępnionej przez Główny Urząd Statystyczny.,
- 12. Publikacji książkowych:
 - Adamczyk M., Wprowadzenie do teorii kapitału społecznego, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013,
 - Putnam R.D., Demokracja w działaniu. Tradycje obywatelskie we współczesnych Włoszech, Instytut Wydawniczy „Znak”, Kraków 1995; Fukuyama, 1997,
 - Wosiek M., Kapitał społeczny i jego relacje z czynnikami wytwórczymi, Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy, nr 52 (4/2017).
- 13. Źródła prawa:
 - Ustawa o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, 1940),
 - Ustawa o odpadach z dn. 14 grudnia 2012 r. (Dz. U. z 2022r. poz. 699),
 - Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dn. 07.06.2001 r. (Dz. U. 2001 Nr 72 poz. 747),
 - Rozporządzenie Nr 3 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007 r. w sprawie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. U. Woj. Maz. z dn. 14 lutego 2007 r. Nr 42 poz. 870) na podstawie art. 157 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Dz. U. z 2022 r. poz. 916,
 - Rozporządzenie Wojewody Warszawskiego w sprawie utworzenia obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warszawskiego (Dz. U. Woj. Warsz. Nr 43 poz. 149 oraz Dz. U. Woj. Maz. z 1999 r. Nr 10, poz. 92, z 2000 r. Nr 93, poz. 911, z 2001 r. Nr 161, poz. 2363, z 2002 r. Nr 188, poz. 4306, z 2003 r. Nr 38, poz. 1053 i Nr 47, poz. 1281).

Przeanalizowano tendencje społeczno-gospodarcze zachodzące w gminie i jej otoczeniu w ostatnich 5 latach wraz z określeniem konsekwencji i wyzwań rozwojowych oraz dokonano jej umiejscowienia w szerszym kontekście, odnosząc zgromadzone dane do gmin o podobnym charakterze i do średniej wojewódzkiej.

a) Uwarunkowania wynikające z położenia Gminy Pokrzywnica.

Gmina wiejska Pokrzywnica zlokalizowana jest w środkowej części województwa mazowieckiego, w południowej części powiatu pułtuskiego. Centrum gminy znajduje się w odległości około 44 km od centrum Miasta Stołecznego Warszawy. Najbliższe miasto powiatowe - Pułtusk, jest oddalone o 13,6 km w kierunku północnym, następnie Legionowo - zlokalizowane w odległości 25 km, Maków Mazowiecki – 28 km i Wyszków - 30 km. Bliskość metropolii warszawskiej oraz miast powiatowych ma duże znaczenie dla szans rozwojowych gminy Pokrzywnica ze względu na jej usytuowanie w strefie aktywizacji gospodarczej, stanowiącej efekt oddziaływania Warszawy. Tereny tej strefy, w stosunku do pozostałych obszarów Mazowsza, są atrakcyjniejsze dla lokalizacji działalności gospodarczej oraz jako miejsce zamieszkania. O atrakcyjności obszarów zlokalizowanych w tej strefie decyduje bliskość i dobre powiązanie ze stolicą. Warszawa generuje także duże zapotrzebowanie na funkcje rekreacji i wypoczynku.

Układ komunikacyjny Gminy Pokrzywnica zapewnia dobre połączenia z otoczeniem zarówno zewnętrznym jak i wewnątrz obszaru gminy. Do najważniejszych ciągów komunikacyjnych zaliczają się: odcinek drogi krajowej nr 61, relacji Warszawa – Augustów, w skali lokalnej łączący Serock z Pułtuskim, odcinek drogi wojewódzkiej nr 571, łączący Pułtusk z Nasielskiem, odcinek drogi wojewódzkiej nr 622, łączący Chrcynno z Serockiem. Dodatkowo, Gmina posiada sieć dróg lokalnych: powiatowych, gminnych i dojazdowych, zapewniających połączenia pomiędzy poszczególnymi wsiami oraz umożliwiającymi dojazd do ciągów komunikacyjnych wyższego rzędu.

Dobrze rozwiniętej sieci komunikacyjnej nie towarzyszy jednak zadowalający stan techniczny dróg. Gęstość sieci drogowej jest wystarczająca, jednakże istnieją znaczne potrzeby w zakresie przebudowy dróg – podniesienia ich nośności, odwodnienia i poszerzenia oraz oznakowania i oświetlenia. Z uwagi na wzrost liczby osób odwiedzających gminę w celach rekreacyjnych i realizowane inwestycje w zabudowę mieszkaniową, konieczne jest kontynuowanie modernizacji systemu zarówno dróg gminnych, jak i powiatowych. Problemem jest także niewystarczająca liczba miejsc parkingowych oraz brak dostosowania infrastruktury dla pojazdów elektrycznych. Szlaki komunikacyjne w Gminie wymagają ciągłych prac w zakresie ich utrzymania, wykonywania remontów częściowych oraz w niektórych przypadkach gruntownej modernizacji nie tylko ze względu na zły stan nawierzchni ale także niewystarczającą szerokość pasa drogowego, kształtowanie poboczy, zapewnienie oświetlenia. Równolegle konieczne wydaje się wdrożenie działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa na drogach lokalnych, zwłaszcza w obliczu wzrastającego natężenia ruchu kołowego. Drogi te służą mieszkańcom wsi niejednokrotnie jako jedyne ciągi dojazdowe do pracy i dojazd dzieci do szkół. Ponadto, elementem poprawy infrastruktury drogowej powinna być także rozbudowa infrastruktury dla pieszych oraz rowerzystów i likwidacja barier architektonicznych – może być to nie tylko inwestycja w zakresie usprawnienia komunikacji wewnątrz jednostki, ale także zmierzająca ku podniesieniu jej atrakcyjności turystycznej (ścieżki edukacyjne, rekreacyjne, szlaki turystyczne i trasy rowerowe realizowane we współpracy z sąsiednimi gminami).

Gmina Pokrzywnica jest jednym z partnerów projektu Kolej+ obejmującego współfinansowanie budowy linii kolejowej Zegrze - Przasnysz². Liderem projektu jest miasto i gmina Serock. Pozostałymi partnerami projektu są: samorząd województwa mazowieckiego oraz gminy: Pokrzywnica, Winnica, Karniewo, Szelków, Płoniawy Bramura, Krasne, Przasnysz, Wieliszew, Nieporęt, miasta: Maków Mazowiecki, Pułtusk Przasnysz i powiaty: legionowski, pułtuski, makowski, przasnyski. Wsparcie wyniesie 85% kosztów inwestycji – Zarząd Województwa Mazowieckiego zadeklarował dofinansowanie projektu w wysokości 24,5 mln zł oraz uruchomienie 14 par pociągów na linii Zegrze - Przasnysz przez okres 5 lat od zakończenia inwestycji³. Kolejnym etapem realizacji projektu będzie zawarcie umowy pomiędzy Liderem Projektu a PKP Polskimi Liniami Kolejowymi S.A. **Wśród mieszkańców i władz samorządowych istnieją obawy, że budowa linii kolejowej może spowodować wzrost hałasu komunikacyjnego, zmiany struktur przestrzennych Gminy, spadek wartości nieruchomości i inne efekty niepokojące zarówno mieszkańców, jak i władze samorządowe. Jednak w wielu przypadkach budowa linii kolejowej przyczynia się do rozwoju gospodarczego terenów przyległych poprzez rozwój zabudowy mieszkaniowej, turystycznej oraz usługowej. Ponadto wykorzystanie kolei, jako głównego środka transportu do miast powiatowych może mieć pozytywny wpływ na zwiększenie przepustowości dróg na terenie gminy oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z ruchu kołowego.**

Plany rozwojowe Gminy, przewidujące wzrost liczby turystów ale także dotyczące poprawy jakości życia mieszkańców mogą zainicjować inwestycje obejmujące organizację miejsc parkingowych umożliwiających powiązanie wszystkich dostępnych w gminie środków transportu, znacząco ułatwiając dostępność komunikacyjną.

Dobre skomunikowanie drogowe w województwie i kraju jest niewątpliwym strategicznym atutem gminy, drogi stanowią jednak także główne źródło ponadnormatywnego hałasu w gminie oraz przyczynę znaczącej emisji CO₂. Największe zagrożenie pod względem hałasu stanowi droga krajowa nr 61 relacji Warszawa – Augustów, która przebiega przez południową część gminy. Miejscowościami narażonymi na hałas są przede wszystkim Klusek, Dzierżenin, Pogorzelec, Karniewek, Gzowo, Strzyże, Łubienica i Łubienica Superunki. Wzdłuż gminy przebiegają również drogi wojewódzkie nr 571 relacji Pułtusk - Nasielsk oraz nr 622 relacji Chrcynno - Serock.

² <https://pokrzywnica.pl/samorzady-dziela-sie-kosztami-budowy-linii-kolejowej-zegrze-przasnysz>

³ https://mazovia.pl/pl/dla_mediow/informacje_prasowe/samorzady-dziela-sie-kosztami-budowy-linii_kolejowej-zegrze-przasnysz.html, 07.01.2023 r.

W odniesieniu do hałasu komunikacyjnego należy wprowadzić działania izolujące wrażliwą na hałas zabudowę (przede wszystkim zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną, szkoły, tereny rekreacyjne) od ruchu samochodowego, ograniczające ruch samochodowy oraz minimalizujące istniejące uciążliwości akustyczne:

- modernizację dróg publicznych, poprawę stanu nawierzchni,
- utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych,
- niewskazane jest stosowanie fizycznych barier akustycznych w formie ekranów.

Zmniejszenie generowanych zanieczyszczeń może nastąpić w wyniku ograniczenia przejazdów, zmiany środka transportu na bardziej ekologiczny. Ograniczenie ilości przejazdów jest niemożliwe, wręcz przeciwnie – w wyniku zachodzących zmian społeczno-gospodarczych będzie narastać. Gmina nie ma większego wpływu na poziom natężenia ruchu na drogach. W ramach polityki służącej ograniczaniu niskiej emisji pochodzącej z transportu władza samorządowa może prowadzić działania skupiające się na promowaniu i zachęcaniu do rezygnacji z transportu indywidualnego na rzecz korzystania z komunikacji zbiorowej oraz rowerów a także pojazdów elektrycznych. Korzystne byłoby również promowanie idei eko jazdy czyli ekologicznego i ekonomicznego sposobu prowadzenia pojazdu, a także wspólnych przejazdów (tzw. *car pooling*), których idea polega na wykorzystaniu w sposób maksymalny dostępnych miejsc dla pasażerów, podróżując do pracy, czy do tego samego miasta.

Jak wykazano w Raporcie diagnostycznym, Gmina Pokrzywnica jest obszarem, na którym występujące anomalie pogodowe potęgują zagrożenia klęskami żywiołowymi, a w szczególności powodzią. Przez teren Gminy przebiega rzeka Narew, która stwarza realne zagrożenie powodziowe. Na terenie Gminy nie funkcjonuje system reagowania na klęski żywiołowe, nie ma centrum zarządzania kryzysowego. Występuje także ryzyko lokalnych podtopień, których przyczyną mogą być gwałtowne wysokie opady skutkujące niewydolnością systemu kanalizacyjnego i melioracyjnego. Pojawiające się okresowo wezbrania lokalnych wód wynikające z intensywnych opadów atmosferycznych, roztopów etc. mogą powodować podtopienie okolicznych terenów zielonych, zabudowań mieszkalnych, gospodarczych i wypoczynkowych. Zapobieganie tym zjawiskom wymaga prowadzenia odpowiedzialnej polityki przestrzennej i przeciwdziałania skutkom ewentualnych katastrof, które mogą być dodatkowo powodowane zmianami klimatu (dedykowane inwestycje, kampanie informacyjno-edukacyjne, wykorzystanie nowych technologii) na tyle, na ile to możliwe.

b) Uwarunkowania demograficzne.

Gminę Pokrzywnica zamieszkuje 5 156 mieszkańców⁴, a jej powierzchnia wynosi 121 km². Gęstość zaludnienia wynosi 42,8 osoby na km² ⁵ i jest niższa wobec średniej dla powiatu i regionu (powiat pułtuski: 62,5 osób/km², Mazowsze 149 osób/km²). Duży wpływ na kształtowanie się liczby mieszkańców mają migracje ludności oraz ruch naturalny, a struktura wieku i płci ludności wpływa na determinację tych czynników. W gminie Pokrzywnica liczba mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat zwiększa się (od 2017 roku o ponad 170 osób). Wpłynęło na to dodatnie saldo migracji, szczególnie w po 2021 roku, co było prawdopodobnie efektem po-pandemicznych trendów migracyjnych z dużych miast na pobliskie obszary wiejskie w poszukiwaniu terenów zielonych, czystego środowiska przyrodniczego i spokojnej okolicy do osiedlenia się. Przypuszczać należy, że zjawisko dotyczy przede wszystkim ludzi w wieku poprodukcyjnym, którzy w poszukiwaniu odpoczynku od zgiełku aglomeracji miejskich, migrują na tereny wiejskie. Takie zjawisko może mieć dwojaki skutek na gospodarkę gminy, prowadząc z jednej strony do napływu kapitału, wzrostu rynku zbytu, z drugiej zaś powodować ograniczenia możliwości rozwoju działalności gospodarczej i kapitału ludzkiego.

⁴ GUS, stan na 31.12.2022 r.

⁵ *Ibidem*

Struktura ludności według wieku stanowi udział różnych grup wiekowych w populacji. Za pomocą tej struktury możliwe jest określenie procesu starzenia się ludności. Wzrost w ogólnej liczbie mieszkańców udziału osób starszych, świadczy o pogarszaniu się struktury wieku, a tym samym, o starzeniu się ludności danej społeczności. W gminie Pokrzywnica, w wyniku – opisanego powyżej - wzrostu liczby mieszkańców, trend ten odnotowywany jest aktualnie na niskim poziomie 2%. Wzrósł natomiast, co jest trendem ogólnopolskim i ogólnoeuropejskim, udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym aż o 17%. Jak wspomniano, jest to tendencja ogólnokrajowa, ludność gminy, podobnie jak całej Polski, starzeje się.

Według prognozy GUS⁶ do roku 2030 liczba mieszkańców gminy Pokrzywnica będzie wzrastać. Wzrost ludności wynikał będzie w głównej mierze z ruchów migracyjnych („ucieczki” mieszkańców aglomeracji miejskich do ośrodków wiejskich). Dotyczyć to będzie głównie ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym⁷. Szacuje się, że do 2030 roku na terenie gminy mieszkać będzie ok. 5237 osób⁸.

Sytuacja ta wymusza prowadzenie odpowiednio zorientowanej polityki przestrzennej w zakresie dostarczania usług publicznych na wyższym niż dotychczas poziomie w związku z rosnącą liczbą mieszkańców (np. poprawa dostępności komunikacyjnej, utrzymanie wysokiego standardu infrastruktury technicznej, bogata oferta kulturalna realizowana także przez świetlice wiejskie, zagospodarowanie czasu wolnego na rzecz sportu i rekreacji, ale również dostosowanie pomocy społecznej i ochrony zdrowia do potrzeb zwiększającej się liczby osób starszych a w odniesieniu do potrzeb mieszkańców w wieku produkcyjnym: większa dostępność do żłobków, przedszkoli, wyższy standard infrastruktury edukacyjnej i poziomu nauczania), a także ukierunkowanej na integrację i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców.

c) Uwarunkowania gospodarcze.

Rolniczy charakter gminy powoduje, że na jej obszarze nie funkcjonuje wiele podmiotów prowadzących działalność pozarolniczą. Dominują przedsiębiorstwa usługowe, działające w branży transportowej i budowlanej. Formą prowadzonej działalności są najczęściej małe warsztaty i obiekty drobnej wytwórczości. Dużo jest również podmiotów prowadzących działalność handlową.

Dominującą formą własności jest sektor gospodarstw indywidualnych. Gospodarstwa rolne na terenie Gminy są obszarowo małe. Znajdują się tutaj 731 gospodarstwa rolne, z czego 99% utrzymuje się z działalności rolniczej. Dominują gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha (39%) oraz 5-10 ha (28%). Wymagania i standardy jakie stawia Unia Europejska powodują, że utrzymanie się w branży rolniczej wymaga dużych nakładów zarówno finansowych jak i pracy.

Powierzchnia gminy wynosi 12 054 ha (121 km²). Gospodarstwa rolne zajmują 7 774,13 ha powierzchni gminy, co stanowi 65% ogólnej jej powierzchni. Użytki rolne zajmują 56% powierzchni gminy, tj. 6 746,47 ha. Lesistość wynosi 12%. Przeznaczonych pod zasiewy (głównie zboża) jest 70% użytków rolnych. Produkcja zwierzęca w Gminie oparta jest na hodowli trzody chlewnej i bydła. Głównym kierunkiem hodowli bydła jest chów bydła mlecznego i produkcja mleka.

W chwili obecnej zaobserwowano wzrost budownictwa mieszkalnego jednorodzinnego, natomiast spadek budownictwa zagrodowego spowodowany likwidacją działalności rolniczej ze względu na jej nieopłacalność. Ze względu na duże zainteresowanie gruntami w gminie przewiduje się przekwalifikowania terenów na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej.

⁶ GUS, Prognoza ludności na lata 2017-2030.

⁷ 2 335 osób w 2030 r.

⁸ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html>, 06.02.2023 r.

Gmina Pokrzywnica jako obszar rolniczy ma także znaczący potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu do produkcji energii. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest uprawa roślin energetycznych. Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce. Duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce ciepłej.

Właściciele gospodarstw rolnych z obszaru powiatu poszukują również możliwości dywersyfikacji dochodów w produkcji i sprzedaży, coraz bardziej popularnych w Polsce i Europie, produktów ekologicznych oraz rozwoju turystyki w gminie. Rozwój przedsiębiorczości w Gminie poprzez działania takie jak wsparcie gminy dla rozwoju turystyki/agroturystyki, produkcji ekologicznej żywności będzie również szansą na dywersyfikację działalności rolniczej i zwiększenie jej dochodowości.

W gminie Pokrzywnica, w roku 2023, w rejestrze REGON zarejestrowane były 472 podmioty gospodarki narodowej, z czego 398 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Pokrzywnica najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (28,4%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23,1%)⁹. W rejestrowaniu działalności gospodarczej występuje rotacja np. w 2023 roku zarejestrowano 43 nowe podmioty, a 31 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Najwięcej podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 r. (52)¹⁰. W okresie 2012-2023 zdecydowana większość podmiotów gospodarczych w Gminie koncentrowała się na handlu hurtowym i detalicznym.

Na terenie gminy występuje kilka większych podmiotów gospodarczych, dających zatrudnienie okolicznym mieszkańcom. Największymi z nich są: Urząd Gminy Pokrzywnica, Spółdzielnia Kółek Rolniczych, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap”, szkoły podstawowe w: Gzowie, Pobylkowie Dużym, Nowym Niestępowie, Dzierżeninie, Samorządowe Przedszkole w Pokrzywnicy, Urząd Pocztowy w Pokrzywnicy, Bank Spółdzielczy Pułtusk oddział w Pokrzywnicy, Restauracja „Pod złotym linem”.

Zakłada się, że usługi i wytwórczość nie związana bezpośrednio z rolnictwem będą powstawać w ośrodkach obsługi ludności i w większych jej skupiskach. Istotnym czynnikiem rozwoju usług będzie także nowe osadnictwo, które w naturalny sposób wygeneruje powstanie przedsięwzięć o niewielkiej skali - podmioty gospodarcze zatrudniające 1-3 pracowników a także rozwijający się sektor turystyczny.

Wskaźnik bezrobocia, mierzony odsetkiem bezrobotnych w grupie mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 12,3%, jest on nieco niższy dla gminy Pokrzywnica niż dla całego powiatu pułtuskiego (12,6%) oraz zdecydowanie wyższy niż wskaźnik dla województwa mazowieckiego (4%). Czynnikiem, który może obniżyć poziom bezrobocia na terenie gminy Pokrzywnica oraz obniżyć występujące tzw. bezrobocie agrarne jest wykorzystanie potencjałów występujących w przestrzeni gospodarczej. W skali ogólnokrajowej, a także ogólnoeuropejskiej rośnie popyt na zdrową, ekologiczną żywność. Upatruje się tu szans dla Gminy, która jest gminą rolniczą, na rozwój ekologicznego rolnictwa. Sprzyjają temu uwarunkowania przyrodnicze oraz relatywnie dobra sytuacja w zakresie stanu środowiska naturalnego.

Dla osiągnięcia niższego wskaźnika bezrobocia należy także zaplanować działania służące poprawie atrakcyjności Gminy dla inwestorów (uzbrojenie terenów inwestycyjnych, stworzenie oferty dla inwestorów, preferencyjnych warunków, profesjonalnej obsługi inwestorów), wsparcie istniejących podmiotów gospodarczych oraz tworzenie możliwości do dywersyfikacji działalności rolniczej i zwiększenia jej dochodowości.

⁹https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Pokrzywnica, 01.05.2024 r.

¹⁰<https://bdl.stat.gov.pl>, 05.03.2023 r.

Ponadto, rozwój przedsiębiorczości w Gminie poprzez działania takie jak wsparcie gminy dla rozwoju turystyki/agroturystyki, produkcji ekologicznej żywności, organizacja jarmarków produktów lokalnych i targowiska będzie również szansą na dywersyfikację działalności rolniczej i zwiększenie jej dochodowości.

d) Uwarunkowania wynikające ze stopnia rozwoju infrastruktury technicznej

Najistotniejszym wyzwaniem rozwojowym stojącym przed gminą Pokrzywnica w tym zakresie wydaje się być zapewnienie infrastruktury zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków przez budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenach o wysokim poziomie koncentracji mieszkańców, modernizację oczyszczalni ścieków w Pokrzywnicy a także budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach o rozproszonej zabudowie. O ile dostępność do sieci wodociągowej w gminie można określić jako akceptowalną - do wodociągu jest podłączonych niemal 70% mieszkańców o tyle zaopatrzenie mieszkańców w sieć kanalizacyjną jest niewystarczająca i stanowi jedynie odcinek o długości 3,56 km (trwają prace inwestycyjne rozbudowujące sieć). Inwestycje w tym zakresie wynikają z konieczności osiągnięcia pożądanego poziomu oczyszczania ścieków oraz wyposażenia w zbiorcze systemy kanalizacyjne i przydomowe oczyszczalnie ścieków. Taki stan gospodarki wodno - ściekowej może wpływać niekorzystnie na stan czystości rzek, wód podziemnych i gleb, ze względu na znaczącą dysproporcję między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Na pozostałym obszarze gminy ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach ścieków oraz są dowożone do oczyszczalni ścieków w Pokrzywnicy (182 lokalnych oczyszczalni ścieków oraz 1 003 przydomowych zbiorników bezodpływowych).

Ścieki zbierane systemem zbiorczym oczyszczane są w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Pokrzywnicy o przepustowości Q_{śr.} 200 m³/d. Niezbędna rozbudowa sieci kanalizacyjnej warunkować będzie także przeprowadzenie inwestycji w dostosowanie infrastruktury oczyszczania ścieków – modernizację istniejącej oczyszczalni.

Dla zapewnienia niezawodnego systemu zaopatrzenia w wodę o odpowiednich parametrach niezbędne jest podjęcie działań inwestycyjnych mających na celu modernizację studni i stacji uzdatniania wody funkcjonujących w Gminie.

Inwestycje w rozwój infrastruktury sieciowej podniosą atrakcyjność osadniczą gminy, komfort życia mieszkańców, a jednocześnie wzmacniają ochronę środowiska naturalnego.

e) Uwarunkowania środowiskowe, walory kulturowe i infrastruktura turystyczna

Na terenie Gminy Pokrzywnica występują elementy środowiska przyrodniczego, które z uwagi na wysokie wartości objęte zostały różnymi formami ochrony wprowadzonymi na podstawie przepisów ogólnych z zakresu ochrony środowiska¹¹ oraz miejscowych aktów prawnych.

Na analizowanym obszarze występują obszary chronionego krajobrazu, rezerwat przyrody, park krajobrazowy, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne, tj.¹²:

- Nasielsko - Karniewski Obszar Chronionego Krajobrazu. Nasielsko-Karniewski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje atrakcyjny krajobrazowo fragment Wysoczyzny Ciechanowskiej od Nasielska do Pułtuska, z ostańcami wzgórz morenowych i kemowych, obszarami leśnymi i bagiennymi oraz Dolinę Dolnej Narwi. Dolina Narwi wraz z jej krawędzią erozyjną i fragmentami Puszczy Białej, wąwozami i dolinkami erozyjnymi, pełna starorzeczy, dolinek przelewowych, z rzeką pełną wysepek, leży na szlaku przelotów ptactwa, a szlak ten jest zaliczany do najważniejszych w skali kraju. Na Wysoczyźnie Ciechanowskiej obszar ten rozciąga się pasem o szerokości ok. 3 km łącząc niewielkie kompleksy leśne. W okolicach

¹¹ Ustawa o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, 1940)

¹² Rejestr form ochrony przyrody - <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>, 07.01.2023 r.

Nasielska i Serocka obejmuje ostańce wzgórz morenowych i kemowych, pochodzące z recesji stadiału Wkry i stanowiące wschodnie przedłużenie moren płońskich. Nasielsko-Karniewski Obszar Chronionego Krajobrazu, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

- Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu. Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu utworzono w dniu 29 sierpnia 1997 rozporządzeniem wojewody warszawskiego¹³. Liczy on 148 409,1 ha¹⁴. Obejmuje tereny dolin rzecznych Wisły i Narwi wraz z dopływami oraz towarzyszącymi im kompleksami lasów. Tworzy otulinę dla terenów objętych wyższą formą ochrony – parków krajobrazowych, Kampinoskiego Parku Narodowego, rezerwatów (zatwierdzonych i projektowanych) oraz powiązań między nimi, obejmuje też obszary pomników przyrody, zabytkowych parków podworskich, a także zorganizowanych terenów wypoczynkowych, zabudowy lotniskowej i podmiejskich ogródków działkowych. Pełni rolę systemu korytarzy ekologicznych, pozwalających na swobodne rozprzestrzenianie się gatunków.
- Rezerwat przyrody Dzierżeńńska Kępa. Jest to obszar wyspy o powierzchni 1,2 ha, położonej na rzece Narew koło wsi Dzierżenin, w gminie Pokrzywnica. Odległość od prawego brzegu rzeki wynosi ok. 180 m, natomiast od lewego (tj. od cypla koło wsi Gąsiorowo) odległość ta wynosi 230 m. Od strony północnej wyspa posiada urwisty brzeg, który przechodzi w kierunku południowym w bardziej łagodny. Celem ochrony jest zachowanie miejsc lęgowych ptaków wodnych.
- Nadbużański Park Krajobrazowy. Jeden z największych parków krajobrazowych w Polsce. Został utworzony w 1993 roku, a potem kilkakrotnie go powiększano. Składa się z jednego dużego i trzech mniejszych, osobnych płątów, i obejmuje lewobrzeżną część Doliny Dolnego Bugu (między ujściami Tocznej i Liwca), a także fragment doliny dolnej Narwi i Liwca^[2]. Do terenu Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego zalicza się obszary leśne Puszczy Białej, Borów Łochowskich i Lasów Ceranowskich. Na terenie parku występuje 1298 gatunków roślin naczyniowych, w tym 43 gatunki chronione, 18 gatunków częściowo chronionych, 170 gatunków rzadkich, 118 zespołów i zbiorowisk roślinnych. Tak bogata szata roślinna stanowi doskonałą ostoję dla świata zwierzęcego. Wśród fauny najliczniejszą grupę stanowią ptaki w ilości 207 gatunków, w tym 155 gatunków lęgowych, 37 gatunków ssaków, 12 gatunków płazów, 7 gatunków gadów i 29 gatunków ryb¹⁵.
- 3 użytki ekologiczne.
- 3 pomniki przyrody składające się z grup drzew lub pojedynczych jednostek,

Poza walorami przyrodniczymi, w Gminie zlokalizowanych jest wiele cennych i dobrze zachowanych zabytków kultury (ślady osad średniowiecznych, obiekty sakralne, kapliczki, budynki mieszkalne XIX-XX w, zabytkowy park w Niestępowie, zespoły dworskie w Dzbanicach, Gzowie, Łępicach, Łosewie, Łubienicy, Obrębku, Olbrachcicach, Pobylkowie Nowym i w Pokrzywnicy).

Do dziedzictwa niematerialnego Gminy Pokrzywnica można zaliczyć organizowane wydarzenia kulturalne, w tym festyny czy dożynki gminne. Dożynki są świętem ludowym połączonym z obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych. Impreza ta może być zaliczona do niematerialnego

¹³ Rozporządzenie Wojewody Warszawskiego w sprawie utworzenia obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warszawskiego (Dz. U. Woj. Warsz. Nr 43 poz. 149 oraz Dz. U. Woj. Maz. z 1999 r. Nr 10, poz. 92, z 2000 r. Nr 93, poz. 911, z 2001 r. Nr 161, poz. 2363, z 2002 r. Nr 188, poz. 4306, z 2003 r. Nr 38, poz. 1053 i Nr 47, poz. 1281).

¹⁴ Rozporządzenie Nr 3 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007 r. w sprawie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. U. Woj. Maz. z dn. 14 lutego 2007 r. Nr 42 poz. 870) na podstawie art. 157 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

¹⁵ Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Pułtuskiego, op. cit.

dziedzictwa kulturowego, ponieważ tradycja jej organizowania przekazywana jest z pokolenia na pokolenie i pozwala uczestnikom na okazanie zainteresowania i szacunku do tradycji. Sferę rekreacji wzbogacają również wydarzenia sportowe odbywające się na boisku sportowym, w tym przede wszystkim spotkania GKS Pokrzywnica.

Najpoważniejsze zagrożenia dla środowiska naturalnego na terenie gminy Pokrzywnica wiążą się z zanieczyszczeniem powietrza, wynikającym z tzw. „niskiej emisji”. Cechą charakterystyczną „niskiej” emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Sytuacja taka ma miejsce na obszarach o zwartej zabudowie mieszkaniowej (jednorodzinna, zagrodowa), gdzie duża liczba emitorów wprowadzających zanieczyszczenia z kominów domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych o niewielkiej wysokości powoduje, że zjawisko to jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania. Paliwem wykorzystywanym w kotłowniach są przede wszystkim paliwa stałe - węgiel, koks, miał węglowy oraz drewno. W budynkach użyteczności publicznej także olej opałowy i węgiel. Gmina Pokrzywnica znajduje się w strefie podlegającej ocenie jakości powietrza - strefa mazowiecka (PL1404). Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim za rok 2020, klasyfikuje Gminę do obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężeń zanieczyszczeń B(a)P/rok, PM_{2,5} (faza II). Jako źródło zanieczyszczeń wskazano oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków¹⁶. W ramach działań na lata następne planowane są w gminie przedsięwzięcia z zakresu ochrony powietrza we współdziałaniu z przedsiębiorcami i mieszkańcami wynikających z PGN, z wykorzystaniem ogniw fotowoltaicznych, termomodernizacji budynków a także wsparcie informacyjno-promocyjne dla mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i efektywnego wykorzystania energii.

Skutecznym sposobem ograniczania niskiej emisji jest ograniczanie potrzeb cieplnych budynków, czyli realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych, w zakres których wchodzi głównie: ocieplanie ścian, ocieplanie stropodachów/dachów oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. Niezbędne jest podejmowanie działań zakładających działania termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej oraz obejmujących wsparcie tego typu inwestycji realizowanych przez właścicieli budynków mieszkalnych.

Gmina Pokrzywnica położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 2 560 godzin rocznie¹⁷ i jest dużo wyższe od średniej rocznej wartości w Polsce – ok. 1 600 godzin. Oznacza to, że gmina Pokrzywnica posiada duży potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u. Samorząd planuje realizację inwestycji w montaż instalacji fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych na budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych.

Bliskie położenie aglomeracji miejskich (w tym przede wszystkim Warszawy), bardzo dobrze rozwinięta sieć połączeń komunikacyjnych (droga krajowa DK61, drogi wojewódzkie, w przyszłości - połączenie kolejowe) może być upatrywane jako potencjał rozwoju gałęzi turystycznej Gminy Pokrzywnica. Drogi stanowią jednak także główne źródło ponadnormatywnego hałasu w gminie oraz przyczynę znaczącej emisji CO₂. Zanieczyszczenie powietrza przez środki transportu na terenie gminy ma charakter ograniczony do okolic dróg o znaczącym natężeniu ruchu. W terenie zurbanizowanym, a szczególnie w okolicy skrzyżowań głównych dróg, natężenie ruchu jest największe i występuje kumulacja strumienia emisji oraz z reguły gorsze warunki jej rozpraszania, co często jest przyczyną powstawania lokalnych zagrożeń (długotrwała ekspozycja, smog). Dużą rolę odgrywa tu jakość i przepustowość dróg i związana z tym płynność jazdy, a także lokalizacja dróg tranzytowych. Z kolei najistotniejsze źródła hałasu na terenie gminy to źródła komunikacyjne. Problem ten dotyczy przede wszystkim miejscowości usytuowanych w pobliżu dróg, szczególnie DK61. Hałas drogowy jest zjawiskiem o tendencjach

¹⁶Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim, Raport wojewódzki za rok 2020, Warszawa 2021 r., GIOŚ.

¹⁷ <https://ongeo.pl/geoportala/gmina-pokrzywnica/fotowoltaika>, 07.01.2023 r.

wzrostowych, uzależnionym od takich czynników jak: wskaźnik presji motoryzacji, gęstość sieci dróg i odległość terenów stale zamieszkiwanych od dróg o dużym natężeniu.

Ponadto, niezadowolający stan części dróg w Gminie wzmacnia opisany powyżej hałas komunikacyjny oraz generuje zanieczyszczenia komunikacyjne, a także sprzyja występowaniu wypadków drogowych. Są to zjawiska mające negatywne oddziaływanie na stan środowiska na obszarze Gminy, stąd niezbędne jest podejmowanie działań minimalizujących ich występowanie. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych oraz poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego niezbędna jest kontynuacja poprawy stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również budowa chodników, bezpiecznych przejść dla pieszych, tras rowerowych), co będzie również dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Jakość środowiska naturalnego ma szczególne znaczenie w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej i rekreacyjno – turystycznej obszaru. Aby walory przyrodnicze gminy nie uległy pogorszeniu i mogły zachęcać nowych mieszkańców do osiedlania się na jej obszarze, a turystów do zwiedzania gminy, należy przedsięwziąć kroki zmierzające do ograniczenia niskiej emisji. Na poprawę jakości powietrza z pewnością wpłyną działania termomodernizacyjne, wymiany źródeł ciepła, montaż instalacji odnawialnych źródeł energii, jak również edukacja ekologiczna mieszkańców (pikniki ekologiczne) oraz wprowadzanie elektromobilności. Promowanie zdrowej żywności, ekologicznych upraw, w tym ograniczenie stosowania przez rolników chemicznych środków ochrony roślin przyczynią się do poprawy czystości wód a także możliwości promowania gminy, jako proekologicznej.

Obecnie turystyka jak i infrastruktura turystyczna na terenie Gminy Pokrzywnica są niewystarczająco rozwinięte, mimo, iż teren Gminy i jej sąsiedztwo posiada walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe. W Gminie brakuje rozwiniętej infrastruktury w zakresie tras rowerowych, szlaków turystycznych, bazy noclegowej (aktualnie występują gospodarstwa agroturystyczne i pokoje gościnne) i punktów gastronomicznych (aktualnie 2 restauracje). Do rozwoju funkcji turystycznych w Gminie niezbędne jest wzmocnienie jej funkcji rekreacji i wypoczynku (w tym usług z nimi związanych) oparte na lokalnych zasobach środowiska przyrodniczego i kulturowego. Dotyczy to zwłaszcza występowania na obszarze gminy terenów, które mogą zostać zagospodarowane pod funkcję budownictwa letniskowego, realizowanego w odpowiedzi na zapotrzebowanie mieszkańców metropolii warszawskiej ale także w oparciu o planowane na terenie gminy inwestycje związane z turystyką i rekreacją. Z rozwojem turystyki i rekreacji wiąże się sezonowy wzrost zapotrzebowania na różnego rodzaju usługi (handel, gastronomia, sport, rozrywka, itp.).

Opracowywane plany miejscowe powinny przewidywać i umożliwiać realizację takich usług. Rozwój agroturystyki zorientowanej na rodziny z małymi dziećmi oraz turystyki ekologicznej, czyli pobytu w gospodarstwach produkujących zdrową żywność to kierunek rozwoju, który jest powszechnie akceptowany i uzasadniony ze względu na walory przyrodnicze.

Gmina może także stanowić miejscowość letniskową i miejsce wypoczynku weekendowego dla mieszkańców większych miast. Walory gminy tworzą jej także szanse na rozwój agroturystyki, jako że Gmina Pokrzywnica jest gminą typowo rolniczą. Produkcja wyrobów lokalnych, ich sprzedaż niewątpliwie przyciągnie turystów z większych miast.

Kolejną szansą rozwojową Gminy w tym sektorze jest tzw. turystyka tranzytowa związana z przebiegającą przez teren Gminy drogą krajową nr 61. Jest to związane z możliwością powstania obiektów takich jak: motele, stacje benzynowe, stacje napraw, centra handlowe itd. Zasadniczą przesłanką rozwoju gminy Pokrzywnica jest więc połączenie funkcji: produkcji rolnej w wybranych kierunkach z rozwinięciem usług otoczenia rolnictwa, drobnej przedsiębiorczości oraz rekreacji i agroturystyki przy poprawie stanu infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej.

Podsumowując, zważywszy na położenie Gminy oraz jej walory przyrodnicze uzasadnione wydają się działania podejmowane w celu jej promowania, rozbudowy infrastruktury turystycznej z troską o

bezpieczeństwo środowiska naturalnego. Należy także uatrakcyjnić Gminę poprzez budowę tras rowerowych i szlaków turystycznych, miejsc rekreacji, obiektów sportowych, wzbogacenie kalendarza imprez lokalnych oraz jej promocję.

f) Uwarunkowania społeczne i kulturalne

Usługi edukacji publicznej w Pokrzywnicy zapewniają 4 placówki z oddziałami przedszkolnymi. W roku szkolnym 2022/2023 do Szkół Podstawowych na terenie Gminy uczęszczało 414 uczniów. Do oddziałów przedszkolnych przy Szkołach Podstawowych uczęszczało 188 dzieci. Aktualna oferta edukacyjna gminy zaspokaja potrzeby mieszkańców w tym zakresie, jednakże niezbędne jest przeprowadzenie działań modernizacyjnych placówek dla ich unowocześnienia, także w zakresie wyposażenia. Jednocześnie, niezbędne jest wprowadzenie działań mających na celu podniesienie jakości usług edukacyjnych w Gminie dla wyrównywania szans dzieci z terenów wiejskich. Co więcej, mając na względzie zmiany struktury demograficznej mieszkańców gminy, w przyszłości konieczne będzie dostosowanie liczby miejsc dla uczniów w ww. placówkach oraz zorganizowanie opieki dla dzieci najmłodszych (Gminny Klub Dziecięcy) oraz budowa placów zabaw.

W Gminie Pokrzywnica funkcjonują 2 boiska sportowe. Na terenie Gminy działalność swą prowadzi Gminny Klub Sportowy Pokrzywnica, które skupia się przede wszystkim na aktywności sportowej w gminie (organizator turniejów piłki nożnej).

W Gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Pokrzywnicy, który świadczy szeroko rozumianą pomoc społeczną, wspierając mieszkańców znajdujących się w trudnym położeniu życiowym. Podstawowym zadaniem GOPS jest świadczenie wszechstronnej pomocy społecznej osobom i rodzinom w celu przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki i uprawnienia. W Pokrzywnicy znajduje się dom dla osób dotkniętych kryzysem bezdomności „Serdeczna dłoń” z siedzibą w Strzegocinie. Koszty pobytu osób tam zamieszkujących pokrywa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ochrona zdrowia jest jedną z tych dziedzin, dla których ogólnodostępne dane statystyczne nie diagnozują pełni potrzeb i wyzwań. Zawężenie tej kwestii do samej gminy winno skupić się na kwestiach typowych, diagnozowanych w skali całego kraju – zapewnienia wysokich standardów obsługi pacjentów, zapobieganie odpływowi wysoko wykwalifikowanej kadry lekarskiej i pielęgniarskiej czy realizacji działań profilaktycznych.

Opiekę zdrowotną w gminie Pokrzywnica zapewniają 2 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej Eskulap: w Pokrzywnicy i w Dzierżeninie. Opiekę na poziomie specjalistycznym zapewnia szpital powiatowy, obejmujący swym zasięgiem cały powiat pułtuski.

Bezpieczeństwo publiczne jest zapewnione przez Posterunek Policji w Pokrzywnicy oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach Dzbance, Dzierżenin, Gzowo, Koziegłowy, Łępice, Łubienica, Pobyłkowo Duże, Pokrzywnica, Trzepowo. Plany inwestycyjne gminy na najbliższe lata zakładają doposażenie OSP (zapewnienie operacyjności jednostek stanowi zadanie gminy) – wsparcie zakupu średniego samochodu pożarniczego.

Według danych Państwowej Komisji Wyborczej w 2023 r. frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych wyniosła dla całego kraju ponad 74%¹⁸, dla województwa mazowieckiego ponad 79%, dla powiatu pułtuskiego ponad 73%, dla gminy Pokrzywnica 73%.

¹⁸ Wybory do Sejmu, <https://wybory2023.pkw.gov.pl>, 01.05.2024 r.

W Gminie Pokrzywnica funkcjonują 3 organizacje pozarządowe oraz 11 Kół Gospodyń Wiejskich, z którymi władze samorządowe współpracują zgodnie z przygotowywanymi corocznie „Programami Współpracy z organizacjami pozarządowymi”. Organizacją pozarządową aktywnie funkcjonującą na terenie gminy jest także Lokalna Grupa Działania Zielone Mosty Narwi, obejmująca swym zasięgiem również cały powiat pułtuski oraz 2 gminy powiatu nowodworskiego (Gminę Nasielsk i Gminę Pomiechówek). Stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, uwzględniając ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno – kulturowych, rozwój turystyki oraz popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych.

Rolę animatorów kultury w Gminie pełni Biblioteka Publiczna Gminy Pokrzywnica z Filią w Dzierżeninie, świetlice wiejskie oraz – w ograniczonym zakresie – strażnice OSP. Działalność tych instytucji, jest silną stroną gminy także w odniesieniu do jej planów rozwoju funkcji turystycznej. Rozwinięcie bazy kulturalnej (budowa i modernizacja świetlic wiejskich), zagospodarowanie miejsc do integracji społecznej umożliwi organizację większej liczby imprez o charakterze kulturalnym i sportowym, a także podjęcie działań w zakresie pielęgnowania lokalnych tradycji i rozwoju turystyki oraz integracji międzypokoleniowej i włączenia w sprawy gminy osób młodych i starszych, a także wykorzystanie potencjału osób w wieku produkcyjnym. Zdaniem mieszkańców wiązać się to powinno z organizacją, uporządkowaniem i zagospodarowaniem terenów znajdujących się w centrach miejscowości i mających potencjał dla celów integracji mieszkańców, a także udostępnieniem nowych obiektów przeznaczonych do organizacji wolnego czasu, takich jak place zabaw, siłownie zewnętrzne i inne tereny rekreacyjne.

g) Uwarunkowania wynikające ze stanu finansów publicznych

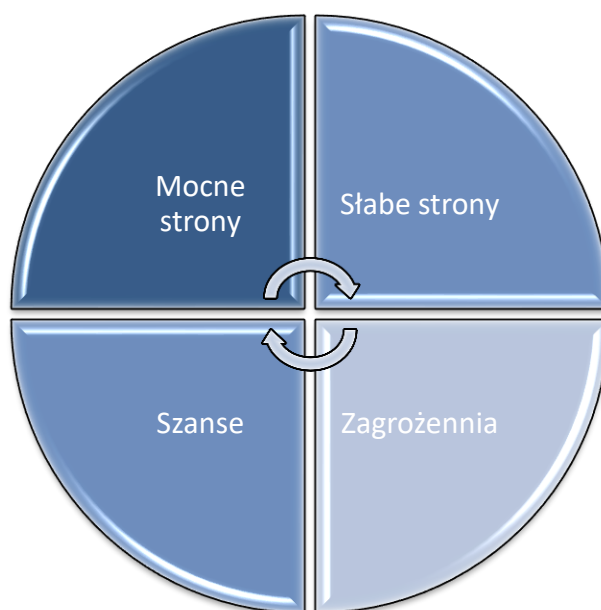
W 2023 r. Gmina Pokrzywnica osiągnęła dochody w kwocie 32 080 921,00 zł, a wydatki gminy wyniosły w omawianym roku 37 494 572,00 zł. Wykonanie dochodów stanowiło 100,13% planu rocznego. Biorąc pod uwagę stan finansów publicznych należy uznać, iż Gmina posiada zdolności finansowe do prowadzenia zaplanowanych działań inwestycyjnych.

ANALIZA STRATEGICZNA SWOT GMINY POKRZYWNICA

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej a także w przedsiębiorstwach jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizę dokonano w oparciu o:

- wnioski z opisu charakterystyki Gminy Pokrzywnica,
- dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych,
- dane makroekonomiczne: aktualne oraz prognozowane

Rysunek 1. Analiza SWOT - diagram

Analizę SWOT dla gminy Pokrzywnica przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT dla gminy Pokrzywnica

Lokalizacja	Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	Mocne strony: • bliska odległość do miast powiatowych, aglomeracji miejskich o randze regionalnej i powiatowej, • położenie nad prawym brzegiem rzeki Narwi - żyzne gleby, bogactwo szaty roślinnej, liczne siedliska wielu gatunków zwierząt, • dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna, • korzystne uwarunkowania naturalne do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, • dobra dostępność komunikacyjna z innymi ośrodkami miejskimi w regionie –droga krajowa nr 61, droga wojewódzka nr 571 oraz 622, • występujące na terenie gminy obiekty zabytkowe.	Słabe strony: • niewystarczające wykorzystanie krajobrazu gminy i jej walorów przyrodniczych do promocji gminy jako regionu atrakcyjnego turystycznie i osadniczo, • szlaki komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu stanowią zagrożenie powietrza i źródło hałasu, • słaba klasa gleb – skutek eksploatacji kruszywa, • niewystarczająco rozbudowana infrastruktura transportowa
Zewnętrzne	Szanse: • korzystne położenie geograficzne na przecięciu szlaków handlowych, • położenie na terenie Nasielsko - Karniewskiego i Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego oraz Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu szansą na rozwój turystyki i osadnictwa letniskowego, • położenie w atrakcyjnym turystycznie i wypoczynkowo regionie, • bliskość miasta powiatowego (rynek zbytu stwarza dobre warunki do rozwoju usług i rolnictwa), • – plan budowy kolei; plan budowy obwodnicy.	Zagrożenia: • zagrożenie powodziowe – wyznaczone obszary zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Narew, • brak centrum zarządzania kryzysowego, • zagrożenie związane z hałasem i wibracjami, głównie przy drodze krajowej (droga krajowa nr 61), • położenie nad prawym brzegiem rzeki Narwi – znaczne zróżnicowanie terenu, strome zbocza dolinek rzecznych.

Komunikacja i łączność	Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	Mocne strony: • bezpośrednie sąsiedztwo drogi krajowej oraz sieć dróg powiatowych zapewniają połączenia komunikacyjne Gminy, • funkcjonujące powiązania komunikacyjne z obszarami sąsiednimi, • dostęp do Internetu dla mieszkańców Gminy umożliwiony w Gminnej Bibliotece Publicznej (przygotowane stanowiska z komputerami); darmowe wi-fi, • zwodociągowany obszar Gminy (69,5%).	Słabe strony: • sąsiedztwo drogi krajowej (nr 61) jako niekorzystny wpływ na środowisko – wzrost emisji zanieczyszczeń spalinowych, niskiej emisji i hałasu komunikacyjnego, • brak linii kolejowej, • brak zbiorczej kompleksowej sieci kanalizacji sanitarnej, • niewystarczający stan techniczny infrastruktury drogowej, • słabo rozwinięta komunikacja zbiorowa oraz brak jej dostosowania dla osób z niepełnosprawnościami, • występowanie barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami (nieprzystosowane chodniki, przejścia dla pieszych), • zbiorniki indywidualne na ścieki – ryzyko nieszczelności, przedostania się zanieczyszczeń do gleby, • obszar Gminy nie jest zgazyfikowany.
Zewnętrzne	Szanse: • rozwój alternatywnych środków transportu (car pooling), • podejmowane przez Gminę inwestycje – przebudowy/remonty dróg, • budowa ścieżek pieszo – rowerowych jako szansa na usprawnienie komunikacji, • rozwój elektromobilności, np. rowery elektryczne poruszające się po dostępnych ścieżkach rowerowych – brak negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne; komunikacja zbiorowa z wykorzystaniem pojazdów o napędzie bezemisyjnym, • usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych, • rozwój komunikacji między miejscowościami Gminy i większymi miastami możliwy dzięki poprawie jakości dróg, z wykorzystaniem środków zewnętrznych na ich modernizację.	Zagrożenia: • wzmożony hałas komunikacyjny, zanieczyszczenia komunikacyjne, • zwiększone prawdopodobieństwo wypadków drogowych wynikające ze złego stanu dróg, • zwiększający się ruch pojazdów, • brak środków zewnętrznych na inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną, • mieszkańcy korzystający z butli propan – butan, ryzyko awarii podczas eksploatacji na potrzeby dnia codziennego.

Środowisko	Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	Mocne strony: • powierzchnia terenów zielonych (lesistość na terenie gminy wynosi 12%), • bogate i unikatowe walory przyrodniczo-krajobrazowe, stwarzające mieszkańcom i przyjezdnym przestrzeń do wypoczynku np. Nasielsko - Karniewski Obszar Chronionego Krajobrazu, Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu, położenie w zasięgu korytarzy ekologicznych łączących sieć obszarów Natura 2000, rezerwat przyrody Dzierżenińska Kępa, • funkcjonowanie efektywnego systemu selektywnej zbiórki odpadów, • brak uciążliwego przemysłu, • dość duży odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej 69,5%, • działania Gminy na rzecz poprawy efektywności energetycznej budynków – działania termomodernizacyjne, zastosowanie instalacji kolektorów słonecznych, • rozwinięta sieć hydrograficzna.	Słabe strony: • brak ekologicznych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków – znacząca liczba zbiorników bezodpływowych, • brak sieci gazowej niskiego napięcia – Gmina zasilana jest w energię elektryczną oraz konwencjonalne źródła energii, które powodują emisję zanieczyszczeń do atmosfery (kotłownie indywidualne posiadają niskie kominy, bez urządzeń odpylających i z tego powodu są źródłami niskiej emisji), • zbyt mała liczba podejmowanych działań termomodernizacyjnych, • zbyt mała liczba działań z wykorzystaniem OZE, • występująca emisja punktowa CO₂, • niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców – brak promocji działań proekologicznych.

Szanse:

- wykorzystanie biomasy i biogazu z terenu gminy do produkcji energii,
- wysoki poziom nasłonecznienia (2 560 godzin rocznie - należy do najwyższych w Polsce – średnia roczna ok. 1 600 godzin),
- zwiększenie poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii: słonecznej, wodnej, wodorowej,
- wdrażany „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” – wdrożenie programu,
- poprawa jakości powietrza poprzez działania mające ograniczać niską emisję – poprawa efektywności wytwarzania i dystrybucji ciepła, uzdatnianie wody,
- udzielanie wsparcia finansowego do wymiany źródeł ciepła,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców dzięki kampaniom ogólnopolskim i lokalnym,
- wykorzystanie walorów przyrodniczych Gminy dla rozwoju usług turystycznych,
- rozwój rolnictwa ekologicznego.

Zagrożenia:

- zanieczyszczenie wód gruntowych przez związki azotowe z terenów gospodarstw rolnych, związane z wykorzystywaniem nawozów,
- przyspieszony odpływ wód gruntowych wskutek eksploatacji kopalni żwiru,
- zwiększenie zanieczyszczenia środowiska niską emisją,
- zmiany klimatyczne powodujące ryzyko wystąpienia powodzi,
- zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych w wyniku wykorzystywania zbiorników bezodpływowych – ryzyko ich nieszczelności,
- negatywne oddziaływania kopalni żwiru występującej na terenie Gminy.

Ludność i procesy demograficzne, kapitał społeczny	Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	Mocne strony: • korzystna struktura demograficzna, znaczący procent osób w wieku przed (17,6%) i produkcyjnym (61,7%), • funkcjonowanie organizacji pozarządowych wspierających rozwój Gminy Pokrzywnica – członek stowarzyszenia Zielone Mosty Narwi, • występowanie dobrze funkcjonujących szkół podstawowych, z dobrze rozwiniętym zapleczem dydaktycznym, • wydarzenia sportowe – Gminny Klub Sportowy, • funkcjonujące dwa Kluby Seniora w Pokrzywnicy oraz Dzierżeninie, • funkcjonujący Program Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „Pierwsza Praca”, • działające świetlice, place zabaw, jako miejsca spotkań i aktywności mieszkańców różnych grup wiekowych, • wzrost liczby mieszkańców, • dodatnie saldo migracji, • wyniki zdawalności egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego oraz z matematyki wyższe od średniej dla powiatu.	Słabe strony: • niska frekwencja w wyborach samorządowych w 2024 roku – 54,08% (61,61% powiat pułtuski, 57,04% Mazowsze, 51,99% Polska), • utrzymujący się od kilku lat ujemny przyrost naturalny, • rosnące saldo migracji zewnętrznych, • mała atrakcyjność obszaru dla młodszych pokoleń (jako miejsca do życia, pracy, etc.) i brak działań zaradczających, • niewystarczająca oferta wydarzeń kulturalnych • braki w dostępności opieki żłobkowej, klubów malucha, • słabo rozwinięta infrastruktura skierowana do młodych osób – place zabaw, boiska, • średni poziom egzaminów (z języka angielskiego i języka polskiego średnia zdawalności niższa od średniej dla powiatu i województwa).

Zewnętrzne	Szanse: • poprawa warunków życia mieszkańców Gminy (rozwój infrastruktury, poprawa dostępności komunikacyjnej, usług dla mieszkańców), • zwiększenie liczby osób zamieszkujących w gminie, w tym w celach wakacyjnych i rekreacyjnych, • rosnący, ogólnopolski trend w zakresie odpływu ludności w wieku produkcyjnym z miast na wieś, • rozwój „srebrnej” ekonomii dedykowanej opiece nad osobami starszymi i ich aktywizacji, • trendy globalne: zjawisko „green office”, łączące mieszkanie poza centrami ośrodków miejskich/aglomeracji z pracą zdalną w spokojnym, zielonym otoczeniu, • działania zmierzające do „gratyfikowania” ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym – świadczenia celem zatrzymania ich w Gminie, np. mniejsze podatki lokalne, dofinansowania dla rodzin z dziećmi, wsparcie socjalne na zakup pomocy dydaktycznych, bezpłatne zajęcia dodatkowe (językowe, rozwijające kreatywność u dzieci), organizowanie bezpłatnej opieki dla najmłodszych – kluby malucha, • według GUS prognozowany wzrost liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w kolejnych latach.	Zagrożenia: • starzenie się społeczeństwa, • powtarzające się pandemie,
------------	--	--

Gospodarka, rynek pracy i rolnictwo	Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	Mocne strony: • dobrze rozwinięta działalność gospodarcza podmiotów prywatnych – liczba przedsiębiorstw na terenie Gminy utrzymuje się na stałym poziomie, • dobre warunki do prowadzenia działalności ekologicznej i turystycznej – brak dużych przedsiębiorstw przemysłowych, których występowanie wpływałoby niekorzystnie na jakość powietrza atmosferycznego.	Słabe strony: • niezmodyfikowane gospodarstwa rolne, • przeważający procent areалу stanowią gleby złej jakości, co ma znaczący wpływ na efektywność i opłacalność produkcji rolnej • brak dywersyfikacji działalności rolniczej, • niewystarczający rozwój produkcji zintegrowanej oraz brak grup producenckich, • większość mieszkańców zatrudnionych w gospodarstwach rolnych, • poziom bezrobocia (12,3%; wyższy od bezrobocia w kraju – 5%).
	Szanse: • dostępność programów edukacyjnych i pomocowych dla przedsiębiorców, • rozwój programów szkoleń i dofinansowań z regionalnego Ośrodka Doradztwa Rolniczego skierowanych do lokalnych producentów rolnych, • rozwój gospodarstw i rolnictwa ekologicznego (tradycje, bliskość rynku zbytu, długi okres wegetacji), • wykorzystanie potencjału na rozwój z udziałem dofinansowań zewnętrznych, • wspieranie procesów restrukturyzacji rolnictwa, • dywersyfikacja działalności rolniczej związana z wykorzystaniem walorów przyrodniczych na cele turystyczne • stworzenie produktu lokalnego.	Zagrożenia: • pogorszenie jakości plonów – zanieczyszczenia gleb na skutek nawozów wykorzystywanych w rolnictwie, • zanieczyszczenie środowiska, • zmiany klimatyczne, • dekonstrukcja gospodarcza.

Kultura i dziedzictwo kulturowe	Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	Mocne strony: - funkcjonowanie na terenie Gminy instytucji kultury, - lokalizacja na terenie gminy wielu obiektów zabytkowych (np. podworski park zabytkowy w Niestępowie oraz zespoły dworskie w Dzbanicach, Gzowie, Łępicach, Łosewie, Łubienicy, Obrębku, Olbrachcicach, Pobyłkowie Nowym i w samej Pokrzywnicy), pomniki przyrody, - członkostwo w Stowarzyszeniu Zielone Mosty Narwi – prężne działanie Stowarzyszenia.	Słabe strony: - brak wystarczającej informacji i promocji walorów kulturowych Gminy, - brak aktywnej działalności organizacji społecznych zainteresowanych, - brak promocji, informacji o historii Gminy.
Zewnętrzne	Szanse: - możliwość współpracy w zakresie promocji regionu z sąsiednimi gminami, - działania rewitalizacyjne, - promocja gminy (min. poprzez organizowanie cyklicznych corocznych imprez promujących gminę), - przyjazna przestrzeń gminna, - potencjał rozwoju instytucji kultury, - oddziaływanie instytucji kultury na kreowanie potrzeb w zakresie uczestnictwa w kulturze – prowadzenie edukacji kulturalnej, wzbogacanie i podnoszenie poziomu atrakcyjności oferty edukacyjnej, - inwestowanie w rozwój infrastruktury instytucji kultury w ramach środków Unii Europejskiej.	Zagrożenia: degradacja zasobów kultury materialnej o znaczącym potencjale.

Sport, rekreacja i turystyka	Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	Mocne strony: • istniejący potencjał cennych obszarów przyrodniczych o wysokich walorach turystycznych, • istniejący Gminny Klub Sportowy, • szlak wodny rzeki Narew, • członkostwo w Stowarzyszeniu Zielone Mosty Narwi.	Słabe strony: • niedostatecznie rozwinięta baza gastronomiczna i noclegowa, • brak wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych na cele rozwoju gospodarczego gminy, • słabo rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna, • brak działań na rzecz promocji regionu, • niedobór środków finansowych na inwestycje związane ze sportem, • brak zintegrowanego programu wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych na cele rozwoju gospodarczego gminy, • brak dobrze rozwiniętej działalności organizacji pozarządowych w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu mieszkańców gminy, • zbyt mała ilość szlaków rowerowych • brak programów pomocowych dla dzieci, np. stypendia.

Zewnętrzne	Szanse: • utrzymująca się moda na zdrowy tryb życia, aktywność fizyczną, równowagę między pracą a życiem prywatnym, • upowszechnianie przez Gminę kultury i sportu jako zadanie publiczne, • rozwój turystyki i agroturystyki (w tym min. rozbudowa ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych), • możliwość współpracy w zakresie turystyki z sąsiednimi gminami, • pozyskiwanie środków zewnętrznych na rzecz rozwoju, • rozwój turystyki kilkudniowej weekendowej, • narastający trend do poznawania wsi i jej kultury przez mieszkańców miast, • możliwość rozwoju wędkarstwa i kajakarstwa, • rozbudowa szlaków pieszych i rowerowych.	Zagrożenia: • stagnacja infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, • brak środków finansowych na rozwój infrastruktury, • brak dalszego rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, • dekonunktura gospodarcza, • powtarzające się kryzysy pandemiczne na świecie i w Polsce.
Bezpieczeństwo publiczne	Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	Mocne strony: • wysoki wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw (73,4%), • 9 jednostek OSP.	Słabe strony • brak systemu monitoringu, • brak działalności Zespołu Zarządzania Kryzysowego, • brak funkcjonującego całodobowo posterunku policji.
Zewnętrzne	Szanse • wykorzystanie środków zewnętrznych dla poprawy wyposażenia służb bezpieczeństwa, • wykorzystanie środków zewnętrznych dla poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, • sprawnie działający system ochrony przeciwpożarowej.	Zagrożenia: • obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Narwi, • hałas i wibracje (gł. przy drodze krajowej nr 61), • niewystarczające wyposażenie OSP, • potencjalne zwiększenie poziomu przestępczości (następstwo stanu pandemii – prawdopodobieństwo działań niezgodnych z prawem).

Polityka społeczna		Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	Mocne strony:	• prężnie działający GOPS, • działający punkt aptecznego, • 2 ośrodki służby zdrowia świadczące podstawową opiekę medyczną, • funkcjonowanie gabinetu stomatologicznego – bezpłatne konsultacje, leczenie w ramach NFZ, • organizowane bezpłatne badania mammograficzne, • działalność Gminnego zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • prowadzona grupa wsparcia dla osób uzależnionych - „Zależni – Niezależni”, • działalność rodzin zastępczych, • dobrze rozwinięte specjalistyczne usługi opiekuńcze, • dom dla osób bezdomnych „Serdeczna dłoń”, • 3 domy pomocy społecznej.	Słabe strony:
	Zewnętrzne	Szanse:	Zagrożenia
Finanse Publiczne		Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	Mocne strony:	• rosnące z roku na rok dochody bieżące, • przewidziane inwestycje rozwojowych w WPF na lata 2023-2040.	Słabe strony:
			• brak weekendowej pomocy medycznej na terenie gminy,
		• budowa bazy rehabilitacyjnej dla niepełnosprawnych i osób starszych, • wizyty domowe lekarzy pierwszego kontaktu.	• powtarzające się kryzysy pandemiczne na świecie i w Polsce, • brak wystarczających środków finansowych na rozwój usług polityki społecznej w Gminie.
			• brak instytucji wspierających proces ubiegania się o dotacje z UE.

Zewnętrzne	Szanse: • dotacje z Unii Europejskiej w nowym okresie, programowania 2023-2040, • dotacje z programów krajowych (np. KPO), • stabilna polityka finansowa Gminy jako zachęta dla przedsiębiorców, • prowadzenie preferencji podatkowych dla podmiotów inwestujących w Gminie.	Zagrożenia: • nieprzewidywalna sytuacja fiskalna w kraju, • biurokracja w rozdysponowywaniu środków UE.
------------	--	---

MISJA I WIZJA ROZWOJU GMINY POKRZYWNICA W PERSPEKTYWIE 2035

Misja strategiczna koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Dlaczego? Co jest naszym priorytetem?

Uwzględniając przyjęte założenia misję Gminy Pokrzywnica określono jako:

Gmina Pokrzywnica dąży do stworzenia warunków dla zrównoważonego rozwoju, ciągłej poprawy jakości życia mieszkańców oraz efektywnego wykorzystania swojego potencjału, zachowując unikalne walory przyrodnicze i kulturowe.

Z kolei wizja rozwoju Gminy to obraz gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Ukazuje Gminę Pokrzywnica w perspektywie strategicznej – do 2035 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów.

W roku 2035 gmina Pokrzywnica jest wspólnotą samorządową, która korzysta z efektów podjętych działań i inwestycji zrealizowanych na przestrzeni ostatnich 10 lat. Gmina wykorzystała szanse rozwojowe związane z dostępnością zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji, jej dogodnym położeniem geograficznym i komunikacyjnym, ekologicznym rolnictwem, a także ze wzrostem popularności turystyki weekendowej, agroturystyki oraz postpandemicznych trendów łączenia mieszkania poza ośrodkami miejskimi z pracą zdalną w spokojnym, zielonym otoczeniu.

Zwiększona została spójność terytorialna gminy dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej (modernizacja dróg i mostów, budowa chodników, budowa oświetlenia ulicznego), przy jednoczesnym rozwoju infrastruktury elektromobilności (infrastruktura ładowania pojazdów elektrycznych), promocji ekologicznych środków transportu (budowa tras rowerowych, budowa komunikacji kolejowej), przy jednoczesnym ograniczeniu hałasu i zanieczyszczenia powietrza. Gmina prowadzi politykę rozwoju zrównoważonego, inwestując w infrastrukturę poprawiającą jakość życia, szczególnie dbając przy tym o przestrzeń i środowisko. Zrealizowano inwestycje dotyczące systemu zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków oraz projekty ograniczające niską emisję i wspierające efektywność energetyczną, w tym rozwój odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i prywatnym.

Gospodarka Gminy rozwija się w oparciu o rozwijające się przedsiębiorstwa, które zlokalizowały swoją działalność na przygotowanych terenach inwestycyjnych, gospodarstwa rolne wykorzystujące innowacyjne rozwiązania, trendy związane z unijnymi politykami Zielonego Ładu, wsparcie merytoryczne (programy szkoleń i dofinansowań, współpraca z ODR), a także dywersyfikujące dochody dzięki oferowaniu produktów i usług zwiększającej się liczbie mieszkańców, turystów i tzw. letników. W Pokrzywnicy zrealizowano inwestycje wspierające atrakcyjność mieszkaniową i turystyczną gminy - oferta aktywnego spędzania czasu wolnego, obejmująca wydarzenia kulturalne, sportowe i rekreacyjne w oparciu o zbudowaną i zmodernizowaną infrastrukturę (place zabaw, świetlice wiejskie, tereny rekreacyjne a także trasy rowerowe i szlaki turystyczne (we współpracy z sąsiadującymi gminami), ścieżki edukacyjne i przyrodnicze przyciągają turystów i letników, w szczególności z Warszawy. Oferta wydarzeń kształtowana jest przez instytucje kultury w taki sposób, aby odpowiadać zarówno na potrzeby mieszkańców jak i zachęcać turystów do wizyty w gminie i skorzystania z lokalnych atrakcji oraz ich powiązanie z infrastrukturą turystyczną okolicy. Rozwijają się związane z tym procesy współpracy

publicznej, społecznej i komercyjnej oraz zaangażowanie oddolne, zarówno organizacji pozarządowych (LGD, doposażonych jednostek ochotniczej straży pożarnej, Kół Gospodyń Wiejskich) jak również inicjatyw nieformalnych z poszczególnych sołectw.

Wysoką atrakcyjność osadniczą gminy tworzą - poza wspomnianymi sukcesami inwestycyjnymi i gospodarczymi, zmodernizowaną infrastrukturą, ofertą spędzania czasu wolnego, bezpiecznym i zdrowym środowiskiem życia – także wysokiej jakości, nowoczesne, cyfrowe usługi publiczne, odpowiadające na rosnące potrzeby i oczekiwania mieszkańców. Władze samorządowe prowadzą skuteczną i adekwatną do potrzeb oraz wyzwań politykę społeczną, uwzględniającą m.in. potrzeby środowiska seniorów i trendy tzw. „srebrnej ekonomii”, efektywne i o wysokim standardzie usługi opiekuńcze i edukacyjne. Gmina jest przyjazna dla ludzi młodych – organizuje różne formy wsparcia dla rodzin z dziećmi, m.in. Gminny Klub Dziecięcy. Sprawne i efektywne zarządzanie rozwojem gminy Pokrzywnica, przy wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania służy dalszemu wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

SCHEMAT CELÓW I PLAN OPERACYJNY STRATEGII ROZWOJU GMINY POKRZYWNICA NA LATA 2024-2030 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2035)

Wieloaspektowość zmian zachodzących w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym wymaga od samorządu lokalnego opracowania zintegrowanej interwencji publicznej, która będzie stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania będące ich następstwem. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w strukturze strategii, której podstawę stanowią 3 obszary strategiczne. W ramach każdego z obszarów zdefiniowano cele strategiczne mające charakter długofalowy i wskazujące generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy. Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Następnie określono kierunki działań, które wskazują przyjętą strategię postępowania, służą realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania strategii. Kierunki działań oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków (aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej) podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Część z nich to konkretne przedsięwzięcia rozwojowe (projekty), najczęściej o charakterze inwestycyjnym, których realizacja będzie miała kluczowe znaczenie dla powodzenia prowadzonej polityki rozwoju gminy w perspektywie roku 2035. Strategia określa również oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Interwencje planowane w ramach poszczególnych obszarów nie są rozłączne, lecz wzajemnie się przenikają i uzupełniają, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii, kluczowego dla ich powodzenia.

Obszary, cele i kierunki działań zostały zidentyfikowane na bazie wniosków z pogłębionej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, a także uzgodnień poczynionych w ramach konsultacji społecznych, w kontekście przyjętej wizji rozwoju gminy w perspektywie 2035 r.

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO
Cel strategiczny 1: Ochrona środowiska naturalnego poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej w Gminie Pokrzywnica i wykorzystanie OZE
Cele operacyjne: 1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności 1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu 1.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i nowoczesnych rozwiązań pro-ekologicznych w sektorze publicznym i prywatnym
GOSPODARKA
Cel strategiczny 2: Zrównoważony rozwój gospodarczy Gminy oparty na poprawie konkurencyjności przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych
Cele operacyjne: 2.1. Zachowanie i promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy 2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej 2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu

SPOŁECZEŃSTWO

Cel strategiczny 3:

Zapewnienie mieszkańcom gminy komfortu życia i dostępu do usług publicznych na wysokim poziomie.

Cele operacyjne:

- 3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych
- 3.2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.
- 3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym

Obszar strategiczny: Infrastruktura i środowisko

Cel strategiczny 1

Ochrona środowiska naturalnego poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej w Gminie Pokrzywnica i wykorzystanie OZE

Cel operacyjny 1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności

Gmina Pokrzywnica jest dobrze skomunikowana, jednakże dobrze rozwiniętej sieci komunikacyjnej nie towarzyszy zadowalający stan techniczny dróg, szczególnie gminnych. Ponadto, szansą rozwojową Gminy jest bliskość metropolii warszawskiej i większych miast pod warunkiem zapewnienia spójnych ciągów komunikacyjnych i transportowych. Dla wykorzystania szans rozwojowych Gminy związanych z rolnictwem ekologicznym (dostęp do rynków zbytu), rozwojem turystyki (dostępność różnymi środkami transportu) i poprawy jakości życia mieszkańców (dojazdy do pracy, szkoły) niezbędna jest poprawa spójności, standardu i bezpieczeństwa infrastruktury komunikacyjnej. W ramach celu operacyjnego 1.1. planowane są zatem działania w zakresie remontu, przebudowy i budowy dróg i mostów, w szczególności ciągów komunikacyjnych o znaczeniu strategicznym dla tego obszaru tj. łączących jednostki osadnicze, połączonych z drogami wyższego rzędu i wykorzystywanych do transportu zbiorowego. Ponadto, niezbędne jest zapewnienie bezpieczeństwa komunikacyjnego – budowa ciągów pieszych, tras rowerowych, likwidacja barier architektonicznych, rozbudowa i modernizacja (wymiana) oświetlenia ulicznego, z zapewnieniem jego efektywności energetycznej. Działania te nie tylko usprawnią komunikację wewnątrz jednostki, ale także podniosą jej atrakcyjność turystyczną (ścieżki edukacyjne, rekreacyjne, szlaki turystyczne i rowerowe). Budowane trasy rowerowe będą zgodne ze „Standardami infrastruktury rowerowej i koncepcją tras rowerowych wskazanych do realizacji w perspektywie do 2030 r. w województwie mazowieckim”. Plany rozwojowe Gminy, przewidujące wzrost liczby turystów mogą zainicjować także inwestycje obejmujące organizację miejsc parkingowych, znacząco ułatwiając dostępność komunikacyjną. **Inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną będą uwzględniać rozwiązania umożliwiające transformację w kierunku elektromobilności. Idealnym przykładem może być budowa linii kolejowej relacji Zegrze-Przasnysz z przystankami kolejowymi na terenie gminy Pokrzywnica**

Cel operacyjny 1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu

Ochrona środowiska przyrodniczego Gminy Pokrzywnica a także dostosowanie związanej z nią infrastruktury do przepisów unijnych i krajowych oraz plany rozwojowe w zakresie sektora turystyki wymagają podjęcia działań zapobiegających zanieczyszczeniu środowiska. Dotyczą one przede wszystkim realizacji działań z zakresu poprawy jakości powietrza oraz ochrony gleb i wód, szczególnie na polu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej. W przypadku obszarów o zabudowie zagęszczonej, położonych na terenie aglomeracji optymalnym rozwiązaniem jest rozbudowanie infrastruktury sieciowej. W przypadku rzadziej zagęszczonych terenów, gdzie doprowadzenie sieciowej infrastruktury byłoby nieefektywne ekonomicznie, planowany jest rozwój systemów kanalizacji sanitarnej w oparciu o indywidualne rozwiązania – przydomowe oczyszczalnie ścieków. Dla zapewnienia zgodnego z przepisami poziomu oczyszczania ścieków, w tym ich zwiększonej ilości, będącej rezultatem rozbudowy sieci – zrealizowana zostanie modernizacja oczyszczalni ścieków w Pokrzywnicy. System zaopatrzenia w wodę zostanie rozbudowany (SUW w Łępicach) i zmodernizowany a sieć zostanie rozbudowana. Ponadto, dla zapewnienia prawidłowego gospodarowania wodami, przeanalizowany i zaktualizowany zostanie Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pokrzywnica, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP.

Gmina Pokrzywnica prowadzić będzie działania dostosowawcze do skutków zmian klimatu i zapobiegających powodziom i podtopieniom będącymi wynikiem ewentualnego wylania rzeki Narwi, lub jej dopływów. Zapobieganie powodziom wymaga prowadzenia odpowiedzialnej polityki przestrzennej i przeciwdziałania skutkom ewentualnych katastrof, które mogą być dodatkowo powodowane zmianami klimatu (dedykowane inwestycje, kampanie informacyjno-edukacyjne, wykorzystanie nowych technologii) na tyle, na ile to możliwe. Planowane są zatem inwestycje w

budowę zbiornika retencyjnego (rekultywacja wyrobiska), a także w dodatkowe wyposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych (zakup samochodów bojowych). Rozważone zostanie także podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w zbiornikach i rowach już istniejących oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Co więcej, dla zapewnienia ochrony wód podjęte zostaną działania w celu ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie Dobrej Praktyki Rolniczej.

Działania z zakresu poprawy jakości powietrza obejmą (poza modernizacją sieci drogowej) modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej i komunalnych, a także wymianę oświetlenia ulicznego. Gmina planuje także zachęcać i wspierać mieszkańców w realizacji inwestycji wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne, prowadzenia działań termomodernizacyjnych oraz stosowania rozwiązań opartych na odnawialnych źródłach energii.

Zadaniem horyzontalnym przy każdym z celów operacyjnych będzie zwiększanie świadomości ekologicznej dotyczącej głównie segregacji śmieci, stosowania chemicznych środków ochrony roślin, wykorzystania wód opadowych i odnawialnych źródeł energii wśród lokalnej społeczności (cykl pikników ekologicznych przy szkołach podstawowych).

Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i nowoczesnych rozwiązań pro-ekologicznych w sektorze publicznym i prywatnym

Na terenie Gminy Pokrzywnica istnieją korzystne warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego. Gmina Pokrzywnica położona jest na obszarze, gdzie uśłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 2 560 godzin rocznie¹⁹ i jest dużo wyższe od średniej rocznej wartości w Polsce – ok. 1 600 godzin. Oznacza to, że gmina Pokrzywnica posiada duży potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u. Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia energetycznego terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczynia się do redukcji emisji CO₂ oraz wpływa na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej.

Gmina jest gminą typowo rolniczą, ma zatem ogromny potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu do produkcji energii. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest uprawa roślin energetycznych. Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce. Duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce cieplnej.

Działania z zakresu poprawy jakości powietrza uzupełnione zostaną o zastosowanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy. Gmina planuje także zachęcać i wspierać mieszkańców we wdrażaniu rozwiązań opartych na odnawialnych źródłach energii w budynkach mieszkalnych i gospodarstwach rolnych.

Modernizacja infrastruktury drogowej zaplanowana do realizacji w celu operacyjnym 1.1. obejmie także wprowadzenie rozwiązań umożliwiających transformację w kierunku elektromobilności (miejsc ładowania samochodów bezemisyjnych).

¹⁹ <https://ongeo.pl/geoportala/gmina-pokrzywnica/fotowoltaika>, 07.01.2023 r.

Tabela 2. Kierunki działań i wskaźniki dla celu strategicznego 1

Kierunki działań dla celu strategicznego 1		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów
1.1.1	Remont, budowa lub przebudowa dróg gminnych oraz budowa ciągów pieszo-rowerowych i infrastruktury rowerowej zgodnych z wojewódzkimi standardami infrastruktury rowerowej.	Rozwój gminnej infrastruktury drogowej Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg i chodników gminnych Poziom zadowolenia mieszkańców ze stanu dróg i chodników gminnych [oczekiwany trend:] Liczba wypadków i kolizji na drogach gminnych, w tym z udziałem pieszych [oczekiwany trend:]
1.1.2	Rozbudowa/przebudowa systemu oświetlenia ulicznego z zastosowaniem energooszczędnych rozwiązań.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Ekologiczne oświetlenie - zmniejszenie zużycia energii na oświetlenie uliczne Zmniejszenie kosztów eksploatacji oświetlenia	Odczuwalny przez mieszkańców poziom bezpieczeństwa publicznego [oczekiwany trend:] Roczne zużycie energii na oświetlenie uliczne Roczne koszty eksploatacji oświetlenia [oczekiwany trend:]
1.1.3.	Tworzenie miejsc postojowych dla samochodów rowerów, motorów w lokalizacjach koncentrujących ruch	Integracja różnych form transportu	Liczba miejsc integrujących różne formy transportu [oczekiwany trend:]
1.1.4	Budowa tras pieszych i rowerowych, oznakowanie szlaków	Rozwój gminnej infrastruktury komunikacyjnej Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Długość wybudowanych i zmodernizowanych szlaków pieszych i rowerowych Poziom zadowolenia mieszkańców i turystów z infrastruktury dla rowerów [oczekiwany trend:]
1.1.5	Tworzenie możliwości do wprowadzania rozwiązań z zakresu elektromobilności	Ekologiczny transport - zmniejszenie niskiej emisji	Poprawa jakości powietrza [oczekiwany trend:]
1.2.1	Zabezpieczenie mieszkańcom stałego dostępu do wody odpowiedniej jakości – rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę, modernizacja infrastruktury	Zwiększenie dostępności i jakości usług w zakresie dostarczania wody	Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci wodociągowej

	wodociągowej, inwestycje w jakość wody.	Poprawa warunków życia mieszkańców	Ocena gminy jako miejsca do życia [oczekiwany trend:]
1.2.2	Uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej	Zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych i oczyszczania ścieków Zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków, zabezpieczenie możliwości przyjęcia i oczyszczenia ścieków z nowych i planowanych odcinków kanalizacji sanitarnej Poprawa warunków życia mieszkańców Ochrona i poprawa stanu środowiska	Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do innych systemów oczyszczania ścieków Ocena gminy jako miejsca do życia Poziom zadowolenia mieszkańców z ochrony środowiska [oczekiwany trend:] Poziom zanieczyszczenia wód [oczekiwany trend:]
1.2.3	Wspieranie służb ratowniczych w zakresie modernizacji siedzib oraz poprawy stanu specjalistycznego wyposażenia.	Poprawa gotowości interwencyjnej służb ratowniczych Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Odczuwalny przez mieszkańców poziom bezpieczeństwa publicznego [oczekiwany trend:]
1.2.4	Poprawa lokalnej retencji – inwestycje oraz wsparcie, promocja i działania edukacyjne wśród mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców.	Poprawa retencji Ochrona zasobów wodnych Przeciwdziałanie skutkom suszy i powodzi	Liczba gospodarstw domowych, które zrealizowały inwestycję w zakresie poprawy retencji Pojemność obiektów retencji, w tym małej retencji [oczekiwany trend:]
1.2.5	Wsparcie mieszkańców oraz przedsiębiorców w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych na termomodernizację budynków, wymianę pieców w gospodarstwach domowych na nowoczesne i ekologiczne	Poprawa efektywności energetycznej budynków lub mieszkań prywatnych	Liczba gospodarstw domowych, które dokonały poprawy efektywności energetycznej budynku lub mieszkania [oczekiwany trend:]

		Likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła na terenie gminy Poprawa jakości powietrza	Liczba gospodarstw domowych korzystających z nieekologicznych źródeł ciepła Poziom zanieczyszczenia powietrza [oczekiwany trend: ↓]
1.2.6	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Dywersyfikacja źródeł ciepła	Wskaźniki straty ciepła [oczekiwany trend: ↓] Wytworzona energia odnawialna i jej udział w ogólnym bilansie energetycznym gminy [oczekiwany trend: ↑] Koszty bieżącego utrzymania ↓]
1.2.7	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców (m.in. w zakresie ograniczania niskiej emisji, zagospodarowania wód opadowych).	Promocja i kształtowanie postaw proekologicznych Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców	Liczba godzin zajęć z zakresu edukacji ekologicznej i/lub liczba projektów na rzecz ochrony środowiska i limitacji zmian klimatycznych realizowanych przez szkoły oraz ich uczestników Liczba lokalnych organizacji działających na rzecz szeroko pojętej ekologii Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [oczekiwany trend: ↑]
1.3.1.	Instalacje OZE na budynkach i urządzeniach użyteczności publicznej i budynkach komunalnych	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i urządzeń w gminie	Liczba obiektów, które wykorzystują energię z OZE [oczekiwany trend: ↑]

		Zwiększenie wykorzystania OZE w Gminie Poprawa jakości powietrza	Poziom zanieczyszczenia powietrza [oczekiwany trend:] Bieżące Koszty utrzymania [oczekiwany trend:]
1.3.2.	Instalacja odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych oraz gospodarstwach rolnych	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych Zwiększenie wykorzystania OZE w Gminie Poprawa jakości powietrza	Liczba obiektów, które wykorzystują energię z OZE [oczekiwany trend:] Poziom zanieczyszczenia powietrza [oczekiwany trend:] Bieżące Koszty utrzymania [oczekiwany trend:]

Obszar strategiczny: Gospodarka

Cel strategiczny 2

Zrównoważony rozwój gospodarczy Gminy oparty na poprawie konkurencyjności przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych

Cel operacyjny 2.1. Zachowanie i promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy

Na terenie Gminy Pokrzywnica występują elementy środowiska przyrodniczego, które z uwagi na wysokie wartości objęte zostały różnymi formami ochrony wprowadzonymi na podstawie przepisów ogólnych z zakresu ochrony środowiska²⁰ oraz miejscowych aktów prawnych.

Na analizowanym obszarze występują obszary chronionego krajobrazu, rezerwat przyrody, park krajobrazowy, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne, tj.²¹: Nasielsko - Karniewski Obszar Chronionego Krajobrazu, Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu, Rezerwat przyrody Dzierżeńska Kępa, Nadbużański Park Krajobrazowy, 3 użytki ekologiczne, 3 pomniki przyrody składające się z grup drzew lub pojedynczych jednostek. Poza walorami przyrodniczymi, w Gminie zlokalizowanych jest wiele cennych i dobrze zachowanych zabytków kultury (ślady osad średniowiecznych, obiekty sakralne, kapliczki, budynki mieszkalne XIX-XX w, zabytkowy park w Niestępowie, zespoły dworskie w Dzbanicach, Gzowie, Łępicach, Łosewie, Łubienicy, Obrębku, Olbrachcicach, Pobyłkowie Nowym i w Pokrzywnicy).

Do dziedzictwa niematerialnego Gminy Pokrzywnica można zaliczyć organizowane wydarzenia kulturalne, w tym festyny czy dożynki gminne. Dożynki są świętem ludowym połączonym z obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych. Impreza ta może być zaliczona do niematerialnego dziedzictwa kulturowego, ponieważ tradycja jej organizowania przekazywana jest z pokolenia na pokolenie i pozwala uczestnikom na okazanie zainteresowania i szacunku do tradycji. Sferę rekreacji wzbogacają również wydarzenia sportowe odbywające się na boisku sportowym, w tym przede wszystkim spotkania GKS Pokrzywnica.

Władze samorządowe prowadzić będą działania służące zachowaniu opisanych powyżej walorów w odniesieniu do obiektów, którymi dysponuje oraz wspierać i integrować działania z właścicielami obiektów pozostałych (parafie, właściciele prywatni). Celem tych działań jest utworzenie spójnej oferty turystycznej i kulturalnej opartej na ww. zasobach, koordynowanej przez Gminę Pokrzywnica. Oferta wydarzeń kulturalnych i sportowych kształtowana będzie w taki sposób, aby odpowiadać na potrzeby mieszkańców, wzmacniać tożsamość lokalną i zaangażowanie w zachowanie dziedzictwa materialnego i niematerialnego, a jednocześnie zachęcać turystów i gości do wizyty w gminie i skorzystania z lokalnych usług.

Zadaniem uzupełniającym będzie promocja walorów gminy oparta na systematycznej aktualizacji platform informacji przestrzennej (typu: Openstreetmaps.org, Google Maps) o trasy i lokalizacje ważne dla turystyki (obiekty zabytkowe, miejsca rekreacji, hotele, gastronomia). Bez przeprowadzania tych działań, w rzeczywistości transformacji cyfrowej, atrakcje gminy i organizowane wydarzenia nie będą promowane wśród szerszej grupy np. mieszkańców województwa. Dla wykorzystania potencjału rozwojowego Gminy niezbędne jest zatem także zapewnienie usług cyfrowych.

Cel operacyjny 2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej

Turystyka, rekreacja i kultura to obszary lokalnej gospodarki (przede wszystkim usługowej), które stanowią szansę strategiczną dla gospodarki gminy Pokrzywnica. Podstawowym zasobem dla tego potencjału jest krajobraz Gminy – znacząca powierzchnia kompleksów leśnych, pobliskie obszary chronionego krajobrazu a także zabytki kultury materialnej. Na tych podstawach władze samorządowe wraz z partnerami społeczno-gospodarczymi planują rozwój i podniesienie standardu oferty turystycznej, rekreacyjnej, sportowej, wypoczynkowej i kulturalnej gminy. Do działań w tym kierunku zaliczają się: rozwój szlaków i ciągów pieszo-rowerowych (wraz z miejscami obsługi, małą gastronomią

²⁰ Ustawa o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, 1940).

²¹ Rejestr form ochrony przyrody - <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>, 07.01.2023 r.

itp.), edukacyjnych, punktów widokowych, uzupełnianie i tworzenie nowej infrastruktury i kulturalnej (modernizacja i budowa świetlic wiejskich) oraz tzw. małej architektury (place zabaw, skwery,) w miejscowościach gminy Pokrzywnica. Władze samorządowe prowadzić będą także działania mające na celu zainteresowanie Gminą inwestorów z tego sektora oferując dostępne tereny inwestycyjne.

Cel operacyjny 2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu

Rolnictwo jest jednym z najważniejszych potencjałów gminy Pokrzywnica – funkcjonuje tu 731 gospodarstw rolnych. Gmina, jako jednostka samorządowa, posiada niewielkie kompetencje w zakresie bezpośredniego wsparcia dla rolników. Jednakże, w zakresie wsparcia rolnictwa aktywność gminy będzie się opierać na integracji społeczności rolniczej i promocji ich towarów oraz poprawy możliwości sprzedażowych.

Spośród ponadlokalnych instytucji działających na rzecz rozwoju rolnictwa szczególne znaczenie mają współpraca z Powiatowym Zespołem Doradztwa Rolniczego w Pułtusku, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – Biuro Powiatowe w Pułtusku oraz Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania Zielone Mosty Narwi – w celu korzystania ze wsparcia eksperckiego dotyczącego możliwości restrukturyzacji, rozwoju, współpracy gospodarstw rolnych oraz finansowania inwestycji. ODR udziela rolnikom wsparcia szkoleniowego i eksperckiego w zakresie rolnictwa ekologicznego, specjalistycznego, sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych, powracania do starych odmian i ras hodowlanych oraz integracji środowiska w celach sprzedażowych. Wsparcie rozwoju produkcji rolnej, w tym produktów ekologicznych oraz dywersyfikacja działalności jest jednym z najważniejszych celów Strategii.

Podobnie, w odniesieniu do przedsiębiorczości - jej pobudzanie jest celem wspólnoty samorządowej. W przypadku Pokrzywnicy, kluczowym zadaniem będzie skuteczne i regularne informowanie przedsiębiorców o dostępnej ofercie inwestycyjnej w Gminie dzięki organizacji Biura Obsługi Inwestora a także o dostępnym wsparciu szkoleniowym i dofinansowaniu zewnętrznym (także we współpracy z Lokalną Grupą Działania Zielone Mosty Narwi oraz tworzenie warunków sprzyjających biznesowi szczególnie w obszarach potencjałów strategicznych: poza rolnictwem w sektorze turystyki i rekreacji (usług, agroturystyki, gastronomii itp.). Plany Gminy Pokrzywnica obejmują uzbrojenie terenów inwestycyjnych na jej obszarze i stosowanie preferencji dla przedsiębiorstw działających na jej terenie.

Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości realizowane będzie także przez kształcenie przedsiębiorczych postaw wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Do osób dorosłych kierowana będzie oferta kształcenia ustawicznego w zakresie prowadzenia biznesu oraz rozwoju kompetencji. W tym celu gmina będzie aktywnym partnerem dla Instytucji Otoczenia Biznesu w regionie i Urzędu Pracy, by przybliżyć ich ofertę mieszkańcom i pracodawcom działającym na terenie gminy, w tym ofertę wsparcia finansowego, doradczego i szkoleniowego.

Tabela 3. Kierunki działań i wskaźniki dla celu strategicznego 2

Kierunki działań dla celu strategicznego 2		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów
2.1.1	Poprawa stanu zachowania i dostępności zabytków	Ochrona krajobrazu kulturowego gminy Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych	Liczba zabytków pozostających w złym stanie technicznym [oczekiwany trend:] Liczba odnowionych zabytków oraz obiektów

		Zwiększenie dostępności zabytków dla mieszkańców, jak również turystów i gości	udostępnionych do zwiedzania lub w których zorganizowano wydarzenia kulturalne [oczekiwany trend: ↗]
2.1.2	Ochrona, promocja i rozwój materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego, kreowanie i organizowanie wydarzeń kulturalnych w ramach zintegrowanej oferty itp.	Zachowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego gminy Aktywizacja kulturalna mieszkańców Wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców	Liczba osób należących do grup kultywujących dziedzictwo kulturowe gminy Poziom przywiązania mieszkańców do gminy jako miejsca zamieszkania [oczekiwany trend: ↗]
2.1.3	Aktualizacja platform informacji przestrzennej w celu promocji walorów przyrodniczych i kulturowych gminy	Promocja i upowszechnienie informacji na temat lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wzmocnienie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy	Liczba miejsc, zabytków oznaczonych na platformach informacji przestrzennej Liczba osób odwiedzających poszczególne miejsca, zabytki i atrakcje [oczekiwany trend: ↗]
2.1.4.	Budowa małej infrastruktury turystycznej	Promocja i upowszechnienie informacji na temat lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wzmocnienie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy	Liczba osób odwiedzających poszczególne miejsca, zabytki i atrakcje [oczekiwany trend: ↗]
2.2.1	Modernizacja i tworzenie nowej infrastruktury rekreacyjno -kulturalnej	Wzmocnienie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy Rozwój gospodarczy, wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy	Liczba osób odwiedzających poszczególne miejsca, zabytki i atrakcje [oczekiwany trend: ↗] Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych w Gminie [oczekiwany trend: ↗]
2.2.2	Współpraca i wsparcie inwestorów w zakresie wykorzystania lokalnych zasobów w celach gospodarczych	Rozwój gospodarczy, wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy Wzmocnienie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy	Liczba podmiotów świadczących usługi związane z wykorzystaniem walorów turystycznych Gminy [oczekiwany trend: ↗]

2.3.1	Wsparcie producentów rolnych - pomoc w promocji i wykorzystanie lokalnych produktów podczas imprez organizowanych przez gminę, wsparcie informacyjne.	Wzrost zainteresowania ofertą produktów lokalnych Wzrost obrotów pośród lokalnych producentów, hodowców, sprzedawców i przedsiębiorców	Liczba producentów, których produkty promowane są podczas lokalnych targów i wydarzeń Wysokość dochodów gminy pochodzących z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na jej obszarze [oczekiwany trend:]
2.3.2	Wsparcie dla przedsiębiorców rozpoczynających i rozwijających działalność - współpraca z lokalnymi i regionalnymi Instytucjami Otoczenia Biznesu (IOB) w zakresie oferty: szkolenia, doradztwo, usługi prawne, księgowe i podatkowe, informacyjne z zakresu dostępnych środków (perspektywa UE na lata 2021-2027) na działalność gospodarczą.	Poprawa warunków zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy Zwiększenie kompetencji lokalnych przedsiębiorstw w zakresie korzystania z finansowego wsparcia w ramach środków unijnych	Liczba przedsiębiorców, którzy skorzystali z oferty IOB Liczba przedsiębiorców z terenu gminy, którzy uzyskali wsparcie finansowe w ramach środków unijnych na rozwój swojej działalności [oczekiwany trend:]
2.3.3	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych wśród młodzieży	Wzrost przedsiębiorczości wśród osób do 30 roku życia	Liczba działalności gospodarczych założonych przez osoby fizyczne do 30 roku życia [oczekiwany trend:]
2.3.4	Współpraca z urzędem pracy i IOB w zakresie stymulowania powstawania mikroprzedsiębiorstw oraz wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy.	Wzrost przedsiębiorczości lokalnej	Liczba nowych podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. mieszkańców [oczekiwany trend:]

Obszar strategiczny: Społeczeństwo

Cel strategiczny 3

Zapewnienie mieszkańcom gminy komfortu życia i dostępu do usług publicznych na wysokim poziomie

Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych

W Gminie Pokrzywnica, podobnie jak w całym kraju i w Europie, obserwuje się narastanie zjawiska starzenia się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i przewyższa już liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Jednocześnie Gmina stoi przed wyzwaniem związanym ze zwiększającą się liczbą mieszkańców. Stanowi to dużą szansę rozwojową dla Gminy, wymusza jednak konieczność tworzenia i dostosowywania jej warunków społecznych oraz gospodarczych i środowiskowych dla osób wybierających Pokrzywnicę jako miejsce stałego zamieszkania i pracy oraz decydujących się na założenie rodziny. Ten trend demograficzny wskazuje na konieczność rozwoju, poprawy standardów i unowocześnienia sposobów świadczenia usług społecznych. Czynnikiem poprawiającymi jakość życia mieszkańców gminy będzie rozwój infrastruktury i poprawa jakości oferty edukacyjnej, cyfryzacja usług publicznych i dostosowanie usług opiekuńczych do wzrastających potrzeb. Prowadzone działania będą odpowiadać na zdiagnozowane potrzeby grup społeczności gminnej, zróżnicowanych ze względu na wiek, płeć, sytuację rodzinną lub materialną.

W ramach rozwijania oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży gmina poszerzy ofertę zajęć dodatkowych, w tym dostosowanych do indywidualnych potrzeb dzieci oraz zajęć ruchowych zarówno w szkołach, jak i świetlicach gminnych. Będzie to możliwe dzięki modernizacji szkół podstawowych i poprawie ich wyposażenia. Władze samorządowe podejmą działania w celu rozszerzenia liczby placówek specjalizujących się w opiece nad dziećmi najmłodszymi (organizacja Gminnego Klubu Dziecięcego). Równoległym działaniem władz gminy będzie monitoring bazy oświatowej, infrastruktury i wyposażenia szkół względem postępującego rozwoju technologicznego i nowych zdobyczy wiedzy, a w miarę szacowanych potrzeb – wsparcie w zakresie likwidowania deficytów w tym obszarze.

Gmina, w partnerstwie z instytucjami edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi, klubem sportowym i placówkami opieki zdrowotnej będzie prowadzić dalsze działania promujące aktywność fizyczną wśród społeczności. W porozumieniu z partnerami organizowana będzie oferta zajęć, imprez sportowych organizowanych w Gminie, także w połączeniu z programami profilaktycznymi placówek ochrony zdrowia. Zajęcia ruchowe w formule grupowej skierowane do osób starszych będą pełnić nie tylko rolę prozdrowotną, lecz także integrującą. W okresie od wiosny do jesieni zajęcia mogą się odbywać w przestrzeniach rekreacyjnych planowanych do utworzenia na powietrzu: tereny rekreacyjne, skwerki, place a w okresie zimowym – w planowanych do modernizacji i budowy – świetlicach wiejskich.

Działania planowane w celu 2.1. obejmują także wprowadzenie e-usług w działalności Urzędu Gminy oraz możliwości uzyskania porad medycznych w formie teleporad.

Cel operacyjny 3.2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.

Polityka rozwoju gminy Pokrzywnica w obszarach polityki społecznej obejmuje realizację zadań zleconych (np. przyznawanie świadczeń socjalnych). Ponadto, Gmina realizuje działania lokalne, dostosowane do potrzeb mieszkańców, które koordynowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pokrzywnicy. Na tych polach gmina będzie kontynuować wsparcie dla wszystkich osób zagrożonych marginalizacją tj. wykluczeniem zdrowotnym (szczególnie osób, które znalazły się w trudnej sytuacji wskutek wypadku, osób starszych i z niepełnosprawnością), wykluczeniem informacyjnym, zawodowym, społecznym i transportowym. Gmina będzie zapewniać zapewnić odpowiednie wsparcie dla ich rodzin w sytuacji kryzysowej oraz dla opiekunów osób niesamodzielnych (m.in. poprzez refundowane usługi opiekuńcze, usługi wytchnieniowe). Współpraca z lokalnymi podmiotami systemu opieki społecznej i ochrony zdrowia będzie uwzględniać poprawę aktywności informacyjnej – osobom potrzebującym wsparcia zapewniony zostanie dostęp do informacji na temat możliwości uzyskania pomocy (wsparcia profilaktycznego, środowiskowego, psychologicznego, integracyjnego itp.). Jednocześnie, powadzone będą działania w zakresie poprawy dostępności budynków użyteczności publicznej dla osób ze specjalnymi potrzebami.

Działaniem horyzontalnym w ramach celu operacyjnego będzie dbanie o umożliwienie zwiększania swoich kompetencji przez osoby pracujące w ramach lokalnego systemu pomocy społecznej i ochrony zdrowia. W tym celu władze będą wspierały udział w szkoleniach oraz wspierały wymianę doświadczeń między pracownikami.

Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym

Władze gminy stawiają sobie za cel pobudzanie zwiększenia udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym m.in. za pomocą zapewnienia zróżnicowanej oferty kulturalnej, włączającej w tę aktywność jak najszerszą grupę odbiorców. Podstawowym koordynatorem tych działań i współpracy z mieszkańcami i organizacjami i grupami nieformalnymi aktywnymi w Gminie będą Urząd Gminy w Pokrzywnicy i Biblioteka Publiczna Gminy Pokrzywnica.

Ważną przestrzenią dla aktywności społecznej i kulturalnej pozostaną także strażnice OSP. W założeniu strategii, będą wspierane jako miejsca integracji oraz działań kulturalnych skierowanych do mieszkańców, w tym osób starszych (potrzebujących miejsc integracji blisko domu). Dla umożliwienia poszerzenia oferty kulturalnej w Gminie niezbędne są jednak inwestycje obejmujące rozbudowę, przebudowę i modernizację instytucji służących celom kulturalnym. Równolegle do wymienionych kierunków działań, gmina będzie starała się tworzyć na bieżąco dogodne warunki dla aktywności kulturalnej w nowo utworzonych lokalizacjach.

Tabela 4. Kierunki działań i wskaźniki dla celu strategicznego 3

Kierunki działań dla celu strategicznego 3		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów
3.1.1	Wspieranie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 - zgodnie z zapotrzebowaniem społecznym, również we współpracy z kapitałem prywatnym.	Zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach, oddziałach żłobkowych i klubach dziecięcych [oczekiwany trend: ↗]
3.1.2	Rozwój infrastruktury szkół i wyposażenia ukierunkowane na poprawę warunków nauki	Poprawa warunków nauki Wyrównywanie szans edukacyjnych	Poziom zadowolenia dzieci i rodziców z bazy oświatowej [oczekiwany trend: ↗]
3.1.3	Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów, w tym m.in. różnorodna oferta zajęć i programów, zarówno rozwijających zainteresowania, uzdolnienia i kompetencje uczniów, jak i wspierających w zakresie pojawiających się trudności, czy adresowane dla uczniów o specjalnych potrzebach.	Poprawa jakości kształcenia, poprawa wyników egzaminów końcowych Zwiększenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży Wyrównywanie szans edukacyjnych	Poziom zadowolenia dzieci i rodziców z jakości kształcenia Wyniki egzaminów końcowych [oczekiwany trend: ↗]
3.1.4	Doskonalenie sprawności fizycznej i integracja mieszkańców - organizacja zajęć o charakterze sportowo-rekreacyjnym z maksymalnym wykorzystaniem dostępnej bazy,	Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców Poprawa zdrowia i kondycji fizycznej mieszkańców, w tym osób starszych	Liczba mieszkańców biorących udział w zajęciach do liczby mieszkańców ogółem [oczekiwany trend: ↗]
3.1.5	Organizacja i promocja programów aktywizacji zawodowej, społeczno-kulturalnej i ruchowej osób starszych oraz z niepełnosprawnościami	Zwiększenie dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i z niepełno sprawnościami Aktywizacja (kulturalna, społeczna, ruchowa) osób starszych i z niepełnosprawnościami Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Liczba projektów aktywizacji zawodowej, społeczno-kulturalnej i ruchowej osób starszych oraz z niepełnosprawnościami oraz ich uczestników [oczekiwany trend: ↗]
	Organizacja i promocja projektów, działań, wydarzeń dotyczących aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób bezrobotnych, biernych zawodowo, o niskich kwalifikacjach – nie podnoszących swoich umiejętności (tzw. NEET – not in employment, education and training)	Zwiększenie dostępności informacji o projektach i możliwościach wsparcia dla osób wykluczonych, nieaktywnych i biernych zawodowo, niepełnosprawnych Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców max. do 60 r.ż. (w przewarżającej	Liczba projektów aktywizacji społecznej i zawodowej osób do max. 60 r.ż. [oczekiwany trend: ↗]

		mierze osób młodych do 30 r.ż.)	
3.1.6	Wzrost poziomu dostępności do usług publicznych świadczonych zdalnie przy wykorzystaniu najnowszych technologii (e-administracji), cyfryzacja oferty instytucji gminnych, upowszechnianie korzystania przez mieszkańców z usług cyfrowych w administracji samorządowej.	Wzrost poziomu dostępności do usług publicznych świadczonych zdalnie Zwiększenie liczby spraw załatwianych elektronicznie Podniesienie jakości usług publicznych	Liczba e-usług publicznych [oczekiwany trend:]
3.2.1	Doskonalenie i rozwijanie systemu świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	Wsparcie oraz poprawa jakości życia i codziennego funkcjonowania osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami, samotnych, niesamodzielnych itp.	Liczba oraz odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, w tym z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych [oczekiwany trend:]
3.2.2	Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także ich bliskich i opiekunów, wsparcie rodzin w procesie opieki domowej.	Wsparcie oraz poprawa jakości życia i codziennego funkcjonowania osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami, samotnych, niesamodzielnych itp. Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami starszymi, chorymi, z niepełnosprawnościami, samotnymi, niesamodzielnymi itp. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Liczba oraz odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, w tym z powodu niepełnosprawności Liczba osób korzystających z usług opieki wytchnieniowej [oczekiwany trend:]
3.2.3	Pomoc psychologiczna, terapeutyczna, rehabilitacyjna oraz inne formy wsparcia dla osób i rodzin w kryzysie.	Promocja rodziny, wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym objętych pomocą psychologiczną / terapeutyczną / rehabilitacyjną [oczekiwany trend:]
3.2.4	Rozbudowa i modernizacja lokali komunalnych i socjalnych	Wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej [oczekiwany trend:]

3.3.1	Zwiększanie atrakcyjności i różnorodności oferty instytucji i podmiotów działających w sferze kultury, m.in. wprowadzanie propozycji wspólnych (sieciowanie), interdyscyplinarnych oraz wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych.	Rozwój oferty kulturalnej dla różnych grup mieszkańców Poprawa jakości oferty kulturalnej dla różnych grup mieszkańców Wzrost aktywności kulturalnej mieszkańców	Liczba nowych zajęć stałych i czasowych oraz liczba ich uczestników w ofercie GOK Liczba nowych projektów kulturalnych realizowanych w partnerstwie co najmniej 2 podmiotów oraz liczba ich uczestników Poziom zadowolenia mieszkańców z oferty kulturalnej na terenie gminy [oczekiwany trend:]
3.3.2	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kultury.	Poprawa jakości bazy kulturalnej Poprawa dostępności bazy kulturalnej, w tym dla osób z niepełnosprawnościami Zmniejszenie kosztów utrzymania (energia) bazy kulturalnej	Poziom zadowolenia mieszkańców z bazy kulturalnej na terenie gminy Liczba budynków w ramach bazy kulturalnej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [oczekiwany trend:]
3.3.3	Organizacja, wspieranie i promocja imprez integracyjnych, kulturalno-rozrywkowych, artystycznych, i interdyscyplinarnych, szczególnie projektów realizowanych w przestrzeni publicznej.	Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego Promocja i kształtowanie postaw aktywnych i prospołecznych Wzrost integracji i spójności społecznej	Liczba imprez na terenie gminy, w tym realizowanych w przestrzeniach publicznych, oraz ich uczestników Poziom zaufania społecznego [oczekiwany trend:]

Tabela 5: Inwestycje kluczowe w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych

Nazwa inwestycji	Termin realizacji	Szacunkowy koszt	Lokalizacja inwestycji	Odniesienie do celów operacyjnych Strategii	Podmiot odpowiedzialny
Cel strategiczny 1. Ochrona środowiska naturalnego poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej w Gminie Pokrzywnica i wykorzystanie OZE					
Budowa tras pieszo-rowerowych na terenie Gminy	2025-2030	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa mostu na drodze gminnej Koziegłowy - Olbrachcice	2024	7.980.000,00 zł	Koziegłowy, Olbrachcice	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Poprawa infrastruktury drogowej w m. Łubienica-Superunki	2024-2025	2.458.770,00 zł	Łubienica-Superunki	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Przebudowa drogi gminnej ul. Spokojnej w m. Pokrzywnica	2024-2025	b.d.	Pokrzywnica	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Przebudowa drogi gminnej przez wieś Dzierżenin	2026-2030	b.d.	Dzierżenin	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Przebudowa drogi gminnej – Al. Fatimskiej w m. Pokrzywnica	2026-2030	b.d.	Pokrzywnica	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Przebudowa drogi gminnej w m. Koziegłowy	2026-2030	b.d.	Koziegłowy	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica

Przebudowa drogi gminnej Koziegłowy - Niestępowo	2026-2030	b.d.	Koziegłowy - Niestępowo	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Przebudowa drogi gminnej w m. Piskornia	2026-2030	b.d.	Piskornia	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Przebudowa drogi gminnej w m. Wólka Zaleska	2026-2030	b.d.	Wólka Zaleska	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Przebudowa drogi gminnej w m. Łępace	2026-2030	b.d.	Łępace	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Przebudowa drogi gminnej ul. Leśnej w m. Pokrzywnica	2026-2030	b.d.	Pokrzywnica	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Przebudowa drogi gminnej w m. Dzbanice	2026-2030	b.d.	Dzbanice	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Przebudowa drogi gminnej w m. Trzepowo	2026-2030	b.d.	Trzepowo	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego wraz z wyposażeniem do celów zarządzania klęskami i katastrofami przez Gminę Pokrzywnica	2024-2025	3.500.000 zł	Tereny Gminy Pokrzywnica	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica

Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Budy Pobyłkowskie	2024	399.504,07 zł	Budy Pobyłkowskie	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w miejscowości Pokrzywnica, etap II wraz z siecią wodociągową w miejscowości Pogorzelec	2024	3.094.253,19 zł	Pogorzelec	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w m. Pokrzywnica, etap 2 wraz z rozbudową części mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków obejmującej przebudowę zlewni	2024-2025	5.181.000,00 zł	Pokrzywnica	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa nowego ujęcia wody wraz z rozbudową sieci wodociągowej	2024-2025	6.275.460,00 zł	Tereny Gminy Pokrzywnica	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa kanalizacji sanitarno-tłocznej w m. Pokrzywnica wraz z rozbudową sieci wodociągowej na terenie gminy Pokrzywnica	2024-2025	6.150.000,00 zł	Pokrzywnica	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach położonych na terenie Gminy Pokrzywnica (Niestępowo Włościańskie, Pobyłkowo Małe)	2024-2025	308.700,00 zł	Niestępowo Włościańskie, Pobyłkowo Małe	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Obręb – Budy Obrębskie	2026-2030	8.000.000,00 zł	Obręb, Budy Obrębskie	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica

Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Piskornia - Pomocnia	2026-2030	10.000.000,00 zł	Piskornia, Pomocnia	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Obrębek – Mory – Klaski – Dzbanice	2026-2030	10.000.000,00 zł	Obrębek, Mory, Klaski, Dzbanice	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w zabudowie rozproszonej terenu gminy Pokrzywnica	2026-2030	1.000.000,00 zł	Teren gminy Pokrzywnica	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Modernizacja studni zaopatrujących w wodę pod kątem wydajności i energoefektywności na SUW w Łępicach	2026-2030	100.000,00 zł	Łępice	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa dodatkowego zbiornika wyrównawczego przy SUW w Łępicach	2026-2030	300.000,00 zł	Łępice	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Wsparcie wdrożenia zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, prawidłowego użytkowania gleb, retencjonowania wody itp.	2023-2030	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Kompleksowa termomodernizacja energetyczna dwóch budynków użyteczności publicznej w gminie Pokrzywnica	2024-2025	2.200.000,00 zł	Dzierżenin	1.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i nowoczesnych rozwiązań pro-ekologicznych w sektorze publicznym i prywatnym	Urząd Gminy Pokrzywnica

Termomodernizacja budynków oświatowych na terenie gminy Pokrzywnica	2026-2030	1.100.000,00 zł	Teren Gminy Pokrzywnica	1.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i nowoczesnych rozwiązań pro-ekologicznych w sektorze publicznym i prywatnym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Opracowanie i wdrożenie programu dofinansowania wymiany i utylizacji pokryć dachowych wykonanych z eternitu.	2026-2030	b.d.	Teren Gminy Pokrzywnica	1.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i nowoczesnych rozwiązań pro-ekologicznych w sektorze publicznym i prywatnym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Montaż odnawialnych źródeł energii w indywidualnych gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach: fotowoltaika, kolektory słoneczne, pompy ciepła	2026-2030	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	1.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i nowoczesnych rozwiązań pro-ekologicznych w sektorze publicznym i prywatnym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Wymiana urządzeń grzewczych w indywidualnych gospodarstwach domowych	2026-2030	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	1.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i nowoczesnych rozwiązań pro-ekologicznych w sektorze publicznym i prywatnym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Opracowanie i realizacja kompleksowego programu modernizacji i rozbudowy oświetlenia ulicznego na terenie gminy Pokrzywnica z wykorzystaniem OZE i LED.	2026-2030	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	1.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i nowoczesnych rozwiązań pro-ekologicznych w sektorze publicznym i prywatnym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój gospodarczy Gminy oparty na poprawie konkurencyjności przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych					
Aktualizacja platform informacji przestrzennej i geoinformacji	2026-2030	100.000,00 zł	Tereny Gminy Pokrzywnica	2.1. Zachowanie i promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa kompleksu sportowego ORLIK w miejscowości Nowe Niestępowo	2023-2025	1.107.992,00 zł	Nowe Niestępowo	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	Urząd Gminy Pokrzywnica

				3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym	
Uruchomienie wieczornego połączenia obszaru „wewnątrz” gminy z Serockiem i Pułtuskim	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	Urząd Gminy Pokrzywnica
Rozwój sieci ścieżek w powiązaniu z sąsiednimi obszarami i we współpracy z innymi samorządami (Pułtusk, Serock, Winnica)	2026-2030	b.d.	Tereny gmin Pokrzywnica, Winnica, Miasta Serock i Miasta Pułtusk	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	Urząd Gminy Pokrzywnica, Urząd Gminy Winnica, Urząd Miejski w Pułtusku, Urząd Miejski w Serocku
Uruchomienie wspólnej bazy informacji o ofercie dla turystyki i rekreacji, nawiązanie współpracy z Pułtuskim i Serockiem dla wspólnego prezentowania oferty	2026-2030	b.d.	Tereny gmin Pokrzywnica, Miasta Serock i Miasta Pułtusk	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	Urząd Gminy Pokrzywnica, Urząd Miejski w Pułtusku, Urząd Miejski w Serocku
Opracowanie programu (we współpracy z gminą Zatory) zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego wschodniego brzegu Narwi	2026-2030	b.d.	Tereny gmin Pokrzywnica, Zatory	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	Urząd Gminy Pokrzywnica, Urząd Gminy Zatory
Poprawa dostępu do rzeki Narew poprzez budowę przystani nad Narwią	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	Urząd Gminy Pokrzywnica
Analiza możliwości budowy przeprawy promowej przez Narew i realizacja. Analiza możliwości i wsparcie budowy przystani kajakowej nad Narwią na obszarze gminy Pokrzywnica	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	Urząd Gminy Pokrzywnica

Turystyczne zagospodarowanie terenów nad Narwią	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	Urząd Gminy Pokrzywnica
Utworzenie szlaków turystycznych wzdłuż Narwi	2026-2030	50.000,00 zł	Tereny gminy Pokrzywnica	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	Urząd Gminy Pokrzywnica
Analiza możliwości i budowa zbiornika retencyjnego (w ramach rekultywacji wyrobiska)	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa i modernizacja plac zabaw na terenie gminy Pokrzywnica	2026-2030	500.000,00 zł	Tereny gminy Pokrzywnica	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej 3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa i modernizacja skwerów, terenów rekreacyjnych, parków	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej 3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Szersze wykorzystanie hal sportowych na zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży oraz rekreację dorosłych	2026-2030	200.000,00 zł	Tereny gminy Pokrzywnica	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej 3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Opracowanie i wdrożenie w JST minimalnego zakresu zasad (procedur) współpracy z inwestorami	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Doskonalenie kompetencji kadr JST w zakresie opracowywania ofert inwestycyjnych oraz obsługi inwestorów;	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa lokalnych sieci współpracy na rzecz obsługi inwestora z udziałem instytucji otoczenia biznesu oraz publicznych służb zatrudnienia	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica

Elektronizacja procesu obsługi inwestora w szczególności dostępu do informacji o ofercie inwestycyjnej	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Działania szkoleniowe upowszechniające strategiczne podejście do zarządzania rozwojem gospodarczym w JST	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Doskonalenie jakości usług administracyjnych poprzez porównanie wskaźników realizacji i efektywności (oparcie na CAF i budżetowaniu zadaniowym)	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Wdrożenie rozwiązań zarządczych i organizacyjnych poprawiających efektywność działania jednostek organizacyjnych gminy	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Zapewnienie szkoleń i innych form rozwoju kompetencji kadr w zakresie pozyskiwania funduszy i zarządzania projektami	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Opracowanie i uchwalenie zestawu preferencji dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Wsparcie promocji małych firm	2026-2030	b.d.	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Uzbrojenie terenów w sieci infrastrukturalne (woda, kanalizacja, sieć teleinformatyczna)	2026-2030	2.250.000,00 zł	Tereny gminy Pokrzywnica	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica

Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych na terenie Gminy Pokrzywnica	2026-2030	b.d.	Koziegłowy, Witki, Niestępowo, Piskornia Ciepelin, Dzierżenin, Gzowo, Pobyłkowo Małe, Zaborze, Pokrzywnica, Niestępowo Włociańskie, Obręb.	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	Urząd Gminy Pokrzywnica
Cel strategiczny 3. Zapewnienie mieszkańcom gminy komfortu życia i dostępu do usług publicznych na wysokim poziomie.					
Kontynuacja rozbudowy infrastruktury zapewniającej dostęp do Internetu	2023-2027	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Klaski	2024	234.800,00 zł	Klaski	3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Dżbanice	2024	1.380.060,00 zł	Dżbanice	3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Zakup obiektu budowlanego na potrzeby świetlicy wiejskiej dla wsi Zaborze	2024	287.599,83 zł	Zaborze	3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Modernizacja Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Dzierżenie oraz Szkoły Podstawowej w Gzowie wraz z zagospodarowaniem terenu	2024	950.650,50 zł	Dzierżenin, Gzów	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Rozwój e-usług z wymianą sprzętu IT	2024-2027	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica

Cyberbezpieczny Samorząd w Gminie Pokrzywnica	2024-2025	283.324,30 zł	Tereny Gminy Pokrzywnica	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Wzmacnianie potencjału działalności referatów Urzędu Gminy w Pokrzywnicy	2023-2027	-	Pokrzywnica	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Poprawa dostępności budynków użyteczności publicznej do specjalnych potrzeb	2023-2027	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	3.2.Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.	Urząd Gminy Pokrzywnica
Podniesienie jakości usług edukacyjnych – modernizacja wyposażenia placówek oświatowych	2023-2027	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Utworzenie Gminnego Klubu Dziecięcego w Gzowie wraz z placem zabaw i doposażeniem	2024	466.206,00 zł	Gzów	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Doposażenie placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Nowym Niestępowie	2024	30.000,00 zł	Nowy Niestępów	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Doposażenie placu zabaw przy Samorządowym Przedszkolu w Pokrzywnicy	2024	30.000,00 zł	Pokrzywnica	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Remont i przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania (adaptacją) budynku szkoły w Piskorni na budynek mieszkalny	2024-2025	2.432.550,00 zł	Piskornia	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Utworzenie Gminnego Klubu Dziecięcego w Pobyłkowie Dużym	2026-2030	b.d.	Pobyłkowo Duże	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Budowa sali sportowej przy Publicznej Szkole Podstawowej w Pobyłkowie Dużym i Gzowie	2026-2030	8.500.000,00 zł	Pobyłkowo Duże, Gzów	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica

Cykl pikników ekologicznych przy szkołach podstawowych	2023-2026	150.000,00 zł	Tereny Gminy Pokrzywnica	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	Urząd Gminy Pokrzywnica
Organizacja, wspieranie i promocja imprez integracyjnych, kulturalno-rozrywkowych, artystycznych, i interdyscyplinarnych, szczególnie projektów realizowanych w przestrzeni publicznej.	2023-2027	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym	Urząd Gminy Pokrzywnica
Rozszerzenie działalności świetlic jako miejsc spotkań, rekreacji, kultury, miejsc z dostępem do Internetu także w otwartej przestrzeni (tzw. hot-spoty), ew. place zabaw, skwery dla realizowania funkcji integracyjnych	2026-2030	300.000,00 zł	Tereny Gminy Pokrzywnica	3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym 3.2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.	Urząd Gminy Pokrzywnica
Programy i działania promujące, aktywizujące i integrujące społeczność	2023-2027	b.d.	Tereny Gminy Pokrzywnica	3.3. Wsparcie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym i sportowym	Urząd Gminy Pokrzywnica

Źródło: opracowanie własne

Poza wymienionymi wyżej przedsięwzięciami, przewiduje się realizację zadań o charakterze inwestycyjnym - inwestycji celu publicznego o charakterze ponadlokalnym, o których mowa w art. 39 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zawartych w szczególności w:

a) Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, przyjętym uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 28 grudnia 2018 r. poz.13180):

- „Udrożnienie „narwianej” części Jeziora Zegrzyńskiego w km 43-62,5”,
- „Remont zapory bocznej Jeziora Zegrzyńskiego Łacha – Prut”,
- „Remont zapory bocznej Jeziora Zegrzyńskiego Prut prawostronny”,
- „Remont pompowni Nieporęt, Wieliszew, Białobrzegi, Rządza, Arciechów, Popielarze, Popowo, Kania I, Kania II, Gąsiorowo, Prut I, Prut II, Borsuki I, Borsuki II, Pułtusk, Tułowice”,
- “Remont obwałowania rz. Prut”.

b) Regionalnym Planie Transportowym Województwa Mazowieckiego w perspektywie do 2030 roku, przyjętym uchwałą Nr 515/313/22 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 5 kwietnia 2022 roku.

Przewiduje się także realizację zadań przypisanych do kompetencji właściwych miejscowo urzędów gmin i miast, zarządcy drogi lub cieku wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY POKRZYWNICA ORAZ USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ²²

W przedmiotowym rozdziale omówiono dominujące przeznaczenie terenów oraz obserwowane kierunki rozwoju przestrzennego Gminy Pokrzywnica.

Struktura użytkowa gruntów zabudowanych, zurbanizowanych wskazuje, iż największą powierzchnię w tej strukturze zajmują grunty pod drogami. Użytki kopalne zajmują powierzchnię w przybliżeniu ok. 14 ha, co stanowi wyróżnik przestrzenny gminy. Cechą wyróżniającą strukturę powierzchniową jest bardzo mała ilość terenów mieszkalnych. Należy podkreślić, że prezentowane dane w odniesieniu do użytków kopalnych mogą zawierać znaczące niedoszacowanie wynikające ze źródła, jakim dla tych danych była prawdopodobnie ewidencja gruntów, podlegająca stosunkowo rzadkim aktualizacjom. Wedle analiz prowadzonych w trakcie prac nad studium oszacowano w przybliżeniu powierzchnię terenów objętych bieżącą eksploatacją górniczą na ponad 100 ha.

Tabela 6. Kategorie gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w gminie Pokrzywnica

L.p.	Gruntu zabudowane i zurbanizowane	Powierzchnia [ha]
1.	Tereny mieszkalne	44
2.	Tereny przemysłowe	1
3.	Inne tereny zabudowane	83
4.	Zurbanizowane tereny niezabudowane	1
5.	Drogi	275
6.	Użytki kopalne	14
Suma powierzchni:		418

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pokrzywnica

Obszar gminy w 95% leży w zasięgu Wysoczyzny Ciechanowskiej, która od wschodu graniczy z Doliną Dolnej Narwi i jest położona na wysokości 100 - 110 m npm. Granica w terenie jest bardzo wyraźna, gdyż biegnie wzdłuż dość wysokiej skarpy, usytuowanej po wschodniej stronie drogi nr 61, jej średnia wysokość to ok. 20 m. Najwyższe wzniesienie terenu (136 m npm) występuje w południowo-wschodniej części gminy na terenie Lasów Państwowych w sąsiedztwie wsi Pobyłkowo Duże, na wierzchołku wzniesienia moreny czołowej. Najniższy obszar (74 m npm) znajduje się również w południowo-wschodniej części gminy w dolinie rzeki Narwi. Różnica wysokości pomiędzy tymi punktami wynosi 62 m. W części zachodniej i środkowej gminy występuje rzeźba płasko równinna, gdzie różnice wysokości względnych nie przekraczają 3 m na długości 750 m w linii prostej. (*Mapa glebowo-rolnicza - Aneks. Warszawa 1977r.*) Obszar ten stanowi około 60% powierzchni gminy. Część wschodnia Wysoczyzny posiada rzeźbę niskofalistą, a jest to wynikiem rozcięcia równiny dolinami erozyjnymi, które u wylotu do doliny Narwi mają charakter krótkich wąwozów. Doliny tych cieków wodnych łącząc się z doliną Narwi i większymi kompleksami leśnymi stanowią główne elementy systemu przyrodniczego gminy. Najistotniejszym elementem krajobrazu gminy (z przyrodniczego punktu widzenia) jest rzeka Narew. Rozciąga się ona wzdłuż wschodniej granicy gminy i stanowi trzon jej struktury przyrodniczej. Rzeka Narew leży w obrębie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. Jest to jeden z największych parków krajobrazowych w Polsce, swym zasięgiem obejmuje rozległe tereny. Jednak fragment położony nad Narwią tzw. Enklawa Narwiańska jest znacznie oddalony od kompleksu głównego, położonego na wschód od Wyszkowa. Pomimo to na lewym brzegu

²² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pokrzywnica

rzeki znajdują się rozległe tereny o bogatej strukturze przyrodniczej: podmokłe łąki, pastwiska i przede wszystkim lasy, stanowiące ogromny rezerwuár dla różnorodności przyrodniczej w tym rejonie, obszary te zwane Puszcza Białą włączone są w sieć Natura 2000 i uznane za Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków. Na północ od Pułtusa również Narew włączona jest w sieć Natura 2000, obszar ten nazwano Doliną Dolnej Narwi. Pomimo położenia gminy Pokrzywnica w sąsiedztwie tak bogatych przyrodniczo obszarów zasilenie przyrodnicze zachodniej, znacznie większej części gminy, jest w dużym stopniu ograniczone. Główną barierą dla powiązań przyrodniczych jest droga krajowa Nr 61. Jest to trasa komunikacyjna o dużym natężeniu ruchu w znacznym stopniu ograniczająca możliwość migracji zwierząt. Połączenia pomiędzy doliną Narwi, a pozostałą częścią gminy zapewniają jedynie w niewielkim stopniu dolinki mniejszych cieków wodnych jak Pokrzywnica, Klusówka i Niestępówka. Płyną one z zachodu na wschód i mają swe ujścia w dolinie Narwi. Na wysokości drogi krajowej płyną w znacznych zagłębieniach, a u ujścia do Narwi często w swoistych wąwozach. Dolinki tych cieków są intensywnie zadrzewione, często otoczone łąkami pastwiskami i posiadają bogatą strukturę przyrodniczą. Zagrożeniem dla wód powierzchniowych jest przede wszystkim działalność rolnicza. Zlewnia rzeki Niestępówki (ok. 26,1 km²) została zaklasyfikowana przez RZGW jako obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie azotem pochodzenia rolniczego, co ma istotny wpływ na czystość wód Narwi. Są to zagrożenia charakterystyczne dla terenów produkcji rolnej wynikające ze stosowania nawozów i środków ochrony roślin. Szkodliwe substancje infiltrują do gleb a następnie do wód powierzchniowych - rzek i cieków. Środki chemiczne mogą także spływać powierzchniowo. Największe zagrożenie jakościowe wód wynika z bardzo słabo rozwiniętej infrastruktury kanalizacyjnej.

Teren Gminy Pokrzywnica znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 2151 Subniecka Warszawska – część centralna. W zasięgu obszaru Gminy Pokrzywnica znajdują się następujące jednolite części wód:

a) jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- RW200012265999 (Narew od Orzyc do jez. Zegrzyńskiego),
- RW2000102671949 (Niestępówka),
- RW2000102671969 (Pokrzywnica),
- RW20001026719899 (Klusówka);

b) jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd):

- GW200054.

Kolejnym fragmentem mającym duże znaczenie dla systemu przyrodniczego gminy jest rejon lasów i zadrzewień zlokalizowany na pograniczu obrębów Piskornia, Ciepielin, Budy Ciepielińskie i Budy Obrębskie. Jest to obszar o małym zróżnicowaniu rzeźby, dość płaski i niezmeliorowany. Na wschód od miejscowości Ciepielin znajduje się atrakcyjny przyrodniczo kompleks leśny na obszarze, którego wyznaczone zostały trzy użytki ekologiczne. Obszary w okolicy Ciepielina, to tereny łęgowe żurawia, który zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, jest objęty ścisłą ochroną prawną. Gatunek ten został zamieszczony w konwencjach: bońskiej i berneńskiej oraz na liście CITES i uznany został za gatunek specjalnej troski (SPEC 2). W północnej części gminy system przyrodniczy jest ubogi i dotyczy głównie wąskiej doliny rzeki Niestępówki, która łączy teren Lasów Płocochowskich położonych na północ od gminy Pokrzywnica z doliną Narwi i fragmentu dolinki tzw. Strugi Łubienickiej. Brak tu jest również większych płątów zadrzewień i lasów. Sytuacja ta jest spowodowana występowaniem w tym rejonie najżyźniejszych w gminie gleb. Od zachodu gmina Pokrzywnica graniczy z terenami rolniczymi. Połączenia przyrodnicze z tymi terenami realizowane są jedynie poprzez dolinki małych cieków wodnych.

Gleby występujące na terenie gminy Pokrzywnica nie należą do szczególnie urodzajnych. Większość z nich wytworzona jest z glin zwałowych moreny dennej w różnym stopniu odgórnie spiaszczonych. Największy udział w strukturze gleb na terenie gminy posiadają gleby brunatne wyługowane (51,3%), następnie gleby płowe (37,2%), czarne ziemie (11,2%) oraz gleby murszaste (0,3%). Zagrożeniem dla gleb jest przede wszystkim działalność rolnicza. Są to zagrożenia charakterystyczne dla terenów produkcji rolnej tj. zanieczyszczenie pestycydami, zmiany fizyko-chemiczne gleb, postępująca degradacja i spadek żyzności.

Produkcja rolna nie rzadko wymaga zastosowania nawozów w celu osiągnięcia zadowalających plonów. Z upływem czasu, na skutek zmian fizyko-chemicznych gleby niemalże całkowicie tracą swoje pierwotne właściwości a uzyskanie określonych plonów wymaga coraz większej ingerencji w środowisko glebowe. Na niektórych polach (sporadycznie) nie stosuje się płodozmianu, który umożliwia uzyskanie żyzności gleby oraz stanowi stosunkowo mało inwazyjną metodę zwalczania chwastów. Innym zagrożeniem jest działalność górnicza. Wydobycie kruszywa jest przyczyną radykalnych przekształceń środowiska wodno-gruntowego a sama działalność górnicza jest silnie degradująca. Analizując zmiany stanu gleb zachodzące pod wpływem istniejących żwirowni należy zauważyć, iż zasięg oddziaływania kopalni żwiru wybiega poza ich granice. Zagłębienia terenu sięgają nawet kilkunastu metrów. Skutkiem tego jest przyspieszony odpływ wód gruntowych z terenów otaczających żwirownie a tym samym zmiana warunków gruntowo-wodnych (w aspekcie ekologicznym zazwyczaj na niekorzystne). Naturalnie skala przyspieszonego odpływu oraz możliwość jego wystąpienia zależna jest od warunków filtracyjnych, morfologii gleb, ukształtowania terenu czy pokrycia szatą roślinną. W wyniku prowadzonej eksploatacji kruszywa powstają nienaturalne zagłębienia terenu i nasypy, niekiedy zawierające odpady. Tego rodzaju wpływy także uznaje się za zagrożenie, w szczególności mając na uwadze iż nasypy i hałdy powstają w terenach położonych poza żwirowniami, które mogą pełnić funkcje środowiskowe.

Przedmiotowy teren znajduje się w zasięgu występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią dla zalewu wodą Q1% oraz dla zalewu wodą Q10% od rzeki Narew.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią zostały zdefiniowane w art. 16 ust. pkt. 34 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 t.j.). Zgodnie z tymi definicjami, za obszary szczególnego zagrożenia powodzią uważa się:

- 1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- 2) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- 3) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w którym wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- 4) pas techniczny.

W strukturze użytków rolnych największy udział mają grunty orne, które zajmują 6661 ha, co stanowi ponad 70 % wszystkich terenów rolniczych. Pozostałe tereny użytków rolnych to pastwiska trwałe (1411 ha tj. 15,42%), łąki trwałe (481 ha tj. 5,26%), sady (272 ha tj. 2,97%), grunty rolne zabudowane (269 ha tj. 2,94%), rowy (54 ha tj. 0,59%) i grunty pod stawami (1 ha tj. 0,01%).

Na przeważającym obszarze gminy dominuje ukształtowanie pól uprawnych w postaci wąskich niw. Sytuacja szczególnie niekorzystna panuje w obrębach Klaski, Obręb, Budy Obrębskie, Ciepelin, Pobyłkowo Duże, Kępiaste, Łubienica i Świeszewo, na przeważającym obszarze obrębów Pokrzywnica, Piskornia, Budy Obrębskie, Olbrachcice, Strzyże oraz fragmentarycznie w obrębach Dzierżenin, Pogorzelec, Dzbance, Pobyłkowo Małe, Budy Ciepelińskie i Obrębek. Najlepsza sytuacja w ukształtowaniu struktury pól uprawnych panuje w obrębach Nowe Niestępowo, Niestępowo Włościańskie, Witki, Łępice, Koziegłowy, Łosewo, Pomocnia, Zaborze i Trzepowo oraz na przeważającym obszarze Bud Pobyłkowskich, Bud Ciepelińskich i Murowanki. Struktura pól uprawnych (pomimo, że często również ma charakter niwowy) jest tutaj mniej rozdrobniona, a stosunek szerokości niw do ich długości jest bardziej korzystny.

Na terenie gminy Pokrzywnica istnieje kilka form ochrony przyrody i krajobrazu, w rozumieniu ww. ustawy:

- Rezerwat "Dzierżenińska Kępa"
- Nadbużański Park Krajobrazowy
- Nasielsko – Karniewski Obszar Chronionego Krajobrazu
- Użytki ekologiczne
- Pomniki przyrody

Z informacji uzyskanych w oddziale Ciechanowskim Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na terenie gminy Pokrzywnica istniały również folwarki w Dzbanicach, Karniewku, Obrębku, Olbrachcicach, Pobyłkowie Małym, Pogorzelcu, Strzyżach, Trzepowie i Witkach. Należy zauważyć, iż większość dawnych folwarków, czy terenów podworskich zachowała się tylko w formie układu dróg, ukształtowania terenu (np. zagłębienia po stawach) oraz w układzie roślinności (aleje, zadrzewienia wzdłuż dawnych dróg dojazdowych, parkowych, czy folwarcznych).

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

W ramach „Kierunków zagospodarowania przestrzennego” wyznaczono strefy rozwoju funkcji, dla których określa się poniżej wskaźniki dotyczące zagospodarowania, tj. maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych, minimalna powierzchnia działki, minimalna powierzchnia biologicznie czynna. Dopuszcza się na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uściślenie, zależności od uwarunkowań lokalnych, przebiegu granic stref rozwoju funkcji.

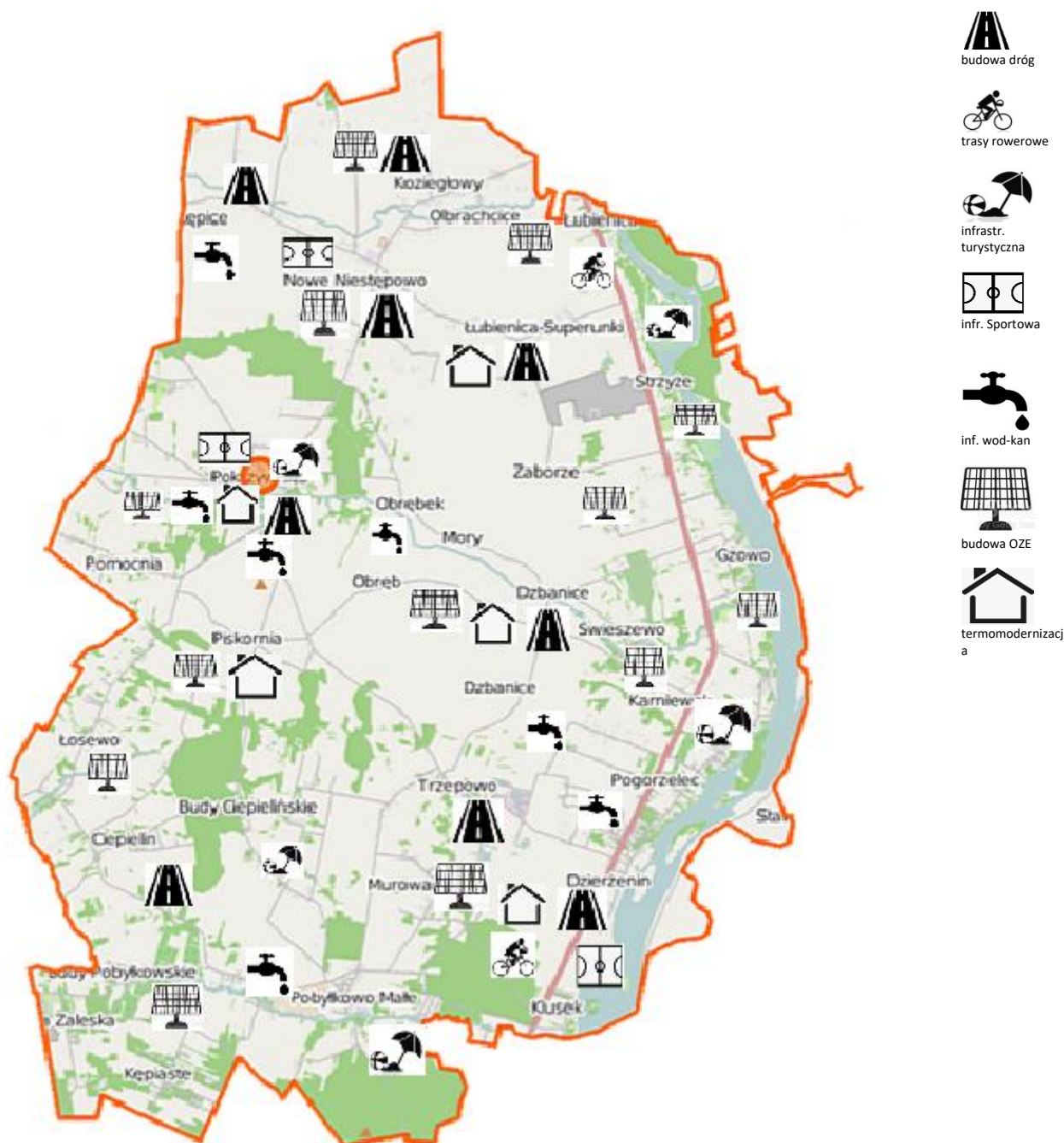
Tabela 7. Charakterystyka stref rozwoju funkcji przeważających na terenie gminy Pokrzywnica

Lp.	Strefy rozwoju funkcji	Charakterystyka
1.	strefa zabudowy zagrodowej/mieszkaniowej jednorodzinnej – MR/MN	▪ maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych – 2 ▪ minimalna powierzchnia działki: 800 m² – 1200 m² ▪ minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 50%
2.	strefa zabudowy zagrodowej/mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług – MR/U	▪ maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych – 2 ▪ minimalna powierzchnia działki: 1000 m² – 1200 m² ▪ minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40%
3.	strefa zabudowy letniskowej/mieszkaniowej jednorodzinnej – ML/MN	▪ maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych – 2 ▪ minimalna powierzchnia działki: 1000 m² – 1200 m² ▪ minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 50%
4.	strefa zabudowy letniskowej – ML	▪ maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych – 2 ▪ minimalna powierzchnia działki: 1000 m² ▪ minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 70%
5.	strefa zabudowy usługowej, usługowej z dopuszczeniem	▪ maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych – 3 ▪ minimalna powierzchnia działki: 1000 m²
	zabudowy zagrodowej/mieszkaniowej jednorodzinnej – U/MR/MN	▪ minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20%
6.	strefa powierzchniowej eksploatacji kopalni – PE , obejmuje obszary i tereny górnicze w granicach i na warunkach określonych przepisami prawa oraz tereny użytkowane rolniczo wraz z istniejącą zabudową.	Działalność górnicza w obrębie złóż, wyłącznie za zgodą instytucji ochrony środowiska i krajobrazu, na podstawie stosownej koncesji, z obowiązkiem rekultywacji terenów po zakończeniu eksploatacji (kierunki rekultywacji: rolny, leśny, wodny, komunalny) zgodnie z przepisami odrębnymi, przy pełnym zapewnieniu nieuciążliwości dla otoczenia, w szczególności terenów mieszkaniowych i usługowych. Ochrona przed nadmiernym rozdrobnieniem i zapewnienie maksymalnego wykorzystania zasobów. Przeznaczenie tych terenów posiada charakter czasowy, związany z zasobnością danego złoża. Zakres dopuszczalnych przekształceń funkcjonalnych ograniczonych w czasie, w tym szczegółowe, docelowe decyzje przestrzenne, będą zawarte w sporządzanych planach miejscowych. Dopuszcza się rozwój istniejących funkcji, tj. mieszkaniowej, usługowej zgodnie z charakterystyką dla stref zabudowy MR/MN, MR/U, U/MR, U

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pokrzywnica

Powyższe parametry mają charakter orientacyjny-kierunkowy i wymagają szczegółowego przesądzenia na etapie sporządzania planów miejscowych i dostosowania ich do specyfiki miejsca i uwarunkowań szczegółowych oraz przepisów odrębnych. Dopuszcza się bilansowanie wskaźników w ramach terenów funkcjonalnych, a nie tylko pojedynczych działek pod warunkiem, że będzie to jednoznacznie ustalone w planie.

Rysunek 5. Rozmieszczenie planowanych kluczowych inwestycji w przestrzeni Gminy Pokrzywnica

Opracowanie własne

Ponadto, przewiduje się uwzględnienie następujących rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej województwa wynikających ze Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego):
a) dla całego obszaru gminy:

- dla liniowych obiektów infrastruktury transportowej i energetycznej należy zachować korytarze przestrzenne, w miarę możliwości wspólne (tzw. korytarze infrastrukturalne),
- lokalizacja obiektów produkcji energii nie powinna kolidować z innymi funkcjami terenów, w tym szczególnie usytuowanie elektrowni wiatrowych nie może powodować uciążliwości dla zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, obiektów wrażliwych na zakłócenia promieniowania elektromagnetycznego, a także obszarów o cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych;

b) dla obszarów o cennych walorach przyrodniczo-kulturowych:

- utrzymanie cennych krajobrazowo przestrzeni otwartych, ograniczanie inwestowania na terenach rolnych i leśnych, zagospodarowanie rezerw terenowych w istniejących strukturach przestrzennych;
- kształtowanie nowej zabudowy w sposób nawiązujący do tradycji miejsca, eksponowanie i odtwarzanie dominant architektonicznych i krajobrazowych, ograniczenie powstawania obcych krajobrazowo form zagospodarowania, eliminacja obiektów dysharmonijnych.

3. Elementów modelu struktury funkcjonalno - przestrzennej:

- a) hierarchii ośrodków osadniczych (uwzględnienie w części tekstowej i graficznej),
- b) obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (uwzględnienie w części tekstowej i graficznej).

Co więcej, tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonej zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. Ponadto w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2022. poz. 2739), zostały zidentyfikowane główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego.

W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Przejawem polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie są obszary strategicznej interwencji. Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), które odnoszą się do problemów utrudniających rozwój poszczególnych podregionów bądź potencjałów możliwych do wykorzystania w celu pobudzenia procesów rozwojowych w określonych częściach województwa. Wyznaczenie OSI umożliwia lepszą koordynację działań strategicznych wpisujących się w politykę rozwoju i planowania przestrzennego regionu. Ułatwi także przyporządkowanie właściwych narzędzi interwencji publicznej, co warunkuje większą skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

W związku z powyższym, w województwie mazowieckim na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI :

- **bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:**

- ~miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
- ~miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlca i Żyrardowa jako potencjalne bieguny wzrostu.

- **problemowe – podregiony NUTS 3:**

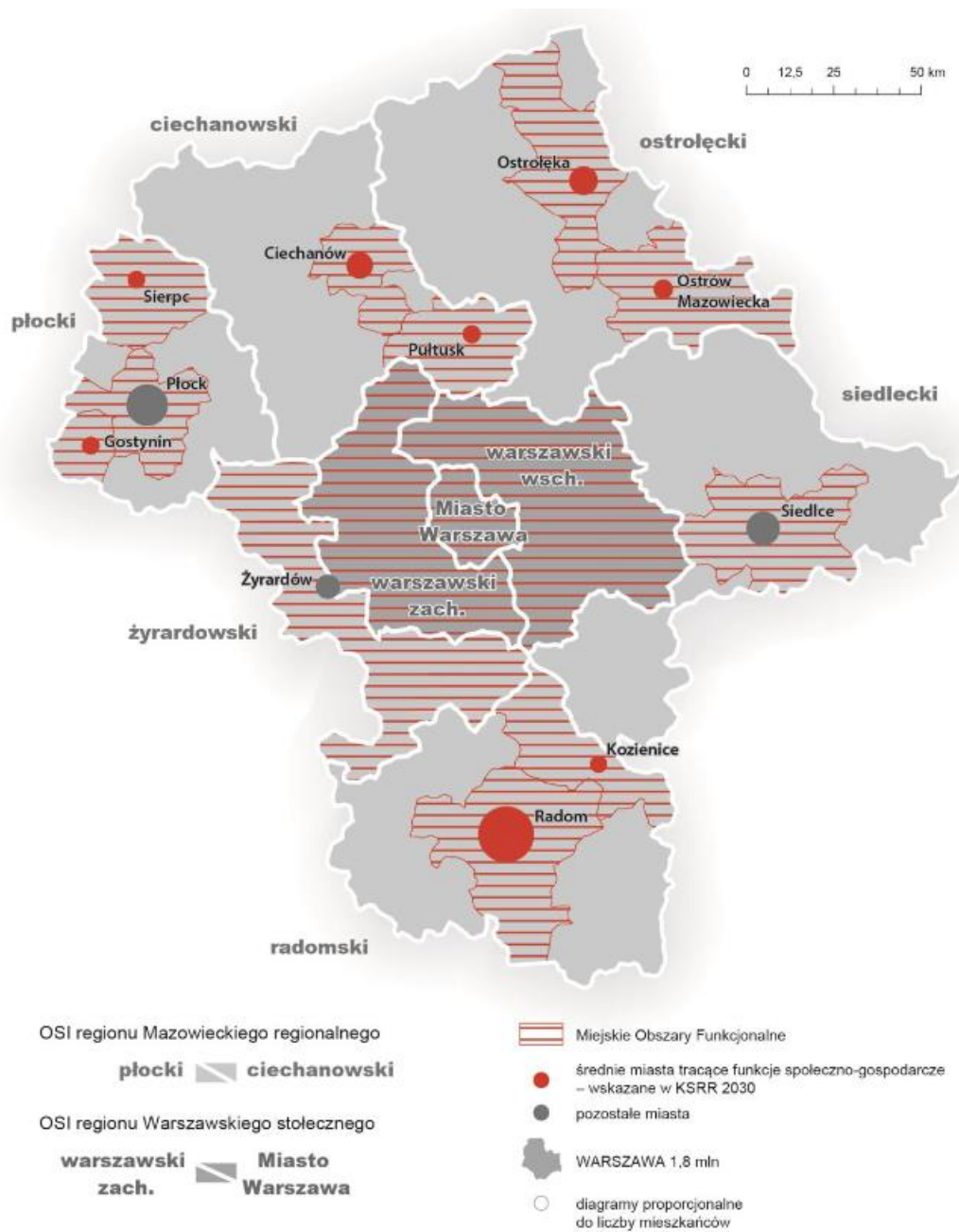
- ~ ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
- ~ warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa

OSI określone na poziomie województwa obejmują także OSI z poziomu krajowego, wskazane w SOR oraz KSRR 2030 tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją (101 gmin w województwie mazowieckim) oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Gostynin, Sierpc, Koźienice.

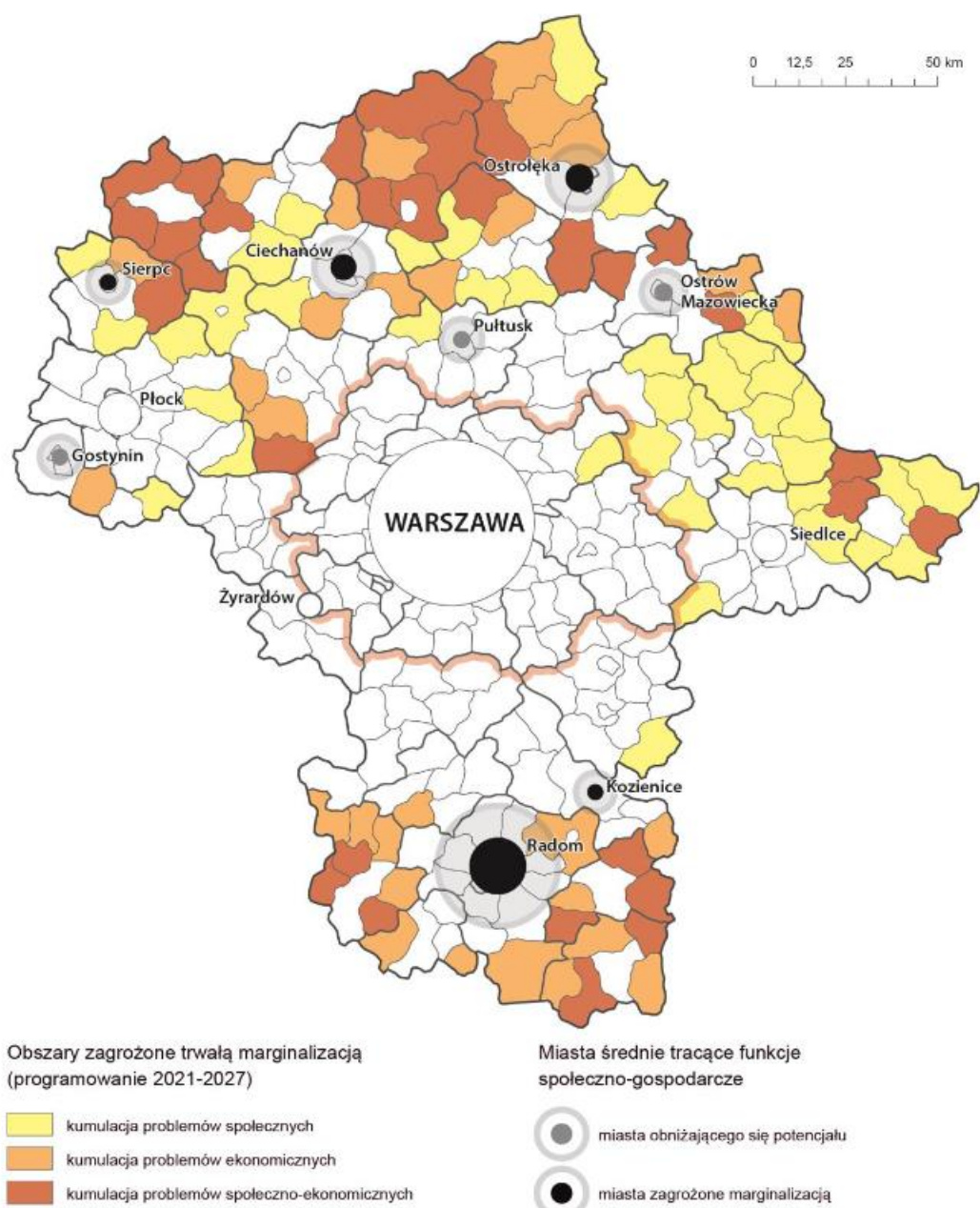
OSI problemowe obejmują podregiony NUTS 3 województwa mazowieckiego. Wyznaczone zostały w celu zniwelowania istniejących problemów i barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji i poprawy warunków życia mieszkańców w podregionach województwa mazowieckiego. Interwencję w każdym OSI problemowym ograniczono do dwóch kluczowych obszarów tematycznych, których potencjał jest niedostatecznie wykorzystany bądź które z uwagi na kumulację niekorzystnych czynników, negatywnie oddziałują na pozostałe sfery życia społeczno-gospodarczego, uniemożliwiając efektywne wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych podregionów.

Drugim typem OSI wojewódzkich, określonym w Strategii, są bieguny wzrostu (istniejące i potencjalne). Obejmują one miasta wraz z obszarami funkcjonalnymi (MOF). Istniejącym biegunem wzrostu jest Obszar Metropolitalny Warszawy, z Warszawą jako miastem centralnym obszaru i jednocześnie ośrodkiem metropolitalnym rangi europejskiej. Potencjalne bieguny wzrostu tworzą miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Gostynin, Sierpc i Koźienice oraz pozostałe miasta subregionalne – Płock, Siedlce i Żyrardów, wraz z obszarami funkcjonalnymi. OSI – bieguny wzrostu oparte są na potencjale miast jako centrów rozwoju społeczno-gospodarczego wraz z powiązanymi z nimi funkcjonalnie obszarami otaczającymi. Wsparcie kierowane do tego typu OSI będzie obejmować głównie działania ukierunkowane na efektywną współpracę między miastem a obszarami otaczającymi, ukierunkowaną na przewyższanie wspólnych problemów bądź wzmacnianie potencjałów w wymiarze ponadlokalnym.

Rysunek 6. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

Rysunek 7. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze

1. OSI Bieguny wzrostu

Miasta wraz z obszarami funkcjonalnymi pełnią rolę biegunów wzrostu (MOF Warszawy) lub potencjalnych biegunów wzrostu (pozostałe miasta, dla których wskazano obszary funkcjonalne) w skali krajowej i wojewódzkiej (Warszawa), subregionalnej (Radom, Płock, Ciechanów, Siedlce, Ostrołęka, Żyrardów) i lokalnej (pozostałe miasta – Koźienice, Pułtusk, Sierpc, Gostynin, Ostrów Mazowiecka).

Ukierunkowanie planowanych działań dotyczyć będzie doskonalenia zintegrowanego zarządzania i współzrządzenia w miejskich obszarach funkcjonalnych, w szczególności na rzecz:

- Uporządkowania gospodarki przestrzennej i przywrócenia ładu przestrzennego,
- Rozwoju efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym,
- Poprawy jakości powietrza,
- Rozwoju usług publicznych w skali ponadlokalnej

a) MOF Warszawy – istniejący biegun wzrostu

Warszawa wraz z miejskim obszarem funkcjonalnym, obejmującym region NUTS 2 Warszawski stołeczny, pełni funkcję ośrodka metropolitalnego o znaczeniu europejskim. W przypadku Warszawy i jej obszaru funkcjonalnego niezbędne jest dalsze wzmacnianie współpracy metropolitalnej, dla podtrzymania i rozwoju roli obszaru jako istniejącego bieguna wzrostu, zarówno w skali województwa jak i kraju. Efektywna współpraca metropolitalna pozwoli na lepszą koordynację i skuteczność prowadzonych działań, zwłaszcza w obliczu wysokiej dynamiki procesów rozwojowych zachodzących w MOF Warszawy. Przełoży się także pozytywnie na wzmacnianie powiązań MOF Warszawy z całym obszarem województwa mazowieckiego. Ponadto przyczyni się do rozwoju funkcji metropolitalnych obszaru i budowania jego pozycji konkurencyjnej w skali europejskiej i światowej.

b) MOF miast subregionalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze – potencjalne bieguny wzrostu

W przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Gostynin, Sierpc, Koźienice) i pozostałych miast subregionalnych (Płock, Siedlce, Żyrardów), niezbędne jest efektywne wykorzystanie istniejącego potencjału tych miast i wzmacnianie współpracy w obszarach funkcjonalnych, tak aby miasta te mogły pełnić rolę biegunów wzrostu w swoim otoczeniu – w przypadku Radomia, Płocka, Siedlec, Ostrołęki, Ciechanowa i Żyrardowa w skali subregionalnej, natomiast w przypadku pozostałych miast – w skali lokalnej. Efektywna współpraca i współzrządzanie w miejskich obszarach funkcjonalnych, skoncentrowana na niwelowaniu ponadlokalnych problemów i barier rozwojowych, przyczyni się do wzmocnienia powiązań funkcjonalnych między miastami i obszarami otaczającymi, w tym w wymiarze miasto – obszary wiejskie. Pozwoli to na włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwojowe i pobudzenie gospodarcze tych obszarów, zwłaszcza gmin zaliczonych do grupy obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, wskazanych na poziomie krajowym. W przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, kluczowe będzie zatrzymanie lub przynajmniej spowolnienie utraty ich dotychczasowych funkcji oraz rozwój nowych gałęzi gospodarki, które pozwolą na wzmocnienie ich pozycji konkurencyjnej oraz poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej, przy jednoczesnej poprawie stanu środowiska.

2. OSI obszary problemowe

OSI – obszary problemowe oparte zostały o granice podregionów (NUTS 3) województwa mazowieckiego. Skoncentrowane są na szczególnych wyzwaniach o charakterze sektorowym, charakterystycznych dla poszczególnych podregionów, określonych w oparciu o analizę zawartą w diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego. Interwencja skierowana

do obszarów problemowych powinna brać pod uwagę specyfikę każdego z podregionów, wynikającą z uwarunkowań społeczno-gospodarczych i przestrzennych, kształtujących ich wyzwania rozwojowe i potencjały. Takie podejście pozwoli na większą efektywność i lepszą koordynację prowadzonych działań w ramach polityki rozwoju województwa mazowieckiego.

a) Ciechanowski obszar strategicznej interwencji (do którego należy Gmina Pokrzywnica)

Polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować podniesieniem poziomu przedsiębiorczości, rozwojem firm i poprawą oferty inwestycyjnej podregionu, czego efektem będzie wzrost liczby miejsc pracy i wzmocnienie bazy dochodowej samorządów lokalnych. Działania ukierunkowane będą na wykorzystanie istniejącego potencjału bazy przemysłowej miast, uczelni wyższych, sektora rolno-spożywczego i walorów środowiska przyrodniczego w celu przywrócenia atrakcyjności obszaru w sferze gospodarczej. Istotne jest wzbogacenie bazy dydaktycznej uczelni podregionu z naciskiem na innowacyjność, współpracę z otoczeniem biznesowym, gospodarczym i społecznym. Wspieranie przedsiębiorczości oraz możliwości rozwoju z zapewnieniem edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, usług administracji oraz kultury i rekreacji stwarza szansę na pozostanie osób aktywnych zawodowo w podregionie ciechanowskim. Istotne jest także zwiększenie wewnętrznej dostępności komunikacyjnej obszaru, w szczególności poprzez rozwój infrastruktury komunikacyjnej i rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego.

b) Ostrołęcki obszar strategicznej interwencji

Polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować poprawą warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej i zwiększeniem zdolności absorpcyjnych podregionu, z wykorzystaniem wewnętrznych potencjałów obszaru, w tym miast Ostrołęki i Ostrowi Mazowieckiej. Kluczowe w tym zakresie są działania na rzecz poprawy skomunikowania podregionu z resztą województwa, zwłaszcza poprzez budowę obwodnic miast na rzecz zwiększenia przepustowości dróg i oddzielenia ruchu tranzytowego i lokalnego, rozwój sieci kolejowej oraz budowę przepraw mostowych (szczególnie w przypadku m. Ostrołęki). Oprócz infrastruktury komunikacyjnej, dla poprawy jakości życia mieszkańców obszaru istotne jest zwiększenie dostępności do sieciowej infrastruktury komunalnej, w szczególności gazowej i kanalizacyjnej. Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze i kulturowe, zasadne jest także wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej w celu bardziej efektywnego wykorzystania potencjału turystycznego dla rozwoju gospodarki podregionu.

c) Płocki obszar strategicznej interwencji

Polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować niwelacją deficytów komunikacyjnych, w tym związanych z wyprowadzeniem transportu materiałów niebezpiecznych poza tereny zurbanizowane, co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa i lepszego skomunikowania – szczególnie Płocka – z pozostałą częścią kraju. Lepsza dostępność pozwoli na wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym Zbiornika Włocławskiego. Istotne jest także zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska pochodzących m.in. z sektora transportu, w tym poprzez wzrost udziału zero- i niskoemisyjnych środków komunikacji publicznej oraz rozwój tras i infrastruktury rowerowej. Ważnym obszarem wsparcia w podregionie pozostaje zwiększenie dostępności do usług ochrony zdrowia, w tym m.in. w zakresie profilaktyki, leczenia onkologicznego i opieki geriatrycznej. Dla powstrzymania emigracji młodych ludzi z podregionu istotne będzie wspieranie kształcenia zawodowego przy jednoczesnym dostosowaniu do istniejących potrzeb i możliwości rozwoju na rynku pracy, w oparciu o istniejące gałęzie przemysłu.

d) Radomski obszar strategicznej interwencji

Polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować pobudzeniem społeczno-gospodarczym obszaru, w tym restrukturyzacją branż przemysłowych, aktywizacją zawodową osób długotrwale bezrobotnych, wzmocnieniem bazy dochodowej samorządów lokalnych i poprawą ogólnej jakości warunków życia. Wysoki potencjał w postaci bazy przemysłowej miast oraz funkcjonowanie uczelni wyższych, instytucji naukowych i klastrów powinny stanowić podstawę dla rozwoju nowych branż, w tym w obszarze przemysłu 4.0, w celu rozwoju lokalnych rynków pracy. Ponadto szansę na rozwój i wzmacnianie konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym w zakresie przetwórstwa żywności, stwarzają specjalizacje produkcji rolniczej podregionu. Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz obszaru, zwłaszcza za pomocą zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu publicznego przyczyni się do zwiększenia mobilności mieszkańców i wpłynie pozytywnie na ich aktywizację społeczną oraz zawodową. Wspierane będą działania na rzecz podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego, zwłaszcza poprzez rozwój oferty edukacyjnej, w tym ukierunkowanej na podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych osób dorosłych. Zapewnienie atrakcyjnej oferty edukacyjnej będzie także kluczowe dla zatrzymania ludzi młodych w podregionie. W tym celu niezbędne będą także działania podnoszące ogólne warunki życia w miastach i na obszarach wiejskich, m.in. poprzez rewitalizację zdegradowanej tkanki miejskiej, poprawę dostępności do usług publicznych i rozwój infrastruktury społecznej, zwłaszcza w zakresie ochrony zdrowia i usług wyższego rzędu.

e) Siedlecki obszar strategicznej interwencji

Polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować poprawą warunków na rzecz zwiększenia liczby inwestycji w podregionie, wzmacnianiem postaw przedsiębiorczych i rozwojem lokalnych rynków pracy w oparciu o istniejący potencjał i specjalizacje gospodarcze w obszarze sektora rolnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, a także przemysłu maszynowego, metalowego i chemicznego. Ponadto, istotne jest wzmacnianie zdolności obszaru do rozwoju nowych branż w celu dywersyfikacji gospodarki podregionu, zwłaszcza na obszarach wiejskich, aktywizacji zawodowej ludności i wzmocnienia bazy dochodowej samorządów lokalnych. Działania powinny koncentrować się na tworzeniu spójnej, skoordynowanej oferty inwestycyjnej obejmującej m.in. poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw na rynkach krajowych i zagranicznych, zwiększenie dostępności uzbrojonych terenów inwestycyjnych, a także budowanie potencjału B+R, ze szczególnym wykorzystaniem potencjału siedleckich uczelni. Atrakcyjność turystyczna miast i obszarów wiejskich położonych w pasmach przyrodniczo-kulturowych: Wisły, Bugu, Liwca i Wilgi pozwala na rozwój konkurencyjnej oferty turystycznej. W podregionie niezbędne są także działania na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej. Ze względu na problem zanieczyszczenia powietrza, ważne będzie także ograniczenie niskiej emisji z sektora komunalno-bytowego i transportowego. Ukierunkowanie planowanych działań w siedleckim obszarze strategicznej interwencji dotyczyć będzie w szczególności:

1. Rozwoju gospodarczego obszaru poprzez:

- wzmacnianie potencjału uczelni wyższych, w tym w zakresie B+R,
- wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, m.in. sektora rolnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, przemysłu maszynowego, metalowego i chemicznego,
- tworzenie warunków do rozwoju i dywersyfikacji działalności gospodarczej, w tym rozwój terenów inwestycyjnych,
- wzmacnianie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe, m.in. poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, tworzenie i promocję zintegrowanych ofert turystycznych.

2. Poprawy stanu środowiska poprzez:

- rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej, zwłaszcza na obszarach wiejskich,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń, m.in. poprzez rozwój niskoemisyjnych instalacji do produkcji energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- wdrażanie gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.

f) Żyrardowski obszar strategicznej interwencji

Polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować rozwojem gałęzi gospodarki opartych na istniejącym potencjale podregionu. Z uwagi na predyspozycje i możliwości produkcyjne obszaru, działania powinny obejmować m.in. rozwój nowoczesnej bazy skupowo-przetwórczej, wdrażanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych podnoszących konkurencyjność przedsiębiorstw rolnych, wspieranie usieciowienia i rozwoju klastrów oraz grup producenckich na bazie istniejących specjalizacji rolnych, a także ich promocję i ukierunkowanie na eksport. Ponadto, w podregionie należy rozwijać, w sposób spójny i skoordynowany, ofertę inwestycyjną dla rozwoju dużych przedsiębiorstw, wykorzystując dogodne warunki komunikacyjno-geograficzne. W kontekście poprawy warunków życia mieszkańców, ważne jest zwiększenie dostępności do infrastruktury sieciowej, zwłaszcza kanalizacyjnej i gazowej. Kluczowe są także inwestycje w niskoemisyjne źródła ciepła i transport publiczny w celu poprawy jakości powietrza w podregionie. Dla rozwoju społeczno-gospodarczego duże znaczenie ma także rewitalizacja miast, bezpośrednio przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców, jak również zwiększenia walorów estetycznych miejscowości, istotnych z punktu widzenia atrakcyjności turystycznej. Z uwagi na wysokie walory turystyczno-rekreacyjne, wspierany będzie rozwój spójnej oferty i infrastruktury turystycznej.

g) Warszawski obszar strategicznej interwencji

Polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować wsparciem transformacji gospodarki regionalnej w kontekście przemysłu 4.0, cyfryzacji i rozwoju nowych kompetencji potrzebnych na rynku pracy przyszłości. Warszawa jako główny ośrodek naukowy w kraju posiada największy potencjał do rozwoju i wdrażania innowacji, przy czym wzmocnienia wymaga poziom umiędzynarodowienia uczelni i skala oraz intensywność współpracy między uczelniami a biznesem i sektorem publicznym. Działania powinny obejmować kształcenie wysoko wyspecjalizowanych kadr dostosowanych do potrzeb gospodarki podlegającej cyfrowej i technologicznej transformacji. Istotne jest wzmocnianie potencjału uczelni wyższych i instytucji badawczo-naukowych, w szczególności pod kątem wdrażania wyników badań. W celu wsparcia współpracy między sektorem nauki, administracji i biznesu kluczowe jest także tworzenie i rozwój nowoczesnego ekosystemu innowacji. Dynamiczny charakter procesów demograficznych zachodzących na obszarze miasta, obejmujących zarówno wysoki przyrost naturalny, jak również postępujące w szybkim tempie starzenie się społeczeństwa wymaga zapewnienia dostępności infrastruktury społecznej do potrzeb wszystkich grup wiekowych, zwłaszcza osób ze specjalnymi potrzebami. Także wzrost liczby obcokrajowców w strukturze ludnościowej miasta generuje potrzebę podejmowania inicjatyw ukierunkowanych na integrację i włączenie społeczne w celu zapewnienia dobrych warunków życia i funkcjonowania lokalnych społeczności. W celu podniesienia jakości, efektywności i poprawy dostępności infrastruktury społecznej kluczowe będzie wdrażanie innowacyjnych rozwiązań dotyczących deinstytucjonalizacji sektora usług publicznych, w tym rozwój sektora ekonomii społecznej.

h) Warszawsko-wschodni obszar strategicznej interwencji

Polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować poprawą wartości wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru. Wsparcie będzie ukierunkowane na rozwój infrastruktury społecznej, komunalnej i komunikacyjnej, które są słabiej dostępne w porównaniu z podregionem warszawskim zachodnim. Skoordynowane działania ukierunkowane na tworzenie nowych i rozwój istniejących przedsiębiorstw w podregionie przełożą się pozytywnie na poprawę sytuacji na rynku pracy oraz wzmocnienie bazy dochodowej samorządów. Na potrzebę prowadzenia działań w zakresie aktywizacji zawodowej wskazuje stosunkowo wysoka stopa bezrobocia na tle Warszawy i podregionu warszawskiego zachodniego. W podregionie występuje znaczący potencjał wynikający z walorów kulturowych, krajobrazowych i przyrodniczych, który może stać się podstawą do rozwoju form turystyki i rekreacji opartych na turystyce wellness i spa, konferencyjnej, biznesowej i agroturystyce. Wsparcie procesów rewitalizacji miast i obszarów zdegradowanych wpłynie pozytywnie na jakość życia mieszkańców podregionu, jak również zwiększy ich atrakcyjność

inwestycyjną i turystyczną. Ze względu na potencjał wynikający z sąsiedztwa Warszawy, podregion jako ważny obszar tranzytowy wymaga skoordynowanej współpracy samorządów na rzecz rozwoju oferty inwestycyjnej w celu zapewnienia terenów pod nowe inwestycje, przy jednoczesnym poszanowaniu walorów środowiska przyrodniczego i ładu przestrzennego.

i) Warszawsko-zachodni obszar strategicznej interwencji

Polityka skierowana do tego obszaru powinna skutkować poprawą koordynacji rozwoju nowych funkcji, związanych z intensywnym procesem urbanizacji, prowadzącym do powstawania konfliktów przestrzennych i chaosu przestrzennego. Istotna jest koordynacja w zakresie rozwoju oferty inwestycyjnej w podregionie w miejscach o wysokiej atrakcyjności dla lokowania działalności gospodarczej, w sposób który nie wywierałby negatywnego wpływu na jakość życia mieszkańców i środowisko przyrodnicze. Rosnąca koncentracja ludności i firm w podregionie powoduje potrzebę zapewnienia dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych na odpowiednim poziomie, jak również wydajności infrastruktury komunikacyjnej i komunalnej. W tym celu niezbędna jest m.in. budowa, rozbudowa i modernizacja istniejącej infrastruktury komunalnej, a także rozwój sektora ochrony zdrowia, edukacji, opieki senioralnej, które będą decydować o jakości życia w podregionie. Ważnym obszarem wsparcia będzie także współpraca na rzecz ograniczania negatywnego wpływu rozwoju funkcji osadniczych na środowisko m.in. poprzez rozwój efektywnego systemu gospodarki odpadami i zwiększanie udziału energii pochodzącej z OZE. Mając na uwadze wysokie walory środowiska przyrodniczego w podregionie (Puszcza Kampinoska, uzdrowisko Konstancin-Jeziorna), kluczowe będzie ich umiejętne wykorzystanie, powiązanie z ochroną najcenniejszych zasobów.

Dla obszarów strategicznej interwencji (OSI) w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego sformułowano poniższe działania:

1.1. SRWM ppkt 7 .1. OSI - Miejskie obszary funkcjonalne - bieguny wzrostu:

- a) uporządkowanie gospodarki przestrzennej i przywrócenie ładu przestrzennego w miejskich obszarach funkcjonalnych, obejmujące w szczególności koordynację procesów planowania przestrzennego w celu ochrony ładu przestrzennego, terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy, chaosem inwestycyjnym i przeznaczaniem gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, jak też rewitalizację oraz dbałość o dostęp do wysokiej jakości terenów zieleni i ograniczanie emisji hałasu;
- b) rozwój efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym, tj. rozwój infrastruktury pieszej, zintegrowanej sieci tras rowerowych zgodnej ze standardami określonymi na poziomie województwa połączonej z trasami wojewódzkimi, a także niskoemisyjnego transportu zbiorowego zintegrowanego z systemem wojewódzkim;
- c) poprawę jakości powietrza, w tym kompleksową modernizację energetyczną budynków, likwidację źródeł niskiej emisji, inwestycje w OZE, tworzenie korytarzy regeneracyjnych miast, rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz ograniczanie indywidualnego ruchu samochodowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych;
- d) zwiększenie efektywności i dostępności do usług publicznych dostosowanych do potrzeb różnych grup społecznych w miejskich obszarach funkcjonalnych. Należy przy tym uwzględnić starzenie się społeczeństwa i spadek liczby ludności, zwłaszcza w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego na rzecz bardziej efektywnej koordynacji i integracji świadczenia usług publicznych, rozwój wspólnych centrów usług publicznych, instytucji otoczenia biznesu czy spójnej w skali obszaru funkcjonalnego oferty edukacyjnej lub biznesowej przyczyni się do optymalizacji kosztów i podniesienia efektywności prowadzonych działań;

1.2. SRWM ppkt 7 .1.2. MOF miast subregionalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze - potencjalne bieguny wzrostu:

- a) rozwój lokalnych rynków pracy i aktywizacja zawodowa mieszkańców, w tym w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej i doradztwa zawodowego, zapewniając równowagę popytowo-podażową na rynku pracy i niwelując zjawisko bezrobocia strukturalnego;
- b) zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i wspieranie przedsiębiorczości w celu rozwoju nowych gałęzi gospodarki, w tym w zakresie przemysłu przyszłości oraz zielonych (zrównoważonych) inwestycji;

1.3. SRWM ppkt 7.2.1. Ciechanowski obszar strategicznej interwencji:

- a) wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru poprzez:
 - wsparcie wykształconych specjalizacji: sektora rolnego, przemysłu rolno- spożywczego, elektronicznego, poligraficznego,
 - poprawę dostępności do infrastruktury społecznej,
 - zapewnienie atrakcyjnej oferty edukacyjnej i wzbogacenie bazy dydaktycznej,
 - wspieranie współpracy przedsiębiorstw z podmiotami badawczymi i wdrożeniowymi;
- b) poprawa stanu środowiska poprzez:
 - zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych,rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
 - wymianę nieefektywnych źródeł ciepła i termomodernizację budynków,
 - rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych, - rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych.

ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY POKRZYWNICA NA LATA 2024-2030 Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 z perspektywą do 2035 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

Tabela 8. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 z perspektywą do 2035 z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 z perspektywą do 2035	Cel strategiczny 1: Ochrona środowiska naturalnego poprzez poprawę stanu infrastruktury technicznej w Gminie Pokrzywnica i wykorzystanie OZE			Cel strategiczny 2: Zrównoważony rozwój gospodarczy Gminy oparty na poprawie konkurencyjności przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych			Cel strategiczny 3: Zapewnienie mieszkańcom gminy komfortu życia i dostępu do usług publicznych na wysokim poziomie.		
	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2022-2030 z perspektywą do 2035	1.1. Ograniczenie niskiej emisji dzięki poprawie standardu infrastruktury komunikacyjnej i rozwój elektromobilności	1.2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapobieganie skutkom zmian klimatu	1.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i nowoczesnych rozwiązań pro-ekologicznych w sektorze publicznym i prywatnym	2.1. Zachowanie i promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy	2.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystycznej	2.3. Wsparcie rozwoju i warunków prowadzenia oraz dywersyfikacji działalności rolniczej i gospodarczej a także przeciwdziałanie bezrobociu	3.1. Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych	3.2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.	3.3. Zwiększenie udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych									
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z perspektywą do 2030	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.									
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.									
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.									

1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo										
1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.										
1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.										
1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.										
1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.										
2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.										
2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.										
2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.										
3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.										
3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.										
3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.										
3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.										

strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+

1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości									
2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji									
3. Cyfryzacja gospodarki									
4. Rozwój wyspecjalizowanej gospodarki									
5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarcze									
6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich									
7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni									
8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu									
9. Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach									
10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska									
11. Proekologiczna transformacja energetyki									
12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu									

13. Poprawa jakości środowiska										
14. Podnoszenie efektywności energetycznej										
15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego										
16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych.										
17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców										
18. Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki										
19. Włączenie i integracja społeczna										
20. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego										
21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa										
22. Upowszechnianie kultury i twórczości										
23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej										

Komórki, które zaznaczono mocniejszym cieniowaniem dotyczą celów dokumentów nadrzędnych, z którymi cele Strategii Rozwoju Gminy Pokrzywnica są komplementarne.

SYSTEM REALIZACJI, MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY POKRZYWNICA NA LATA 2024-2030 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2035)

Instytucjonalna struktura systemu realizacji strategii

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, jak również monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii tworzą:

- Wójt Gminy Pokrzywnica, jako organ wykonawczy, którego rola polega na stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również na mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów oraz kierunków interwencji,
- Rada Gminy Pokrzywnica, jako organ uchwałodawczy, będący wsparciem merytorycznym w zakresie dbałości o osiąganie założonych w strategii celów, jej ewaluacji i podejmowania decyzji strategicznych dla realizacji zapisów strategii (jak np. aktualizacja strategii). Ponadto, Rada Gminy posiada uprawnienia do proponowania nowych kierunków działań i rozwiązań realizacyjnych, bazujących na opiniach przedstawicieli społeczności lokalnych z poszczególnych części gminy, podejmowanie uchwał w zakresie finansowania i aktualizacji dokumentu, w szczególności na bazie wniosków z monitoringu i ewaluacji.
- Referat Inwestycji i Rozwoju, odpowiedzialny za koordynację realizacji kierunków działań, w tym harmonizowanie i poszerzanie partnerstwa, poszukiwanie nowych źródeł finansowania działań, a także monitoring i ewaluację oraz przygotowywanie zmian w ramach strategii czy zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji przyjętej wizji rozwoju gminy i sposobów jej urzeczywistnienia
- pozostałe komórki w ramach urzędu gminy oraz jednostki gminne w odniesieniu do poszczególnych projektów,
- wykonawcy i partnerzy realizacyjni określani w strategii rozwoju – w odniesieniu do poszczególnych projektów.

Wdrażając Strategię, Gmina Pokrzywnica, będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat pułtuski. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Skuteczna realizacja strategii wymaga integracji różnych środowisk wokół wspólnych celów oraz synchronizacji działań realizowanych przez różne podmioty, tak aby ich działania uzupełniały się i dawały efekt synergii. Podstawę partnerskiego modelu realizacji strategii stanowi właściwie zorganizowany przepływ informacji pomiędzy wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w kreowanie lokalnego rozwoju oraz faktyczna współpraca na rzecz osiągania wspólnych celów. Dlatego wszyscy partnerzy realizujący zadania i projekty zdefiniowane w dokumencie są proszeni o aktywną współpracę z gminą, w szczególności z Referatem Inwestycji i Rozwoju Urzędu Gminy Pokrzywnica,.

Zasady realizacji strategii

Skuteczność proponowanych działań będzie zależała od poziomu zrozumienia treści strategii oraz skali aktywności i integrowania wielu środowisk, dlatego jej realizacja będzie się opierać o następujące zasady:

- zasada partycypacji i partnerstwa, czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się,

- zasada otwartości, pozwalająca uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład (jeden z kluczowych warunków kreatywności i innowacyjności),
- zasada zintegrowanej aktywności, będąca efektem dzielenia wspólnej wizji rozwoju gminy,
- zasada transparentności, czyli przejrzystość działań, założenie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych,
- zasada determinacji, rozumiana jako konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań,
- zasada elastyczności reagowania, zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania strategii w zależności od zmian zachodzących w gminie i jej otoczeniu,
- zasada efektywności, oznaczająca dokonywanie takich wyborów sposobu wykorzystania zasobów, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów,
- zasada rozwoju odpowiedzialnego, łączącego konkurencyjność gospodarki, dbałość o środowisko naturalne i jakość życia mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu stabilności finansów publicznych,
- zasada podejścia zintegrowanego, zakładająca kompleksową interwencję publiczną łączącą w sobie zróżnicowane typy działań (infrastrukturalnych i tzw. miękkich) oraz integrującą wymiar społeczno-gospodarczy i przestrzenny w ramach podejmowanych interwencji,
- priorytet finansowania dla programów i projektów wpisanych wprost do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają, dotyczący zarówno budżetu gminy jak i środków zewnętrznych²³.

Mechanizmy i instrumenty realizacji strategii

Projekty i zadania w ramach Strategii Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 (z perspektywą do 2035) będą realizowane przy wykorzystaniu różnych mechanizmów wdrażania strategii, w tym w ramach partnerstw, np. współpraca subregionalna w ramach Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Zielone Mosty Narwi. Niniejsza Strategia pozostaje w zgodności ze Strategiami ww. organizacji.

Strategia Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030 (z perspektywą do 2035) będzie wdrażana przy wykorzystaniu zróżnicowanych instrumentów. Podstawowe instrumenty realizacji strategii to:

- wdrożeniowe, np. gminne strategie sektorowe/branżowe, plany, modele, procedury, projekty, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych,
- organizacyjno-zarządcze, np. regulaminy wydziałów i jednostek, wydział lub zespół zarządzający strategią, finansowe, np. uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżet zadaniowy, projekty społeczne realizowane w ramach funduszy europejskich, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych, system małych grantów dla organizacji pozarządowych, budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, fundusze kierowane, np. senioralny, młodzieżowy, podatki i opłaty,
- prawne, wynikające z przepisów ustawowych, np. stosowne uchwały rady, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- planowania przestrzennego, np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym,
- społeczne, np. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe, profile w mediach społecznościowych, systemy informacji przestrzennej,
- kadrowe, np. kadra kierownicza, koordynatorzy programów i projektów, liderzy lokalni, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- ekonomii społecznej, np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach, system przekazywania lokali mieszkalnych z zasobów gminy na cele społeczne,

²³ Strategia Rozwoju Gminy – poradnik praktyczny, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

- koordynacji, np. ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym (rada działalności pożytku publicznego, rada przedsiębiorczości, rada seniorów), partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze międzysamorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym, uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe,
- kontrolne, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Tabela 9.

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Wytyczne wynikające ze Strategii
Planowanie przestrzenne	• Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pokrzywnica, przyjętego Uchwałą Nr XXXVIII/265/2018 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 6 listopada 2018 r. z późn. zm.	Aktualnie studium uwarunkowań jest zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, określonym w strategii.
	• Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pokrzywnica w miejscowościach: Dzierżenin, Gzowo, Karniewek, Łubienica Superunki, Piskornia, Pobylkowo Duże, Pobylkowo Małe, Pogorzelec, Strzyże, Trzepowo i Witki (uchwała nr XVI/126/97 z dnia 25.06.1997 r.), • Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pokrzywnica w miejscowościach: Klusek (Dzierżenin) (uchwała nr XVI/127/97 z dnia 25.06.1997 r.), • Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pokrzywnica w miejscowości Wólka Zaleska (uchwała nr XVI/128/97 z dnia 25.06.1997 r.), • Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pokrzywnica w miejscowościach: Dzierżenin, Gzowo, Karniewek, Kępiaste, Klusek, Łubienica Superunki, Obręb, Pogorzelec, Pokrzywnica, Strzyże, Trzepowo i Wólka Zaleska (uchwała nr XX/198/98 z dnia 16.06.1998 r.), • Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pokrzywnica w miejscowościach: Dżbanice, Gzowo, Karniewek, Klusek, Łubienica Superunki, Pobylkowo Duże, Pogorzelec, Strzyże i Trzepowo (uchwała nr X/85/2000 z dnia 22.03.2000 r.), • Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego	Miejscowe Plany Zagospodarowania są zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, określonym w strategii.

	gminy Pokrzywnica w miejscowościach: Budy Ciepelińskie, Budy Obrębskie, Dzierżenin, Gzowo, Karniewek, Kępiaste, Klusek, Łubienica, Łubienica Superunki, Murowanka, Olbrachcice, Pobytkowo Małe, Pogorzelec, Pokrzywnica, Strzyże i Trzepowo (uchwała nr XI/91/2000 z dnia 27.04.2000 r.), • Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pokrzywnica w miejscowościach: Dzierżenin, Gzowo, Kępiaste i Trzepowo (uchwała nr 141/2000 z dnia 27.12.2000 r.), • Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pokrzywnica w miejscowościach: Dzbanice, Dzierżenin, Gzowo, Karniewek, Kępiaste, Łosewo, Łubienica, Łubienica Superunki, Niestępowo Włościańskie, Piskornia, Pobytkowo Duże, Pobytkowo Małe, Pogorzelec, Pokrzywnica i Strzyże (uchwała nr VIII/51/2000 z dnia 24.07.2003 r.), • Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pokrzywnica w miejscowościach: Dzierżenin, Gzowo, Łubienica, Łubienica Superunki Pokrzywnica i Strzyże (uchwała nr X/66/2003 z dnia 30.09.2003 r.) • Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pokrzywnica w miejscowościach: Budy Obrębskie, Ciepelin, Dzierżenin, Łubienica Superunki, Obręb, Pokrzywnica, Strzyże i Trzepowo (uchwała nr XIX/118/2004 z dnia 27.07.2004 r.), • Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obowiązujący część miejscowości Gzowo (uchwała nr X/67/2015 z dnia 27.11.2015 r.), • Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący część miejscowości Łubienica Superunki – dz. ew. 137/2 (uchwała nr X/68/2015 z dnia 27.11.2015 r.) • Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący część miejscowości Kępiaste (uchwała nr X/69/2015 z dnia 27.11.2015 r.), • Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego obejmujący część miejscowości Pogorzelec (uchwała nr	
--	--	--

	X/70/2015 z dnia 27.11.2015 r.), • Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący część miejscowości Łubienica Superunki i Dzierżenin (uchwała nr X/71/2015 z dnia 27.11.2015 r.) • Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący część miejscowości Łubienica Superunki – dz. ew. 113 i 114 (uchwała nr X/72/2015 z dnia 27.11.2015 r.), • Uchwała nr III/23/2019 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 14 lutego 2019 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego obejmującego część miejscowości Dzierżenin, • Uchwała nr III/24/2019 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 14 lutego 2019 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego obejmującego część miejscowości Trzepowo, • Uchwała nr III/25/2019 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 14 lutego 2019 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego obejmującego część miejscowości Piskornia – Etap 1, • Uchwała nr III/26/2019 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 14 lutego 2019 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego obejmującego część miejscowości Dzierżenin. • Uchwała nr XVIII/124/2020 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 24 września 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dzierżenin i Klusek. • Uchwała nr XVIII/125/2020 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 24 września 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego część miejscowości Łubienica Superunki. • Uchwała nr XVIII/126/2020 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 24 września 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego część miejscowości Wólka Zaleska, • Uchwała nr XXXI/239/2022 Rady Gminy	
--	---	--

	Pokrzywnica z dnia 14 marca 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego część miejscowości Dzierżenin.	
Energetyka	• Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Brak – rekomendacja opracowania programu.
Gospodarka komunalna	• Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych;	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych opracowuje przedsiębiorstwo. wodociągowo-kanalizacyjne. W przypadku sporządzania w przyszłości planu w Gminie Pokrzywnica będzie on zgodny z kierunkami rozwoju gminy określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz Strategią Rozwoju Gminy.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	• Gminny program opieki nad zabytkami	Brak – rekomendacja opracowania programu.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	• Program ochrony środowiska dla Gminy Pokrzywnica	Brak – opracowanie do realizacji w 2025 r. Program obejmować będzie analizę pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP.
	• Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Pokrzywnica przyjęty uchwałą NR II/6/2018 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 20 grudnia 2018 r.	W Programie uwzględniono działania przewidzianych w Strategii, dotyczących ograniczania niskiej emisji (termomodernizacja budynków, zwiększenie wykorzystania OZE, wymiana oświetlenia ulicznego, budowa tras rowerowych). Dokument stanowi także podstawę pozyskiwania środków zewnętrznych m.in. na ww. działania.
Transport	• Strategia rozwoju elektromobilności.	Brak – rekomendacja opracowania programu, celem uszczegółowienia i zintegrowania działań mających na celu rozwój elektromobilności w Gminie z zachowaniem zgodności z celami przedstawionymi w Strategii. Dokument stanowi także podstawę pozyskiwania środków zewnętrznych m.in. na ww. działania.

Polityka społeczna	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2019 – 2025 przyjęty Uchwałą nr VIII/48/2024 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 30.12.2024 r	Program spójny z celami strategii, w szczególności z celem operacyjnym 3.2. Strategii sformułowanym jako „Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.”
	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przyjęty Uchwałą nr IX/58/2025 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 21.03.2025 r.	Program spójny z celami strategii, w szczególności z celem operacyjnym 3.2. Strategii sformułowanym jako: „Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.”
	Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Pokrzywnica	Brak – rekomendacja opracowania programu.
Rozwój lokalny	Roczny Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Brak – rekomendacja opracowania programu.
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa gminy Pokrzywnica na lata 2025-2040 zmieniona uchwałą nr IX/66/2025 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 21 marca 2025 r.	Dokument aktualny, zgodny z zapisami Strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami i założeniami Strategii.

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie realizowanych działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami. Monitoring jest prowadzony w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań lub podmiotów odpowiedzialnych/ współpracujących przy realizacji.

Sprawozdawczość będzie prowadzona przez osobę zatrudnioną w Referacie Inwestycji i Rozwoju Urzędu Gminy Pokrzywnica w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej (przede wszystkim generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych oraz gminę i jej jednostki), a także statystyk realizatorów i partnerów. Analiza powinna uwzględniać określone w dokumencie wskaźniki, być realizowana dla każdego z nich z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek (w tym w odniesieniu do roku bazowego) oraz – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza wskaźnikowa powinna być realizowana co najmniej raz w roku.

Tabela 10.

Tabela ewaluacyjna osiągnięcia celu strategicznego 1			
Cel operacyjny	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów	Realizacja TAK/NIE Uwagi
1.1.1	Rozwój gminnej infrastruktury drogowej Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg i chodników gminnych Poziom zadowolenia mieszkańców ze stanu dróg i chodników gminnych [oczekiwany trend:] Liczba wypadków i kolizji na drogach gminnych, w tym z udziałem pieszych [oczekiwany trend:]	
1.1.2.	Rozwój lokalnego układu drogowego Integracja różnych form transportu Zwiększenie mobilności mieszkańców	Czas dojazdu do Warszawy [oczekiwany trend:]	
1.1.3	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Ekologiczne oświetlenie - zmniejszenie zużycia energii na oświetlenie uliczne Zmniejszenie kosztów eksploatacji oświetlenia	Odczuwalny przez mieszkańców poziom bezpieczeństwa publicznego [oczekiwany trend:] Roczne zużycie energii na oświetlenie uliczne Roczne koszty eksploatacji oświetlenia [oczekiwany trend:]	
1.1.4.	Integracja różnych form transportu	Liczba miejsc integrujących różne formy transportu [oczekiwany trend:]	
1.1.5	Rozwój gminnej infrastruktury komunikacyjnej Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Długość wybudowanych i zmodernizowanych szlaków rowerowych Poziom zadowolenia mieszkańców i turystów z infrastruktury dla rowerów [oczekiwany trend:]	
1.1.6	Ekologiczny transport - zmniejszenie niskiej emisji	Poprawa jakości powietrza [oczekiwany trend:]	
1.2.1	Zwiększenie dostępności i jakości usług w zakresie dostarczania wody Poprawa warunków życia mieszkańców	Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci wodociągowej Ocena gminy jako miejsca do życia [oczekiwany trend:]	
1.2.2	Zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych i oczyszczania ścieków	Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej	

	Zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków, zabezpieczenie możliwości przyjęcia i oczyszczenia ścieków z nowych i planowanych odcinków kanalizacji sanitarnej Poprawa warunków życia mieszkańców Ochrona i poprawa stanu środowiska	Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do innych systemów oczyszczania ścieków Ocena gminy jako miejsca do życia Poziom zadowolenia mieszkańców z ochrony środowiska [oczekiwany trend:] Poziom zanieczyszczenia wód [oczekiwany trend:]	
1.2.3	Poprawa gotowości interwencyjnej służb ratowniczych Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Odczuwalny przez mieszkańców poziom bezpieczeństwa publicznego [oczekiwany trend:] Czas dojazdu służb na miejsce zdarzenia [oczekiwany trend:]	
1.2.4	Poprawa retencji Ochrona zasobów wodnych Przeciwdziałanie skutkom suszy i powodzi	Liczba gospodarstw domowych, które zrealizowały inwestycję w zakresie poprawy retencji Pojemność obiektów retencji, w tym małej retencji [oczekiwany trend:]	
1.2.5	Poprawa efektywności energetycznej budynków lub mieszkań prywatnych Likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła na terenie gminy Poprawa jakości powietrza	Liczba gospodarstw domowych, które dokonały poprawy efektywności energetycznej budynku lub mieszkania [oczekiwany trend:] Liczba gospodarstw domowych korzystających z nieekologicznych źródeł ciepła Poziom zanieczyszczenia powietrza [oczekiwany trend:]	
1.2.6	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Dywersyfikacja źródeł ciepła	Wskaźniki straty ciepła [oczekiwany trend:] Wytworzona energia odnawialna i jej udział w ogólnym bilansie energetycznym gminy	

		[oczekiwany trend: ↗]	
1.2.7	Promocja i kształtowanie postaw proekologicznych Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców	Liczba godzin zajęć z zakresu edukacji ekologicznej i/lub liczba projektów na rzecz ochrony środowiska i limitacji zmian klimatycznych realizowanych przez szkoły oraz ich uczestników Liczba lokalnych organizacji działających na rzecz szeroko pojętej ekologii Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [oczekiwany trend: ↗]	
1.3.1.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i urzędzeń w gminie Zwiększenie wykorzystania OZE w Gminie Poprawa jakości powietrza	Liczba obiektów, które wykorzystują energię z OZE [oczekiwany trend: ↗] Poziom zanieczyszczenia powietrza [oczekiwany trend: ↘]	
1.3.2.	Poprawa efektywności energetycznej mieszkań prywatnych Zwiększenie wykorzystania OZE przez mieszkańców Poprawa jakości powietrza	Liczba gospodarstw domowych, które produkują energię z OZE [oczekiwany trend: ↗] Poziom zanieczyszczenia powietrza [oczekiwany trend: ↘]	
Tabela ewaluacyjna osiągnięcia celu strategicznego 2			
2.1.1	Ochrona krajobrazu kulturowego gminy Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych Zwiększenie dostępności zabytków dla mieszkańców, jak również turystów i gości	Liczba zabytków pozostających w złym stanie technicznym [oczekiwany trend: ↘] Liczba odnowionych zabytków oraz obiektów udostępnionych do zwiedzania lub w których zorganizowano wydarzenia kulturalne [oczekiwany trend: ↗]	
2.1.2	Zachowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego gminy Aktywizacja kulturalna mieszkańców Wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców	Liczba osób należących do grup kultywujących dziedzictwo kulturowe gminy Poziom przywiązania mieszkańców do gminy jako miejsca zamieszkania [oczekiwany trend: ↗]	

2.1.3	Zachowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego gminy	Liczba obiektów udostępnionych do zwiedzania Liczba nowoutworzonych obiektów turystycznych [oczekiwany trend:]	
2.1.4	Promocja i upowszechnienie informacji na temat lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wzmocnienie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy	Liczba miejsc, zabytków oznaczonych na platformach informacji przestrzennej Liczba osób odwiedzających poszczególne miejsca, zabytki i atrakcje [oczekiwany trend:]	
2.1.5.	Promocja i upowszechnienie informacji na temat lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wzmocnienie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy	Liczba osób odwiedzających poszczególne miejsca, zabytki i atrakcje [oczekiwany trend:]	
2.2.1	Wzmocnienie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy Rozwój gospodarczy, wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy	Liczba osób odwiedzających poszczególne miejsca, zabytki i atrakcje [oczekiwany trend:] Liczba mieszkańców gminy uzyskujących dochody z obsługi ruchu turystycznego [oczekiwany trend:]	
2.2.2	Wzmocnienie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy Rozwój gospodarczy, wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy	Liczba osób odwiedzających poszczególne miejsca, zabytki i atrakcje [oczekiwany trend:] Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych w Gminie [oczekiwany trend:]	
2.2.3	Rozwój gospodarczy, wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy Wzmocnienie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy	Liczba podmiotów świadczących usługi związane z wykorzystaniem walorów turystycznych Gminy [oczekiwany trend:]	
2.3.1	Wzrost zainteresowania ofertą produktów lokalnych Wzrost obrotów pośród lokalnych producentów, hodowców, sprzedawców i przedsiębiorców	Liczba producentów, których produkty promowane są podczas lokalnych targów i wydarzeń Wysokość dochodów gminy pochodzących z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na jej obszarze [oczekiwany trend:]	

2.3.2	Poprawa warunków zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy Zwiększenie kompetencji lokalnych przedsiębiorstw w zakresie korzystania z finansowego wsparcia w ramach środków unijnych	Liczba przedsiębiorców, którzy skorzystali z oferty IOB Liczba przedsiębiorców z terenu gminy, którzy uzyskali wsparcie finansowe w ramach środków unijnych na rozwój swojej działalności [oczekiwany trend: ↗]	
2.3.3	Wzrost przedsiębiorczości wśród osób do 30 roku życia	Liczba działalności gospodarczych założonych przez osoby fizyczne do 30 roku życia [oczekiwany trend: ↗]	
2.3.4	Wzrost przedsiębiorczości lokalnej	Liczba nowych podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. mieszkańców [oczekiwany trend: ↗]	
Tabela ewaluacyjna osiągnięcia celu strategicznego 3			
3.1.1	Zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach, oddziałach żłobkowych i klubach dziecięcych [oczekiwany trend: ↗]	
3.1.2	Poprawa warunków nauki Wyrównywanie szans edukacyjnych	Poziom zadowolenia rodziców z bazy oświatowej [oczekiwany trend: ↗]	
3.1.3	Poprawa jakości kształcenia, poprawa wyników egzaminów końcowych Zwiększenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży Wyrównywanie szans edukacyjnych	Poziom zadowolenia rodziców z jakości kształcenia Wyniki egzaminów końcowych [oczekiwany trend: ↗]	
3.1.4	Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców Poprawa zdrowia i kondycji fizycznej mieszkańców, w tym osób starszych	Liczba mieszkańców biorących udział w zajęciach do liczby mieszkańców ogółem [oczekiwany trend: ↗]	
3.1.5	Zwiększenie dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i z niepełnosprawnościami Aktywizacja (kulturalna, społeczna, ruchowa) osób starszych i z niepełnosprawnościami Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Liczba projektów aktywizacji zawodowej, społeczno-kulturalnej i ruchowej osób starszych oraz z niepełnosprawnościami oraz ich uczestników [oczekiwany trend: ↗]	
3.1.6	Wzrost poziomu dostępności do usług publicznych świadczonych zdalnie Zwiększenie liczby spraw załatwianych elektronicznie	Liczba e-usług publicznych [oczekiwany trend: ↗]	

	Podniesienie jakości usług publicznych		
3.2.1	Wsparcie oraz poprawa jakości życia i codziennego funkcjonowania osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami, samotnych, niesamodzielnych itp.	Liczba oraz odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, w tym z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych [oczekiwany trend: ↗]	
3.2.2	Wsparcie oraz poprawa jakości życia i codziennego funkcjonowania osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami, samotnych, niesamodzielnych itp. Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami starszymi, chorymi, z niepełnosprawnościami, samotnymi, niesamodzielnymi itp. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Liczba oraz odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, w tym z powodu niepełnosprawności Liczba osób korzystających z usług opieki wytchnieniowej [oczekiwany trend: ↗]	
3.2.3	Promocja rodziny, wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym objętych pomocą psychologiczną / terapeutyczną / rehabilitacyjną [oczekiwany trend: ↗]	
3.2.4	Wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej [oczekiwany trend: ↗]	
3.3.1	Rozwój oferty kulturalnej dla różnych grup mieszkańców Poprawa jakości oferty kulturalnej dla różnych grup mieszkańców Wzrost aktywności kulturalnej mieszkańców	Liczba nowych zajęć stałych i czasowych oraz liczba ich uczestników w ofercie GOK Liczba nowych projektów kulturalnych realizowanych w partnerstwie co najmniej 2 podmiotów oraz liczba ich uczestników Poziom zadowolenia mieszkańców z oferty kulturalnej na terenie gminy [oczekiwany trend: ↗]	
3.3.2	Poprawa jakości bazy kulturalnej Poprawa dostępności bazy kulturalnej, w tym dla osób z niepełnosprawnościami Zmniejszenie kosztów utrzymania (energia) bazy kulturalnej	Poziom zadowolenia mieszkańców z bazy kulturalnej na terenie gminy Liczba budynków w ramach bazy kulturalnej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [oczekiwany trend: ↗]	

3.3.3	Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego Promocja i kształtowanie postaw aktywnych i prospołecznych Wzrost integracji i spójności społecznej	Liczba imprez na terenie gminy, w tym realizowanych w przestrzeniach publicznych, oraz ich uczestników Poziom zaufania społecznego [oczekiwany trend:]	
-------	---	--	--

Sprawozdawczość zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie z dyspozycją art. 28aa. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport powinien obejmować odniesienie się do strategii. Ponadto, zakłada się, że w połowie okresu obowiązywania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Pokrzywnica na lata 2024-2030, tj. w roku 2027, oraz po zakończeniu jej realizacji, tj. po roku 2030 - dokonana zostanie ewaluacja, rozumiana jako ocena interwencji według jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które miała spełnić.

RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Ramy finansowe

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowi budżet Gminy Pokrzywnica oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa. Gmina będzie realizować inwestycje przy zachowaniu możliwości utrzymania nadwyżki budżetowej oraz w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Na realizację zaplanowanych inwestycji przeznaczane będą środki budżetowe Gminy oraz środki zewnętrzne. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa uwzględniać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy tj. czynniki makroekonomiczne, takie jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w Strategii. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy. Aktualnie niski wskaźnik zadłużenia Gminy w WPF - poniżej 10%, wskazuje na zdolność do zaciągania zobowiązań na potrzeby przyszłych inwestycji.

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Pokrzywnica na lata 2025-2040, Gmina posiada potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach realizacji Strategii.

Potencjalne źródła finansowania działań określonych w Strategii

Gmina Pokrzywnica na bieżąco analizuje potencjalne źródła finansowania na realizację planowanych inwestycji. Obejmują one przede wszystkim:

- środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, w tym regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy,
- środki pochodzące z budżetu państwa (pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy),
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej (programy operacyjne 2021-2027 na poziomie krajowym i regionalnym),
- inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tarcz antykrzysowych.

Z punktu widzenia dostępności środków zewnętrznych oraz optymalnego poziomu dofinansowania, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i projektów społecznych, ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Polityka spójności na lata 2021-27 obejmuje następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.
- Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).
- Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).

Podobnie jak w latach 2014-2020 również w nowej perspektywie około 60% funduszy z polityki spójności trafiło do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw. Podział środków na programy krajowe przedstawia się następująco:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POLIS). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet to: ponad 25 mld euro.
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet to ok 7,9 mld euro.
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) - następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) - jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Planowany budżet FERC to ok. 2 mld euro.
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW) – nowy program dla makroregionu Polski Wschodniej będzie koncentrował się na czterech głównych obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe. Oprócz 5 województw dotychczas objętych wsparciem: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, z nowego

programu będzie korzystać także województwo mazowieckie bez Warszawy i dziewięciu otaczających ją powiatów. W puli FEPW jest ok. 2,5 mld euro.

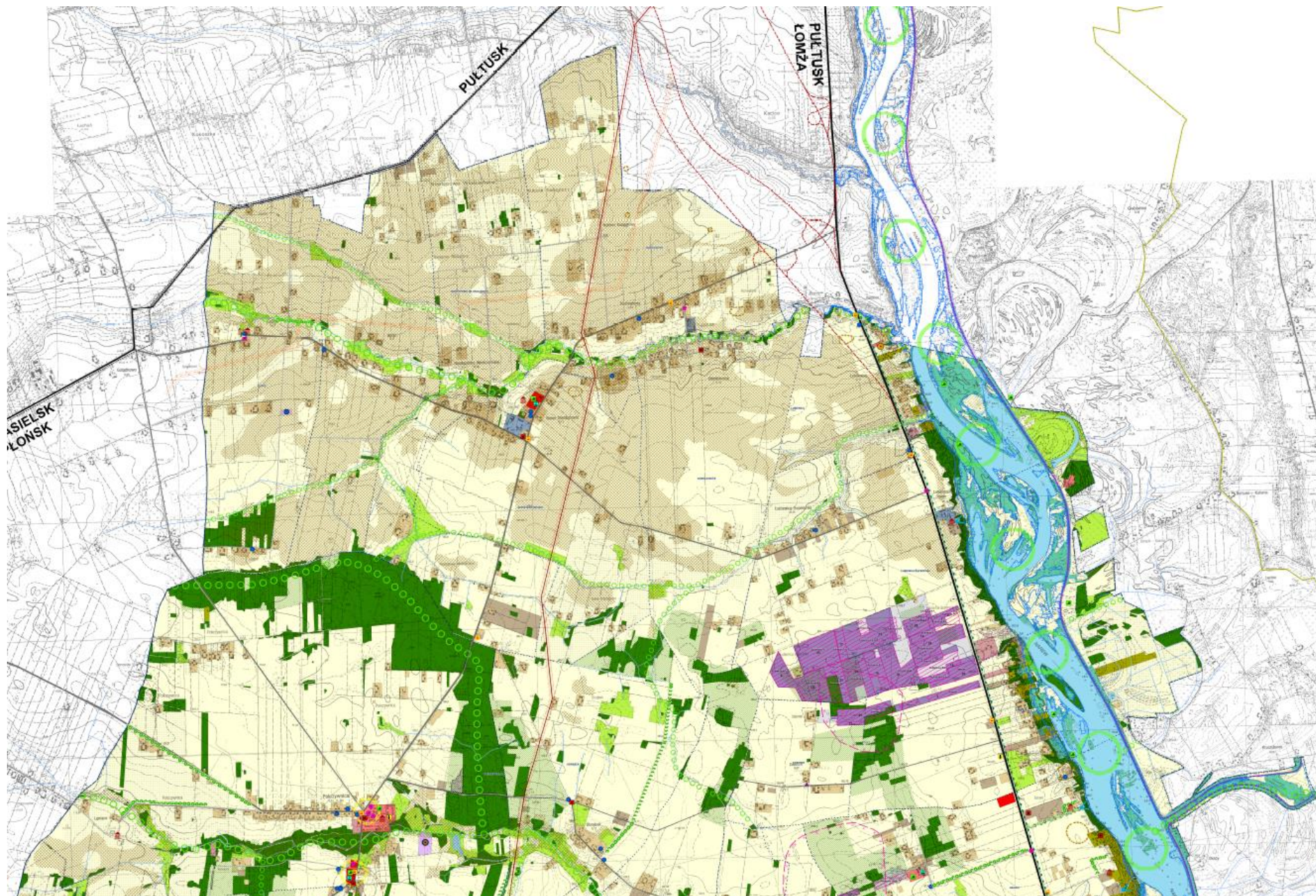
- Wspólna Polityka Rolna na lata 2021-2027 – możliwości dofinansowania w ramach interwencji Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz w ramach Leader/Rozwój Lokalny kierowany przez społeczność.
- Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 – biorąc pod uwagę harmonogram prac zamieszczony na stronie internetowej: www.funduszedlamazowsza.pl , Program zostanie przekazany do zatwierdzenia Komisji Europejskiej do końca 2021 r. Ogłoszenie pierwszych konkursów planowane jest na II połowę 2022 r.

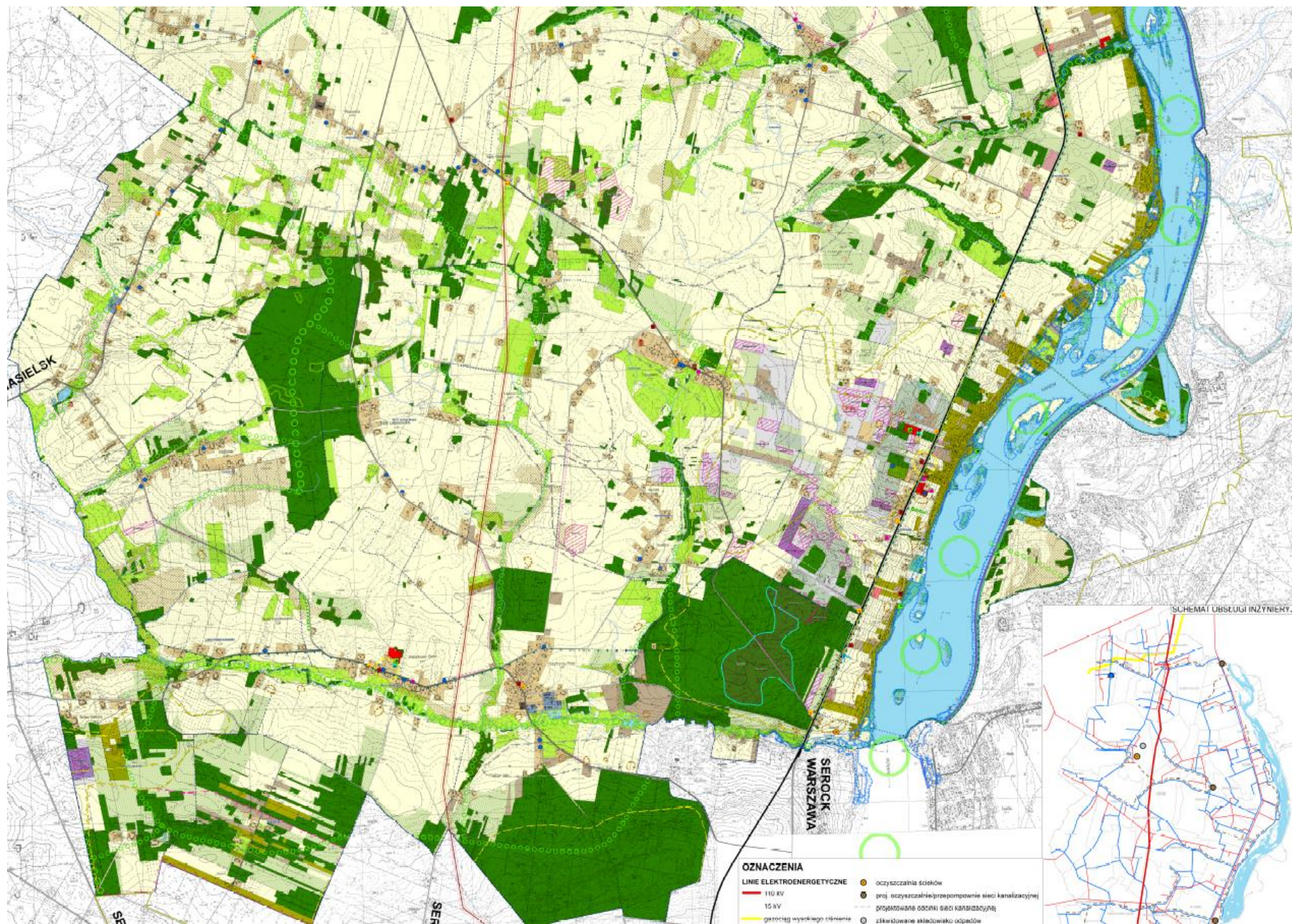
Ramowe obszary wsparcia obejmują:

- ~ Priorytet I – Bardziej konkurencyjne i inteligentne Mazowsze.
- ~ Priorytet II – Bardziej zielone Mazowsze.
- ~ Priorytet III – Lepiej połączone Mazowsze.
- ~ Priorytet IV – Wyższa jakość życia na Mazowszu.
- ~ Priorytet V – Aktywne zawodowo Mazowsze.
- ~ Priorytet VI – Nowoczesna i dostępna edukacja na Mazowszu.
- ~ Priorytet VII – Aktywna integracja oraz rozwój usług społecznych i zdrowotnych na Mazowszu.
- ~ Priorytet VIII – Mazowsze bliższe obywatelom.

Załącznik graficzny

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Pokrzywnica: cz. 1 i cz. 2

Oznaczenia:

OBECNE UŻYTKOWANIE TERENÓW TERENY ZABUDOWY O PRZEWADZE - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - zabudowy zagrodowej - zabudowy letniskowej - zabudowy mieszkaniowo-usługowej - zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - zabudowy usługowej - zabudowy usług kultury i usług oświaty - zabudowy usług dla rolnictwa - zabudowy produkcyjno-usługowej - tereny infrastruktury TERENY ZIELENI/TERENY OTWARTE - tereny cmentarzy - tereny łąk - tereny zieleni nadwodnej - tereny lasów i zadrzewień - tereny powyrobowiskowe oraz tereny przewidziane do rekultywacji - tereny użytkowane rolniczo - rejon koncentracji usług - obiekty użyteczności publicznej - placówki oświatowe - obiekty sportowe/tereny rekreacji i wypoczynku - przystanie/kotowicowiska - miejsowości/rejony wyposażone w placówki handlowe/gastronomiczne	ELEMENTY ŚRODOWISKA NATURALNEGO OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ - granice obszarów NATURA 2000 - granica Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego - granica otuliny Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego - granica Nasielsko-Karniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu - granice rezerwatów przyrody - indywidualne pomniki przyrody - użytki ekologiczne CIĄGI EKOLOGICZNE - lokalne - ponadlokalne - o znaczeniu międzynarodowym - wartościowe aleje drzew - tereny planowanych zalesień - odcinki dróg o dużych walorach krajobrazowych - cieki i zbiorniki wodne - wały przeciwpowodziowe - strefa bezpośredniego zalewu wodą stuletnia rzeki Narew - tereny zmeliorowane - rejon planowanego zbiornika retencyjnego - rejon występowania gleb objętych ochroną - punkty widokowe - strefy ochrony sanitarnej od cmentarzy (50 m i 150 m) - złoża surowców mineralnych	WYSTĘPOWANIE ZŁÓŻ KOPALIN ZŁOŻA PROGNOSTYCZNE - ity - piaski - piaski i żwiry ZŁOŻA PERSPEKTYWICZNE - ity - piaski - piaski i żwiry tereny o wstępnie zweryfikowanym braku złóż tereny górnicze (numeracja terenów zgodnie z tabelą w części tekstowej) UKŁAD DRÓG PUBLICZNYCH KATEGORIA - krajowa - wojewódzka - powiatowa - gminna - przebieg zrealizowanej obwodnicy Serocka (w ciągu drogi krajowej) - warianty obwodnicy Pułtusk (w ciągu drogi krajowej) - przebieg archiwalny - stacje paliw - rejon przystanków autobusowych - nieużytkowana linia kolei wąskotorowej INFRASTRUKTURA TECHNICZNA - linia elektroenergetyczna 110kV - strefa technologiczna linii elektroenergetycznej 110kV - gazociąg wysokiego ciśnienia - strefa kontrolowana gazociągu wysokiego ciśnienia - gminne ujęcie wody - oczyszczalnia ścieków - planowane oczyszczalnia/przepompownię sieci kanalizacyjnej - dawne składowisko odpadów komunalnych poddane rekultywacji - granica gminy - granice gmin sąsiednich - granice obrębów geodezyjnych/miejscowości
--	---	--